

వనిత

నవంబరు పదిహేను : 1975

15.11.75
రెండు రూపాయలు

ఉమ్మడియార్స్
సగర్వంగా
సమర్పించే

సమర్థత

సేవింగ్స్ ప్రణాళిక

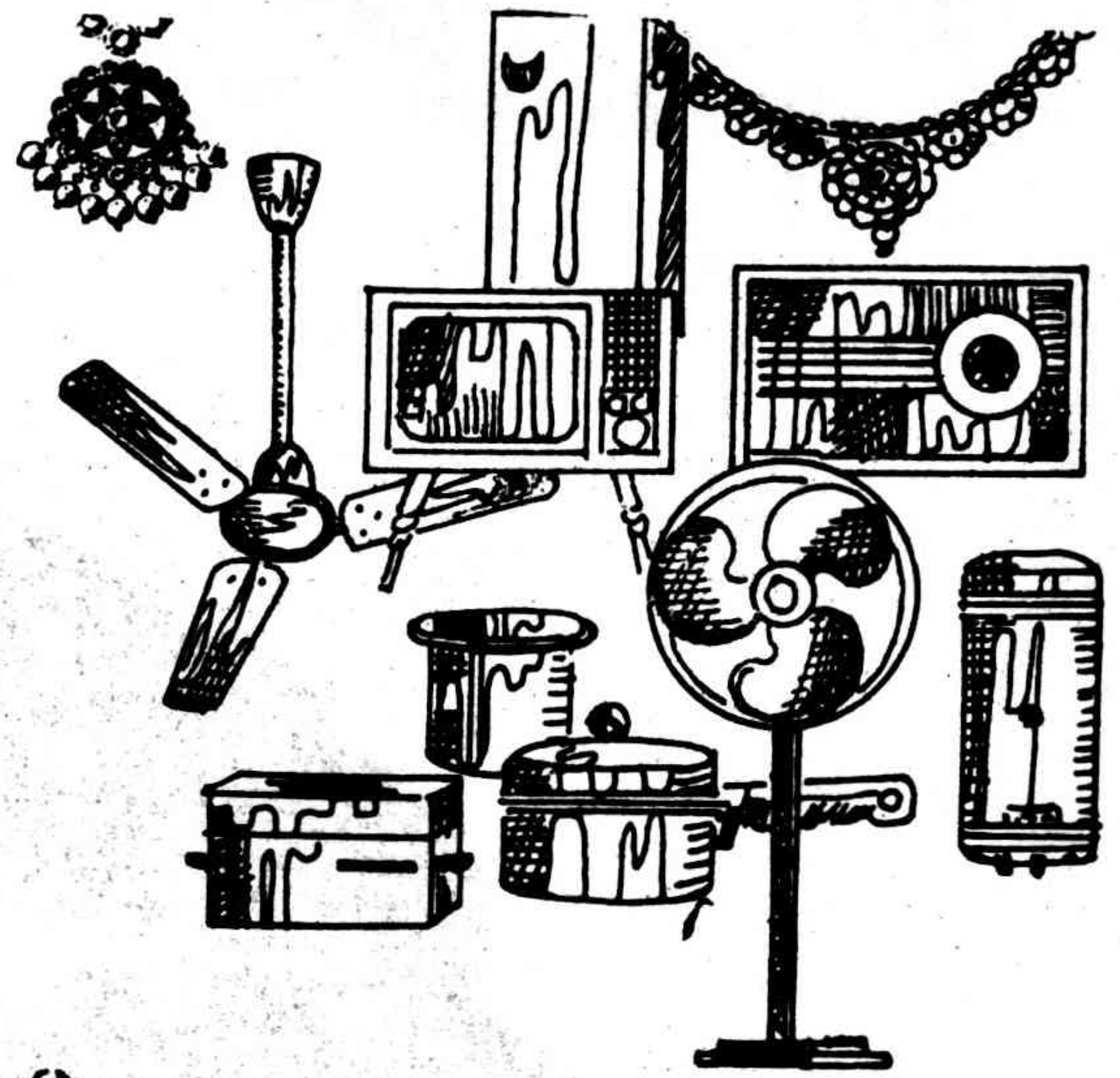
(ఉమ్మడియార్స్ వారి మరొక విశిష్టమైన ప్రణాళిక)

కూడబెట్టండి - గెలుపొందండి
మీరు కోరుకునే
వస్తువులను ఉమ్మడియార్స్
షాపింగ్ సెంటర్లో కొనండి.

ఈ ప్రణాళికా కాలం: 15 నెలలు

చందా మొత్తం: రూ. 50/-, రూ. 100/-, రూ. 150/-,
రూ. 200/-, రూ. 250/-, రూ. 300/-,
రూ. 350/-, రూ. 400/-, & రూ. 500/-.

నెల నెలా జరిగే 'డ్రా'లో
గెలుపొందే చందాదారులు ఆ తర్వాత చందా
కట్టనక్కరలేదు. బహుమతి మొత్తానికి సరిపడా
ప్రసిద్ధి గడించిన ఉమ్మడియార్స్ వారి వజ్రాల నగలు,
బంగారు నగలు లేదా వెండి పాత్రలు పొందవచ్చు.
లేకుంటే ఉమ్మడియార్స్ హోమ్ మేకర్స్లో
ఇళ్ళకు అవసరమైన రెఫిజిరేటర్లు, ఏర్కండిషనర్లు, టెలివిషన్లు,

అల్ మోనార్డ్ల పంకాలు, హిందాలియం
ప్రెషర్ కుక్కర్లు, డయమండ్ బ్రాండ్
స్టైయిన్లెస్ స్టీల్ పాత్రలు, టోస్టర్లు,
ఎలక్ట్రిక్ ఇస్త్రీ పెట్టెలు, పిండి రుబ్బే
యంత్రాలు - ఇటువంటి మరి ఎన్నిటినో కొనండి.

నవరత్నాల వంటి

రకరకాల వస్తువులు!

ఈ ప్రణాళికలో చేరవారిని

ప్రోత్సహించే బహుమతి కూపన్లు ఇవ్వబడుతున్నాయి - చేరేటప్పుడే
అడిగి తీసుకోండి.

ఈ ప్రణాళికలో ఇతర ప్రాంతాలవారు కూడా
సభ్యులుగా చేరవచ్చు

వివరాలన్నీ కావలసిన వాళ్ళు

మాకు వ్రాయండి. లేకుంటే

మా ఉమ్మడియార్స్ షాపింగ్ సెంటర్లో

ఉన్న 'విచారణా కేంద్రం'లో కనుక్కోండి.

ఉమ్మడియార్స్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్

(ఉమ్మడియార్స్ గ్రూప్ సంస్థలలో ఒక అంగం)

163, అణ్ణా రోడ్

మద్రాసు - 600 002

ఫోన్: 810811 (8 లైన్లు)

అన్ని కుభసమయాలకు రూప్ కల్తా

అమెరికన్ జార్జెట్
బనారస్
ఆర్గంజా
ఎంబ్రాయిడరీ
షిఫాన్
కంచీపురం
బెంగళూర్
కాశ్మీర్
అల్లిక చీరలు
ఇంకా ఎన్నోరకాల చీరలు కనాలంటే!

రూప్ కల్తా

(ఆనంద్ థియేటర్ ఎదురుగా) 40, మాంట్ రోడ్డు మద్రాసు-600006.

ఫోన్: 812821

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి : 1 సంచిక : 10

నవంబరు పదిహేను : 1975

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

సం||ర చందా : ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు • సింహళం : 0.97 సెంట్స్ • మలేసియా : 65 సెంట్స్ • ప్రచురణ : చందమామ పబ్లికేషన్స్ - మద్రాసు - 26.

ఈ సంచికలో ప్రచురితమైన 'బ్రతుకు తెరువు వెదుక్కో' (89 వ పేజీ) కథ రచయిత్రి శ్రీమతి దూర్వాసుల కామేశ్వరి తెలుగు పత్రికలకు చిర వరిచితులు. స్వస్థలం కాకినాడ. ప్రస్తుతం 'ఘన నేత్ర'లో ఉంటున్నారు. తమ 27 వ ఏట నుంచీ కథా రచన ప్రారంభించారు. 80 కథానికలు, రెండు నవలలు రాశారు. 'వాన చినుకులు' అన్న కథల సంపుటిని ప్రచురించారు. శ్రీమతి కామేశ్వరి రాసిన 'అరుణ' నవల ఆధారంగా తెలుగులో చలనచిత్ర నిర్మాణం జరగనున్నది. సామాజిక వాతావరణాన్ని, సాంఘిక ప్రయోజనాన్ని దృష్టిలో వుంచుకుని కథలు రాయడమే తన ఆశయంగా భావిస్తారు శ్రీమతి కామేశ్వరి.

అభిప్రాయాలు

'వనిత' లోని నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పట్టిక ఎంతో ఉపయుక్తముగా యున్నది. తరచూ ఇలాంటివి ప్రకటించగలరు.

— పెండ్యాల జగదీశ్వరి, వరంగల్-2

అక్టోబరు 15 వ తేదీ 'వనిత' లో 'అన్నపూర్ణ' వర్ణచిత్రం అద్భుతంగా ఉంది. కథలు రెండూ నచ్చాయి. మహారాష్ట్ర, గుజరాత్ వంటకాలు బాగున్నవి.

— యన్. జానకమ్మ, యన్. సూర్యకాంతం, విశాఖపట్నం-4

'వనిత' వనితలకు ఎన్నో తెలియని విషయాలను తెలుపుతూ, ప్రతి సంచిక ఒక్క క్రొత్త దనాన్ని యిస్తూ మాతెంతో ఉపయోగకరంగా వుంది. కథలు కొన్ని అయినా చక్కటివి ప్రచురించుచున్న మీకు మా ధన్యవాదాలు.

— శమీమ్, చెమ్మూర్

"కలం స్నేహం" శీర్షిక ప్రారంభిస్తే 'వనిత' పాఠకులందరికీ ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని మేమూ అభిప్రాయపడుతున్నాము.

— వర్రే వాగరత్నం, వర్రే వద్దావతి, వర్రే లక్ష్మి తులసి, రాజోలు

అక్టోబర్ 15 వ తేదీ సంచికలో "అంజామసం" చాలా బాగుంది. "తక్కువ ఖర్చుతో చక్కని బొమ్మలు" తయారు చేసే విధానాన్ని గురించి సరస్వతీ రామనాథ్ గారు చాలా చక్కగా తెలిపారు.

— హిరణ్మయి, జమ్మికుంట

15-10-75 సంచికలో "సంజె నీడలు" అన్న కథ నా హృదయంలో భారంగా నిలిచిపోయింది.

— పెంటకోట సత్యవతిజగ్గారావు, నారాయణపురం

'వనిత' లో కలం స్నేహం శీర్షిక ప్రారంభిస్తే స్నేహభిలాషులకు ఎంతో ఉపయోగకరంగా వుంటుందనే అభిప్రాయాన్ని నేను కూడా వ్యక్త పరచుచున్నాను.

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం :

'సర్పకన్య' ఫిరోమినా సల్తానా

వ్యాసాలు :

మద్రాసులోని 'సర్పవనం'

మదర్ టెరీసా సాంఘిక సేవ

శాంతినికేతన్

కథలు :

ఒక 'మంచి' కోసం — విమలారామం

సమరం సంధి శాంతి — స్వాతి

ప్రశ్నోత్తర

“నా జీవితమంతా ఎన్నో అద్భుత మైన సంఘటనలతో గడిచింది. కనుక ఏ సంఘటన గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పలేను. అయితే నేను మొదటిసారిగా తల్లినికాగానే, మా పాపాయిని చేతులారా ఎత్తుకున్న క్షణం మాత్రం నా జీవితంలో చాలా గొప్పది!”

ఇవి భారత ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ఒక ఇటాలియన్ పత్రికా ప్రతినిధికి చెప్పిన మాటలు. ఈ మాటలలో బహుముఖాలుగా విస్తరించిన ఆమె వ్యక్తిత్వంలోని ఒక ముఖం—మాతృ ప్రేమ—కనిపిస్తుంది.

శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ జీవితం చాలా విచిత్రమైనది. ఆమె జీవితంలోని ఎత్తు పల్లాలు, కష్టసుఖాలూ చక్కగా అర్థం చేసుకున్నారు. ఎప్పుడు ఏది ఎలా చేస్తే మేలు కలుగుతుందో ఆమెకు బాగా తెలుసు. ఆమె కొందరు ఆదర్శ వ్యక్తుల కలయిక. అందుకే ఆమెలో ఆదర్శ వనిత, ఆదర్శ దేశభక్తురాలు, ఆదర్శ రాజకీయ వేత్త—ఇలా ఎందరో కనిపిస్తారు. ఆమె నుంచి తక్కినవాళ్ళు నేర్చుకోవలసినవి ఎన్నో కనిపిస్తాయి.

ఆమె దేశభక్తిలో ‘తండ్రికి తగ్గ తనయ’ అనిపించుకున్నారు. ఆమెతోబాడే ఆమె దేశభక్తి కూడా పెరుగుతూ వచ్చింది.

*

అప్పట్లో విదేశ వస్తు బహిష్కారోద్యమం చాలా చురుకుగా సాగుతున్నది. ఎందరో తమ దగ్గరున్న విదేశ వస్తువులను అగ్నికి ఆహుతిచేసి, స్వదేశ వస్తువులనే ఉపయోగించడం ప్రారంభించారు. నెహ్రూ కుటుంబం వారు కూడా తమ దగ్గరున్న విదేశ వస్తువుల నన్నిటిని ఆనందభవన్ (అలహాబాదులో ఉన్న నెహ్రూల నివాసం) ముందు పెద్ద రాశిలా పోసి, మంటపెట్టారు.

అప్పుడు ఇందిర చిన్నపిల్ల. ఆమె కోసం బంధువులెవరో పారీస్ నుంచి ఎంతో విలువైన ఎంబ్రాయిడరీ దుస్తులు తెచ్చారు. అవి తనకు కావాలో వద్దో ఆమెనే తేల్చుకోమన్నారు. ఆమె ఆ దుస్తులు వద్దన్నారు. ఆమె తల్లి శ్రీమతి కమలా నెహ్రూ కూడా ఆమెను సమర్థించారు. ఇందిర దగ్గర అప్పుడు విదేశం నుంచి వచ్చిన బొమ్మ ఒకటి ఉండేది. ఆమెకాబొమ్మ అంటే చాలా ఇష్టం. ఆ సంగతి గుర్తుకువచ్చి ఆ బంధువు “విదేశీయ బట్టలు తొడుక్కోనన్న దానివి. విదేశీయ బొమ్మలతో ఎందుకాడుకోవాలి?” అని అడిగింది. ఆ ప్రశ్న ఇందిరను ఎక్కువసేపు ఇబ్బంది పెట్టలేదు. ఆ తర్వాత ఆమె ఆ బొమ్మను మీద మీదికి తీసుకువెళ్ళి కార్చేసింది!

*

“నేను ఎన్ని బదులు మారానో నాకే గుర్తు లేదు” అని వ్రాశారు ఆమె. ఆమె శాంతినికేతన్, స్విట్జర్లాండు, ఆక్స్ ఫర్డ్ — ఇలా ఎన్నో చోట్ల చదువుకున్నారు. ఆమె పూనాలోని ‘ఘావిర్స్ ఓన్ స్కూల్’లో చదువుకుంటున్నప్పుడు ఒక తమాషా జరిగింది. అక్కడి బడిపిల్లలు నమూనా పార్లమెంటు ఏర్పాటు చేసి అప్పట్లోనే ఆమెను ‘ప్రధాన మంత్రి’గా ఎన్నుకున్నారు!

*

గాంధీజీ, నెహ్రూజీల ప్రభావం ఆమె మీద ఎంతగానో ఉంది. అలాగే శాంతి నికేతన్, రవీంద్రనాథ్ టాగూరుల ప్రభావం కూడా ఆమె మీద ఉంది. ఆమెకు చిన్ననాటి నుంచీ పెద్ద ప్రముఖులెందరినో కలుసుకునే అవకాశం లభించింది. అచంచలమైన ధైర్యం, ఆత్మ విశ్వాసం, స్వతంత్రమైన ఆలోచనా దోరణి—ఆమెకు అలవడడానికి ఇవన్నీ కారణాలే!

ముఖచిత్రం చిత్రకారుడు : వ్రథాకర్

శ్రీమతి ఇందిర తన బాధ్యతకు ఎంతో విలువ ఇస్తారు. ఒకసారి ఆమె కాంగ్రెసు ప్రచారం కోసం పంజాబులో పర్యటన చేస్తున్నారు. ఆ సందర్భంగా ఒక ఊళ్ళో ఉదయం ఆరుగంటల వేళ సమావేశం ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు. ఆమె ఆ ఏర్పాటు ప్రకారం ఆరుగంటలు కావడానికి కాస్తముందే అక్కడికి చేరుకున్నారు. అది శీతాకాలం. అదీకాక, ఆ రోజు ఒక వైపు మంచు, మరో వైపు వర్షం పోటీపడి కురుస్తున్నాయి. సమావేశం జరగబోయే చోట వేదిక, మైకు, వేదిక ముందు కుర్చీలు అన్నీ తడిసిపోతూ ఉన్నాయి కాని, చుట్టుపక్కల ఎవరూ లేరు. ఆ ఊళ్ళోని ఇళ్ళ వాకిళ్ళు, కిటికీలు అన్నీ చలికి భయపడి మూసుకునే ఉన్నాయి. ఆ కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేసిన ఆయన ఈ పరిస్థితి చూచి ఎంతో బాధపడ్డాడు. అక్కడ సమావేశం రద్దు చేసేద్దామనుకున్నాడు. అయితే శ్రీమతి ఇందిర అందుకు ఒప్పుకోలేదు. అక్కడ అప్పుడు ఉపన్యసించడం తన కర్తవ్యం కనుక, తానా పని చేసి తీరాలని పట్టు పట్టారు. ఆమె మైకు ముందు నిలబడి గొంతుక సవరించుకుని ఉపన్యాసం ప్రారంభించడంతోనే ఆ ఇళ్ళ కిటికీలు ఒక్కొక్కటి తెరుచుకున్నాయి. కాసేపటికి వాకిళ్ళూ తెరుచుకున్నాయి. పురుషులు, స్త్రీలు, బాలబాలికలు, వృద్ధులూ అందరూ చలిని కూడా లెక్క చెయ్యకుండా వచ్చి ఆమె ఉపన్యాసం విన్నారు.

*

ప్రధాన మంత్రిపదవి వహిస్తున్న వనితగా ఆ పదవి గురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి అని చాలా మంది ఆమెను అడపాదడపా అడుగుతుంటారు. అందుకు “ఈ పదవికి సంబంధించినంత వరకు నేను స్త్రీని అనుకోను.... ఏ స్త్రీకి అయినా ఏదైనా పని చెయ్యడానికి అర్హతలుంటే ఆమె అది చెయ్యవచ్చు!” అంటారు ఆమె. □

‘నాకు పిల్లలంటే అభిమానం ఎక్కువ. ఆ అభిమానం నానాటికీ పెరుగుతూనే ఉంది’ అన్నారు జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ ఒకసారి. ఆ అభిమానమే ఆయనను పిల్లలకు చాలా దగ్గరగా ఉంచింది; ఆ అభిమానమే ఆయన పుట్టిన నవంబర్ 14వ తేదీని ‘బాలల దినం’గా రూపొందించింది.

‘నవభారత నిర్మాణం ఇవాళి పిల్లలమీద ఆధారపడి ఉంది. నేటి పిల్లలు రేపటి పౌరులు అని అనడం తేలికే. అయితే వాళ్ళను ఉత్తమ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దే బాధ్యత పెద్దలదే. పిల్లలకు ఇవాళ మనం కలిగించే పోకర్కాలు, నేర్పించే విద్య, అలవాటు చేసే గుణగణాలు—అన్నీ రేపటి భారతదేశ స్థితిని నిర్ణయిస్తాయి’ అని ఆయన నమ్మకం.

పిల్లలు బాగుపడాలంటే తల్లిదండ్రులు ‘ఒట్టి మాటలు కట్టిపెట్టి గట్టిగా మేలు తల

పెట్టవలసిన’ అవసరాన్ని ఆయన గుర్తించారు. ఆయన తన కుమార్తె ఇందిరా ప్రయదర్శినిని పెంచిన తీరే అందుకు చక్కని నిదర్శనం.

ఆమె బాలికగా ఉన్నప్పుడు—“ఏ పని రహస్యంగా గానీ, ఇతరులనుండి దాచిపెట్టాలనే ఊహతో గానీ చెయ్యకు. ఇలా దాచాలనే ఊహ వస్తే నువ్వు భయపడుతున్నావని అర్థం. భయం చాలా చెడ్డది; నీకు పనికిరానిది. అంచేత ధైర్యంగా ఉండు. ఆ తర్వాత అన్నీ వాటంతట అవే వస్తాయి!” అని ఆయన ఒకసారి ఆమెకు రాశారు. ఇది ఆమెకే కాదు—పిల్లలందరికీ కూడా పనికి వచ్చే సూక్తి.

నెహ్రూజీ ఆమెకు రాసిన ఉత్తరాలు చదివి పిల్లలు ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకో

వచ్చు. ఆత్మ విశ్వాసం, ధైర్యం, సత్ప్రవర్తన వంటివి చిన్నతనం నుంచి అలవరచుకుంటే తప్ప మనిషి బాగుపడే అవకాశం లేదని ఆయన భావించారు.

1955 నుంచీ నెహ్రూజీ పుట్టిన రోజైన నవంబర్ 14వ తేదీని ‘బాలల దినం’గా పాటిస్తున్నాము. నెహ్రూజీకి బాలల మీద ఉన్న ప్రేమ మాటలతో నిలిచిపోలేదనడానికి అది చక్కని గుర్తు.

పెద్దవాళ్ళు పిల్లలమీద అధికారం చెలాయించనక్కరలేదనీ, వాళ్ళతో కలిసి ఆడుతూ పాడుతూనే వారిని తీర్చిదిద్దే వీలుంటుందని ఆయన ఎన్నోసార్లు అనుభవ పూర్వకంగా చూపించారు.

అది 1938వ సంవత్సరం.

అప్పటికింకా మనదేశంలో చదువు అన్నది ఏ కొందరికో మాత్రమే అందుబాటులో ఉండేది. అలా అందుబాటులో ఉన్న చదువు కూడా పిల్లల మానసిక వికాసానికి చాలా అరుదుగా దోహదం చేసేది. చెవినిల్లు కట్టుకుని పోరడమే చదువు చెప్పడం కింద చలామణి అయ్యేది. ఎక్కడో కొందరు తప్ప చాలామంది బతకలేక బడి పంతుళ్ళయిన వారే. అలాంటి వాళ్ళ దగ్గర చదువుకుని పిల్లలు ఏం బాగుపడ్డారో ఇప్పుడు చెప్పడం కష్టం.

సరిగ్గా ఆ సమయంలోనే ఒక తెలుగు యువకుడు జర్మనీ నుంచి భారతదేశానికి తిరిగివచ్చాడు. ఆయన అప్పటికే విద్యారంగంలో ఎంతో కృషి చేశాడు. జర్మనీ నుంచి ఆయన విద్యారంగంలో బోలెడంత అనుభవం మాత్రమే వెంట తెచ్చుకోలేదు. తనకు తోడూ, నీడ—‘సహదర్శిచారిణి’ అనడానికి సరయిన ఉదాహరణ అనదగ్గ ఆదర్శ వనితను కూడా వెంట తెచ్చుకున్నాడు.

ఆ ఆదర్శ దంపతులు — డాక్టర్ వి. ఎన్. శర్మ, శ్రీమతి ఎల్లెన్ శర్మ. విద్యారంగంలో తమకున్న అనుభవంతో పిల్లలు ఆడుతూ పాడుతూ

చేదువు నేర్చుకొని ఆరోగ్యవంతులైన విద్యార్థులు కావడమే చక్కని పద్ధతి అని వాళ్ళు గ్రహించారు. అయితే ఆ మార్పు ఎలా వస్తుంది?

ఎవరో వస్తారని ఏదో చేస్తారని వి. ఎన్. శర్మ, ఎల్లెన్ శర్మ ఎదురుచూస్తూ కూచోలేదు. 1937లో వాళ్ళు ఒక చిన్న ప్రయత్నం చేశారు. ఆ ప్రయత్న ఫలితంగా ‘చిల్డ్రెన్స్ గార్డన్ స్కూల్’ మద్రాసు లోని బృందావనం కాలనీలో 7 మంది పిల్లలతో ప్రారంభమయింది. అలా ఒక చక్కని ఆదర్శ పాఠశాలకు బీజం నాటారు. ఇవాళ ఆ బీజం ఒక పెద్ద ఊడల మర్రిచెట్టుగా పెంపొందింది. ఆ చెట్టు నీడలో ఇవాళ పిల్లలకు మంచి చదువు చెప్పడంతో బాటు మరెన్నో మంచి పనులు కూడా జరుగుతున్నాయి. 1941 నాటికి ఈ బడి మద్రాసు ఎడ్యుర్డ్ ఎలియట్స్ రోడ్డుకు చేరుకుంది. ఇవాళ అందులో దాదాపు 1800 మంది దాకా చదువు కుంటున్నారు; 85 మంది అధ్యాపకులుగా పని చేస్తున్నారు. ఈ అభివృద్ధి వెనక దాదాపు 38 సంవత్సరాల కృషి ఉంది. ఆ కృషిలో డాక్టర్ శర్మ, శ్రీమతి ఎల్లెన్ వహించిన పాత్రలు చాలా గొప్పవి.

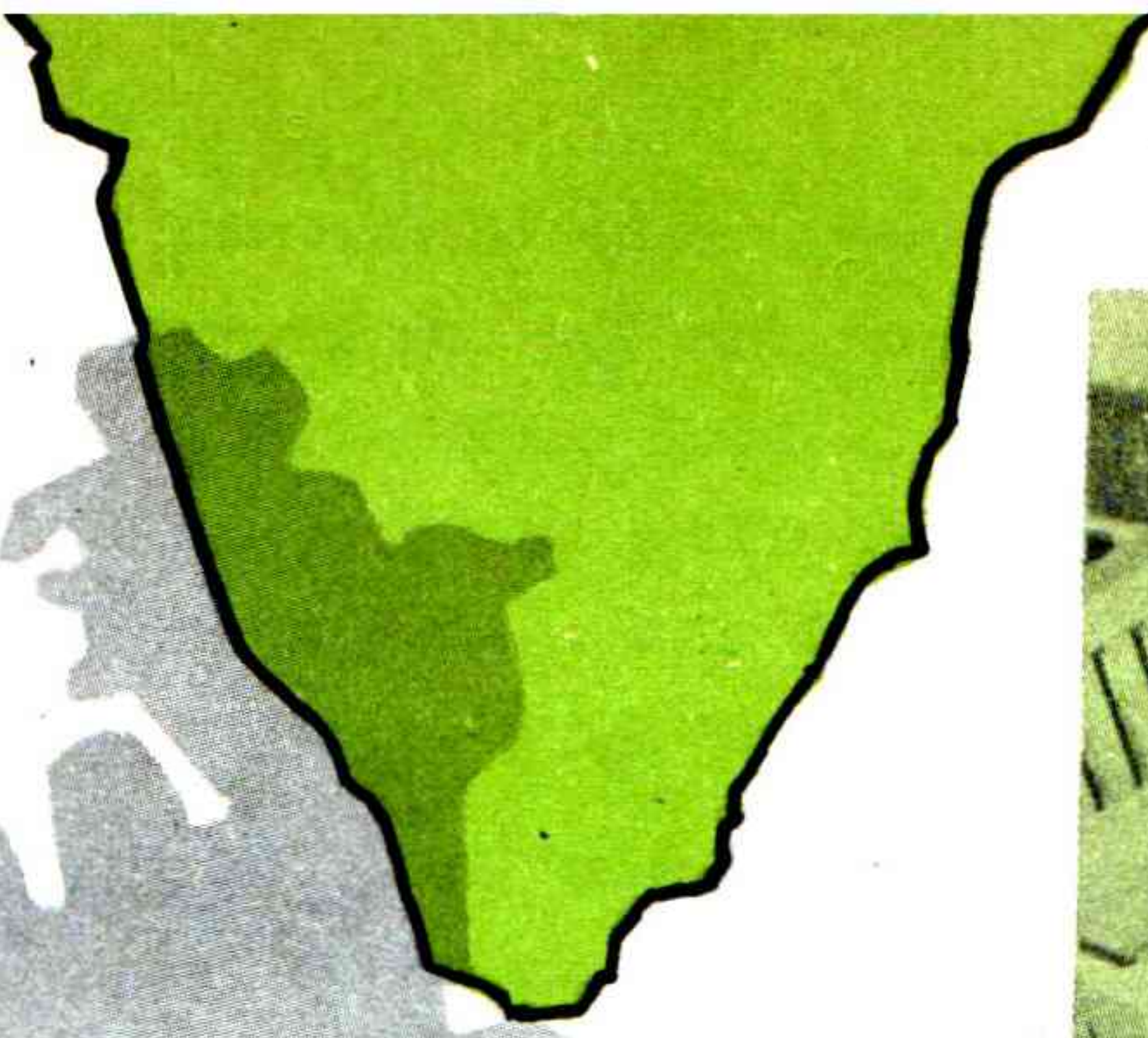
డాక్టర్ శర్మ 1897లో ఒంగోలు సమీపంలో జన్మించారు. అధ్యాపకవృత్తిని తన లక్ష్యంగా స్వీకరించిన ఆయన, అందులో ఎంతో కృషిచేశారు. ఆయన జర్మనీ ప్రయాణం కూడా ఆ కృషిలో భాగమే. జర్మనీలో ఆయన ఆధునిక విద్యా విధానాన్ని అభ్యసించారు. అక్కడే ఆయనకు ఎల్లెన్ పరిచయం లభించింది. ఆ పరిచయం మరింత గాఢమై వాళ్ళ పెళ్ళికి దారి తీసింది.

శ్రీమతి ఎల్లెన్ శర్మ 1898లో బెర్లిన్‌లో జన్మించారు. ఆమె తల్లిదండ్రులు ఆల్బినావాన్ కెల్లెర్, డాక్టర్ హన్స్ టీష్‌మ్యూలర్. ఎల్లెన్ తల్లి పేరు మోసిన మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞురాలు.

ఆమె తండ్రి పెద్ద అద్వైతేటు. ఎల్లెన్ చదువు జర్మనీలోను, స్విట్జర్లాండులోను ఉన్న వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలలో సాగింది. ఆమె ఎం.ఎ., ఎం.ఇడి. డిగ్రీలు పొందారు. 1930 ప్రాంతాలలో ఆమె, వి. ఎన్. శర్మగారిని కలుసుకున్నారు. ఆ కలయిక ఇద్దరు వ్యక్తుల కలయిక కాదు; రెండు మనసుల, రెండు శక్తుల కలయిక.

ఇవాళ, తమ 77వ సంవత్సరంలో కూడా

చిల్డ్రెన్ గార్డెన్ స్కూల్

ఉత్సాహంగా తిరుగుతూ పనిచేస్తున్నారు శ్రీమతి ఎల్లెన్ శర్మ. “నేను జర్మనీలో పుట్టి పెరిగి ఉండవచ్చు. అయితే నా దేశం భారతదేశమే. నాకు భారతదేశ పౌరసత్వం ఉంది. కనుక ఈ దేశానికి నా చేతనైన సేవ చెయ్యడం నా ఆశయం!” అంటారు ఆమె. ఆమె బడి అభివృద్ధి కోసం కృషి చేస్తూనే దాదాపు 30 ఏళ్లు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంలో, ఏ. సి. కాలేజి (మద్రాసు)లో జర్మన్ లెక్చరరుగా పనిచేశారు.

చిల్డ్రెన్ గార్డెన్ స్కూలు - ఒక్క స్కూలు కాదు. ఇందులో ఎన్నో భాగాలున్నాయి. కిందర్ గార్డెన్ స్కూలు, మాధ్యమిక పాఠశాల, ఉన్నత పాఠశాల ఉన్నాయి. వీటిని చిల్డ్రెన్ గార్డెన్ స్కూల్ సొసైటీ నిర్వహిస్తున్నది. ఈ సొసైటీ ఇవికాక కిందర్ గార్డెన్ టీచర్స్ ట్రైనింగ్ విభాగం, రెసిడెన్షియల్ విభాగం, పెద్దలెసీ కేంద్రం వంటి వాటిని కూడా నిర్వహిస్తున్నది.

“ఇక్కడ 2½ సంవత్సరాల ఆడపిల్లను చేర్చితే - ఆ పాపాయి స్కూలు ఫైనల్ దాకా ఇక్కడే చదువుకునే వీలుంది. అలాగే ఆ అమ్మా

యికి ఇష్టమంటే కిందర్ గార్డెన్ టీచరుగా ట్రైనింగు పొంది ఉపాధికోసం వెదుక్కోవచ్చు!” అంటారు శ్రీమతి ఎల్లెన్ శర్మ.

చిల్డ్రెన్ గార్డెన్ స్కూలులోని కిందర్ గార్డెన్ లో 2½ నుంచి 7 సంవత్సరాల మధ్య ప్రాయంలోని పిల్లలను చేర్చుకుంటారు. ఇక్కడ తెలుగు, తమిళం, ఇంగ్లీషు నేర్పుతారు. ఈ కిందర్ గార్డెన్ చదువు 6 దశలలో సాగుతుంది. ఈ ఆరు దశలూ చాలా ప్రత్యేకమైనవి. పిల్లలు శారీరకంగానే కాక మానసికంగా కూడా ఆరోగ్యవంతులు కావడానికి అనువుగా ఉంది ఇక్కడి బోధనా పద్ధతి. పిల్లలకు ఆటలతో బాటు సంగీతం, నృత్యం, చిత్రలేఖనం, కుట్టు పని, నటన ఇలా ఎన్నెన్నో సృజనాత్మకమైన కార్యకలాపాలపట్ల ఆసక్తి కలిగించడం ఇక్కడి బోధనలోని విశేషం. అందుకే ఈ బడి ‘ప్రత్యేకమైనది’ అనే గుర్తింపు సంపాదించింది! ఈ కిందర్ గార్డెన్ లోని 5, 6 దశలలో మామూలు బళ్ళలో 1, 2 తరగతులలో చెప్పే చదువునే

మరింత ప్రత్యేకంగా చెబుతారు!

ఇందులోని మాధ్యమిక, ఉన్నత పాఠశాలల విభాగంలో దాదాపు వెయ్యిమందికి పైగా చదువుకుంటున్నారు. ఈ విభాగంలో 8వ తరగతి నుంచి 11వ తరగతి దాకా ఉన్నాయి. మొగపిల్లలు ఇక్కడ 7వ తరగతి దాకా చదివే వీలుంది. 8వ తరగతి నుంచి ఇది పూర్తిగా బాలికలకే ప్రత్యేకమైన పాఠశాల. మద్రాసులో తెలుగు చదువు కోవడానికి ఆస్కారం కలిగించే బడులలో ఇది కూడా ఒకటి. ఇక్కడ 5వ తరగతి దాకా తెలుగులోనే అన్ని పాఠాలూ ఒక పాఠ్య విషయంగా తీసుకొని చదివే వీలు ఉన్నాయి.

ఈ స్కూలుకు కూడా ఎన్నో ప్రత్యేకతలున్నాయి. కేవలం చదువుకే కాక, చదువుకు సంబంధించిన తక్కిన కార్యక్రమాలకూ, చదువుతో నిమిత్తం లేకుండా వ్యక్తిత్వ వికాసానికి తోడ్పడే కార్యక్రమాలకూ కూడా ఇక్కడ ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారు. ఈ పాఠశాలలో పిల్లల

ఆరోగ్యానికి కూడా ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఇస్తున్నారు. ఇందులో వైద్యశాల కూడా ఉండడం ఒక ప్రత్యేకత :

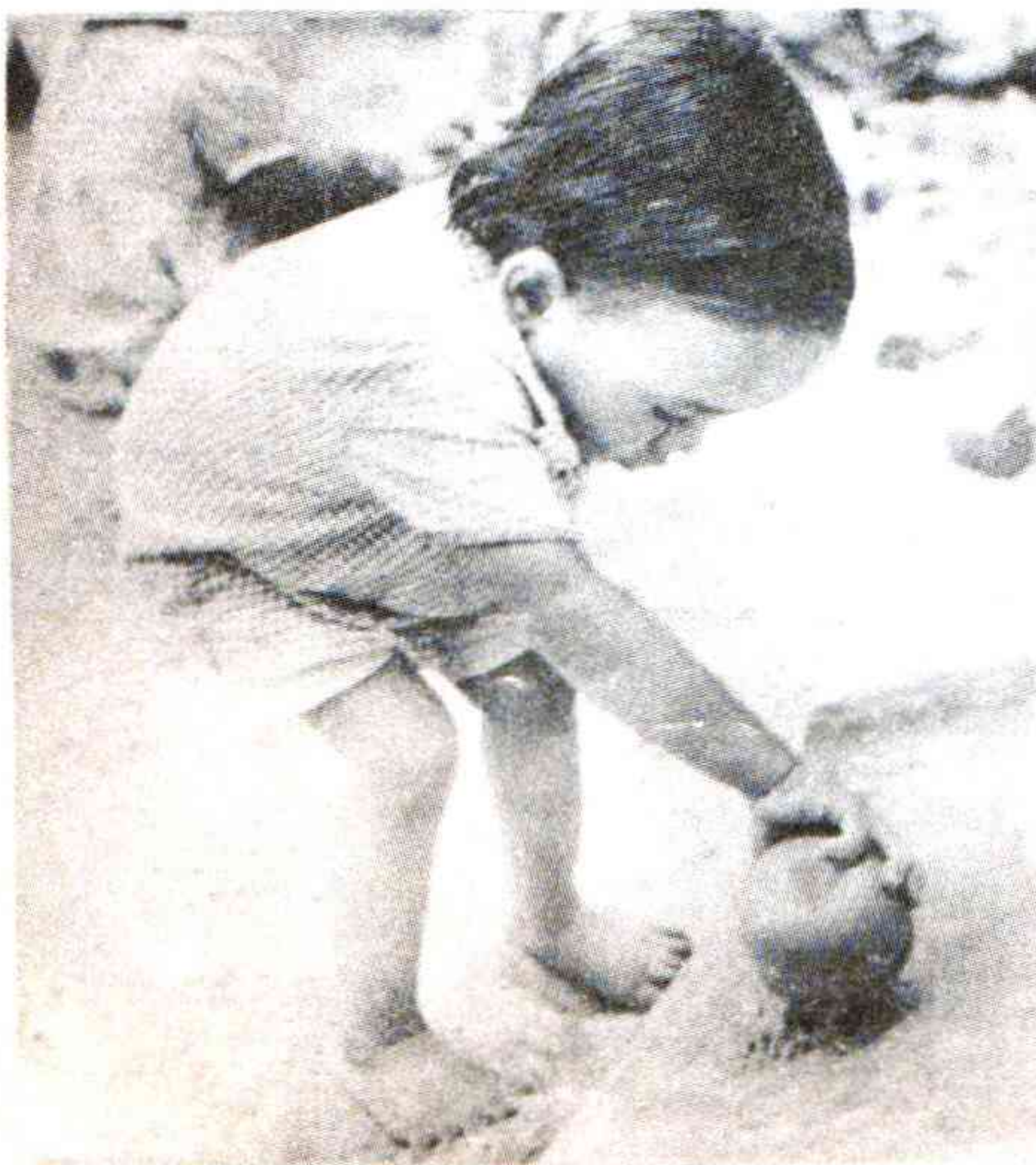
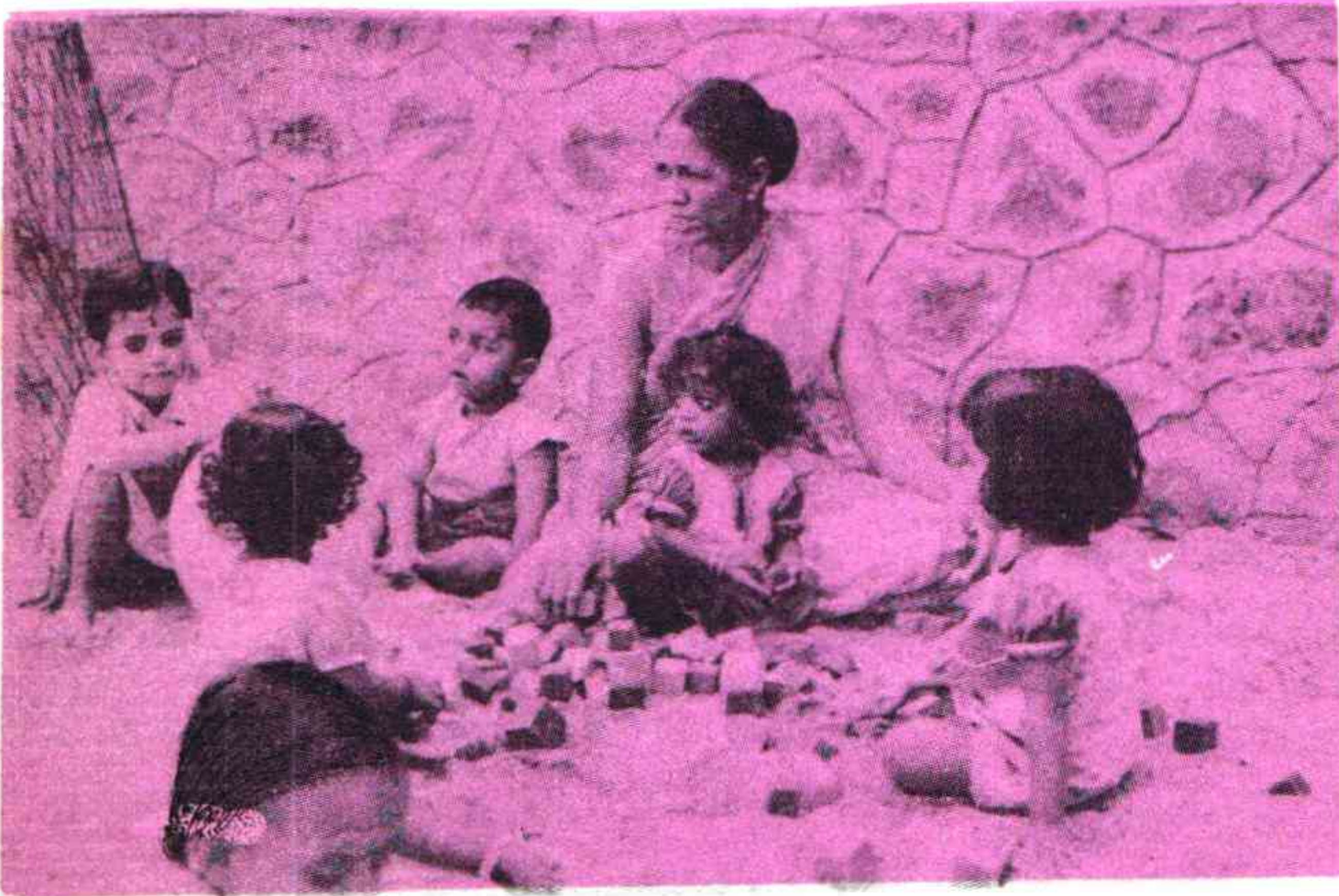
ఈ స్కూలు సొనైటీ వారు నిర్వహించే కిందర్ గార్డన్ టీచర్ల బోధనా విభాగంలో మూడు రకాలైన శిక్షణ ఇస్తున్నారు. కిందర్ గార్డన్ టీచర్ల పరీక్షకు ప్రీలను సిద్ధంచేసే రెండేళ్ళ కోర్సు, పట్టభద్రులైన పనితలకు ఇచ్చే ఏడాది శిక్షణ కోర్సు ఇక్కడ ఉన్నాయి. వాటిని తమిళనాడు ప్రభుత్వం గుర్తించింది. తక్కిన పాఠశాలల్లో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులు కూడా 6 వారాలనుంచి ఏడాది బాటు ఇక్కడ శిక్షణ పొందవచ్చు. ఇక్కడి శిక్షణ-పనిపిల్లలకు పాఠాలు చెప్పడానికి మాత్రమే కాక, ఆ పాఠాలు అర్థంకావడానికి అవసరమైన పాఠ్య పరికరాలు రూపొందించగల శక్తిని కూడా కలిగిస్తుంది.

ఇక్కడి 'రెసిడెన్షియల్' విభాగంలో దాదాపు 150 మంది బాల బాలికలు ఉన్నారు. వాళ్ళలో

ఉచితంగా బసచేసి చదువుకుంటున్న వాళ్ళూ ఉన్నారు; ఫీజు చెల్లించి చదువుకుంటున్న వాళ్ళూ ఉన్నారు. అయితే అందరినీ సమానంగా చూడడం ఇక్కడి ఆదర్శం. అనాథలుగా ఇక్కడికి వచ్చి చేరినవారికి తగిన ఆశ్రయం చూపడానికి కూడా ఈ బడి ఎంతో కృషి చేస్తున్నది.

“మాకు ఇంకా ఎంతో నేవ చెయ్యాలని ఉంది. అయితే మమ్మల్ని ప్రధానంగా రెండు సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నాయి. ఒకటి ఆర్థిక సమస్య, రెండవది స్థలం సమస్య. అప్పటికే ఎందరో మహానుభావులు, ఎన్నో సంస్థలు, నేనా సంఘాలు మా కృషికి ఆర్థికంగా చేయూత ఇస్తునే ఉన్నాయి. కాని ఇంకా ఎంతో బాగా అభివృద్ధి చెయ్యాలి. అలా చెయ్యడానికి మరింత డబ్బు కావాలి!” అన్నారు శ్రీమతి శర్మ.

చిల్డ్రెన్స్ గార్డన్ స్కూల్ సొనైటీవారి ప్రధానాశయం ప్రీలకు ఏదో ఒక విధమైన నేవ చెయ్యడమే. ఇక్కడ కిందర్ గార్డన్ ఉపాధ్యాయులుగా

శిక్షణ పొందినవారు చాలా మంది ఇవాళ తమ స్వశక్తిపై ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు.

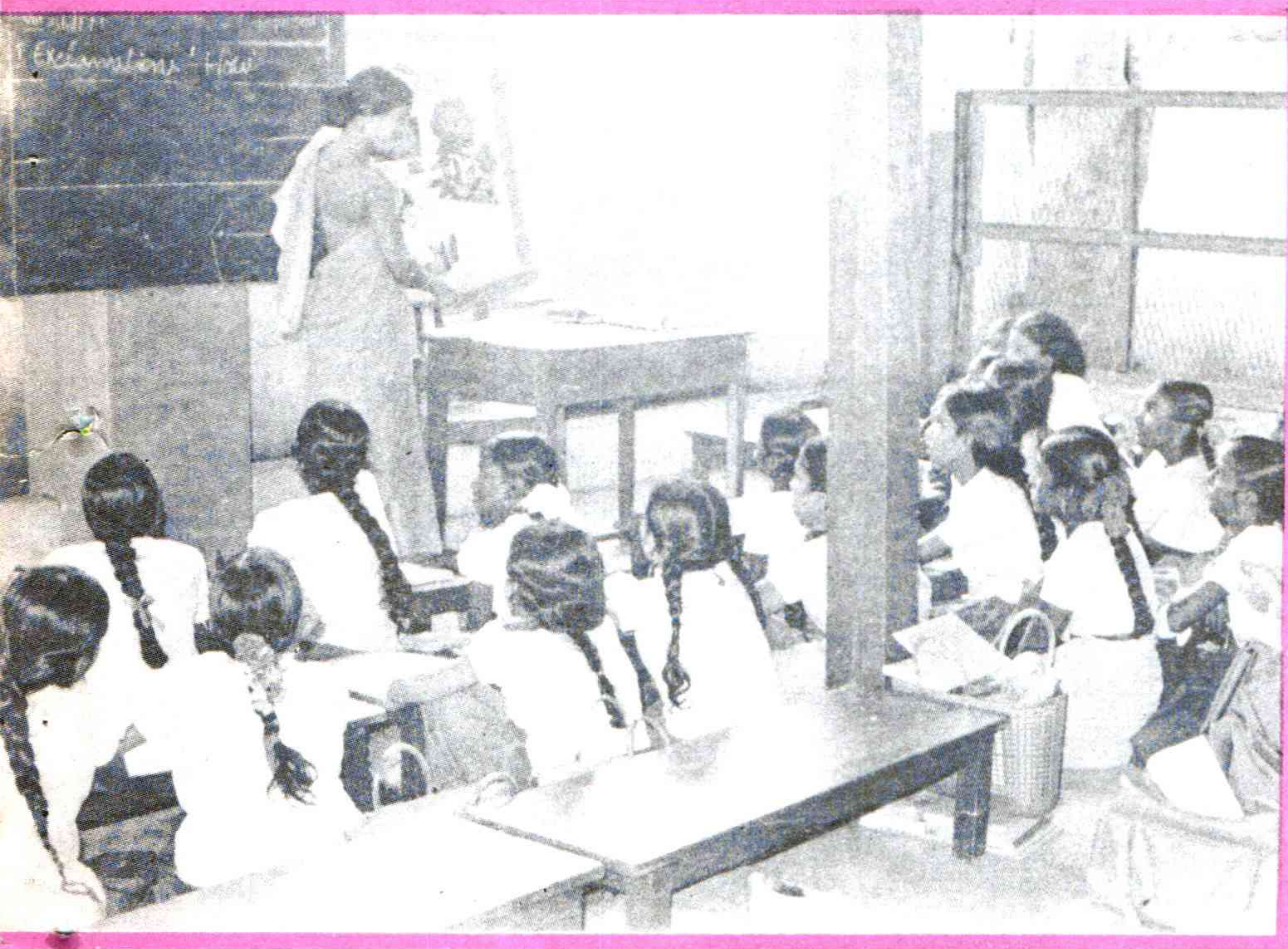
చదువుకున్న ప్రీలకేకాక అంతగా చదువుకోని ప్రీలకు కూడా సాయపడే ఉద్దేశంతో ఇక్కడ 'క్రెషెంటైనింగ్ నెంటర్'ను స్థాపించారు. ఇందులో కనీసం 8 వ తరగతి దాకా చదువుకున్న ప్రీలకు పిల్లల్ని చూచుకోవడానికి ప్రత్యేకమైన శిక్షణ ఇస్తున్నారు. వీరు నడుపుతున్న 'క్రెషె'లో 2 నెలల పనికందుల నుంచి 3 ఏళ్ళ పాపాయిలదాకా చూచుకోవడానికి వసతులున్నాయి. ఇది ఒకవైపు ఉపాధిలేని ప్రీలకు ఉపాధి కల్పించడంతోబాటు, మరోవైపు ఉద్యోగాలు చేసే తల్లులకు సాయపడుతున్నది. ఇంట్లో పిల్లలను చూచుకోవడానికి ఎవరి తోడ్పాటు లేని ప్రీలకు ఈ 'క్రెషె'

చాయాచిత్రాలు : మురళి

ఒక వరప్రసాదం. “ఇలాంటివి నగరాలలోనే కాక, పట్టణాలలో, పెద్ద ఊళ్ళలో ఏర్పడాలి!” అన్నారు శ్రీమతి శర్మ. ఇక్కడి క్రెషె ట్రైనింగ్ సెంటర్ భవనం జర్మన్ కార్మికుల సంక్షేమ సంస్థ సాయంతో రూపొందింది.

ఇలా చిల్డ్రెన్స్ గార్డన్ స్కూల్ సొనైటీ ఎన్నదగ్గ నేవ చేస్తున్నది. ఈ సొనైటీ పాలనా సంఘంలో ఎందరో ప్రముఖులు ఉన్నారు. వారు దాని అభివృద్ధి కోసం నిరంతరం కృషిచేస్తూనే ఉన్నారు.

ప్రస్తుతం శ్రీమతి ఎల్లెన్ శర్మ ఈ బడికి కరస్పాండెంటుగా పని చేస్తున్నారు. వి. ఎన్. శర్మ, ఎల్లెన్ శర్మలకు ముగ్గురు కుమార్తెలు. వాళ్ళ మూడవ కుమార్తె కుమారి శకుంతలా శర్మ ఈ బడికి ప్రధానోపాధ్యాయినిగా గడచిన పదేళ్ళ నుంచి నేవ చెయ్యడం ఒక విశేషం :

“మన దేశంలో ఇవాళ స్త్రీల విద్యకు ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఉంది. అలాగే స్త్రీల సమస్యలకు పరిష్కారం చూడవలసిన బాధ్యతా ఉంది. ఈ బడి, ఇక్కడి తక్కిన విభాగాలూ ఈ ఉద్దేశాల సాఫల్యం కోసమే పని చేస్తాయి. అయితే మేము చేస్తున్నది గొప్ప ప్రయత్నం కాదు—ఇంకా ఏయే పద్ధతులు అవలంబిస్తే బావుంటుందో తెలియజేసే నమూనా మాత్రమే!” అన్నారు శ్రీమతి ఎల్లెన్ శర్మ.

“చాలామంది ఇదేదో కాన్వెంట్ అనుకుంటారు. ఇది భారతీయ గురుకులాలనూ, ప్రకృతితో లీనమై చదువుకోవాలనే ఆశయాన్నీ మేళవించి రూపొందించిన బడి” అన్నారు ఆమె.

పిల్లలలో ‘మంచి’ని పెంచడానికి, వారిలో నిద్రాణంగా ఉన్న శక్తులకు ప్రోత్సాహం కలిగించడానికి ఇలాంటి బడులు ఎలా తోడ్పడగలవో ఈ పాఠశాల నిరూపిస్తున్నది. దేశమంతటా ఇటువంటివి మరింతగా పెంపొందడానికి చిల్డ్రెన్స్ గార్డెన్ స్కూల్ చక్కని ఆదర్శం కాగలదు! *

కంబికౌముదీ

‘ఒకరోజు వెళ్ళిన గుడికి మరో రోజు వెళ్ళకుండా రోజూ ఒక్కొక్క గుడికి వెడుతుంటే—ఏదాది గడిచినా మరికొన్ని గుడులు మిగిలిపోతాయి....అదే కంచి ప్రశస్తి’ అని అంటుంటారు. ఈ మాటలలో అతిశయోక్తి లేదు. ఎందుకంటే కాంచీపురంలో ఉన్నన్ని దేవాలయాలు మరో చోట ఉండే అవకాశం లేదు!

మద్రాసు నుండి 76 కిలోమీటర్ల (దాదాపు 47 మైళ్ళ) దూరంలో ఉన్న కంచి-మనదేశంలోని చాలా ప్రాచీన నగరాలలో ఒకటి. నగరాలలో కంచి అంతటిది లేదని మన పూర్వులు ‘నగరేషు కాంచీ’ అని దాన్ని ప్రశంసించారు.

కాంచీపురానికి ఎంతో చరిత్ర ఉంది. అక్కడ బౌద్ధ, జైన మతాలు, హిందూమతం పలుకుబడి పొందాయి. క్రీస్తుపూర్వం ఒకటవ శతాబ్దినాటికే కంచి పెద్ద నగరంగా ఉండేది. అప్పట్లో కంచి వర్తకులు చైనాతో నౌకలద్వారా వ్యాపారం చేసేవారని చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. గుప్త చక్రవర్తులలో గొప్పవాడైన రెండవ విక్రమాదిత్యుడు కాంచీపురం మీద విజయం సాధించాడు. అప్పుడు అతను కంచిలోని దేవాలయాల సొగసుకు మురిసిపోయి, అక్కడి శిల్పులను తన రాజధానిలో అటువంటి ఆలయాలు నిర్మించడం కోసం తీసుకుపోయాడని చరిత్ర చెబుతున్నది.

కంచి ఎందరో రాజులకు, ఎన్నో రాజవంశాలకు రాజధాని నగరంగా ప్రసిద్ధికెక్కింది. కంచిని రాజధానిగా ఉంచుకొని పరిపాలించిన వారిలో పల్లవులు, చోళులు పేర్కొనదగ్గవారు. ఈ రాజులందరి పరిపాలన కంచిని పెద్ద విద్యాకేంద్రంగా, కళా నిలయంగా రూపొందించాయి.

కంచిలో ఎన్నో ఆలయాలు ఉన్నాయి. ఇక్కడ 108 శివాలయాలు, 18 వైష్ణవాలయాలు ఉన్నాయని అంటారు. అంచేత కంచిని శివ కంచి, విష్ణు కంచి అని కూడా అంటూ, శివకంచిని పెద్ద కంచి అనీ, విష్ణు కంచిని చిన్నకంచి అనీ అంటూ వుంటారు. పెద్ద కంచిలో కామాక్షీదేవి ఆలయం, చిన్న కంచిలో వరదరాజస్వామి ఆలయం పేర్కొనదగ్గవి.

కామాక్షీదేవి ఆలయం కంచిలో ఉన్న ఆలయాలలో పెద్దది. ఈ గుడికి నాలుగు వైపులా గోపురాలు ఉన్నాయి. ఈ ఆలయం పట్టణం మధ్య ఉన్నదని అంటారు. మొదట ఈ దేవిని శాక్తులు పూజించేవారట. వారు తమ తలలు నరుక్కుని అమ్మవారికి అర్పించే వారట. తర్వాత ఆదిశంకరుడు శ్రీ చక్రాన్ని ప్రతిష్ఠించి అమ్మవారి ఉగ్రతను తగ్గించి, ఆమెను శాంతమూర్తిగా మార్చాడని స్థలపురాణాలు చెబుతాయి. ఇప్పటికీ ఈ శ్రీ చక్రానికే పూజలు చేస్తూ వుంటారు.

ఈ కామాక్షీదేవి శ్రీ విద్యకు అధిదేవత అని భక్తుల నమ్మకం. గర్భగృహంలో దేవి నాలుగు భుజాలతో చెరుకు విల్లు, పుష్పబాణం, పాశం, అంకుశం వంటి ఆయుధాలను ధరించి దర్శనమిస్తుంది. ఆలయంలో అమ్మవారికి రోజూ ఆరుకాలాల పూజ జరుపుతారు. ఈ ఆలయంలో ఈశ్వర సన్నిధి లేక కేవలం దేవి మాత్రమే కొలువుతీరి ఉండడం విశేషమంటారు.

ఇక్కడి తక్కిన దేవాలయాలలో ఏ కామేశ్వర స్వామి ఆలయం, ఉలగళందపెరుమాళ్ కోవెల, సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ఆలయం వంటివి పేర్కొనదగిన ఎన్నో ఆలయాలలో కొన్ని. ఇక్కడి కైలాసనాథాలయం చాలా ప్రాచీనమైనది.

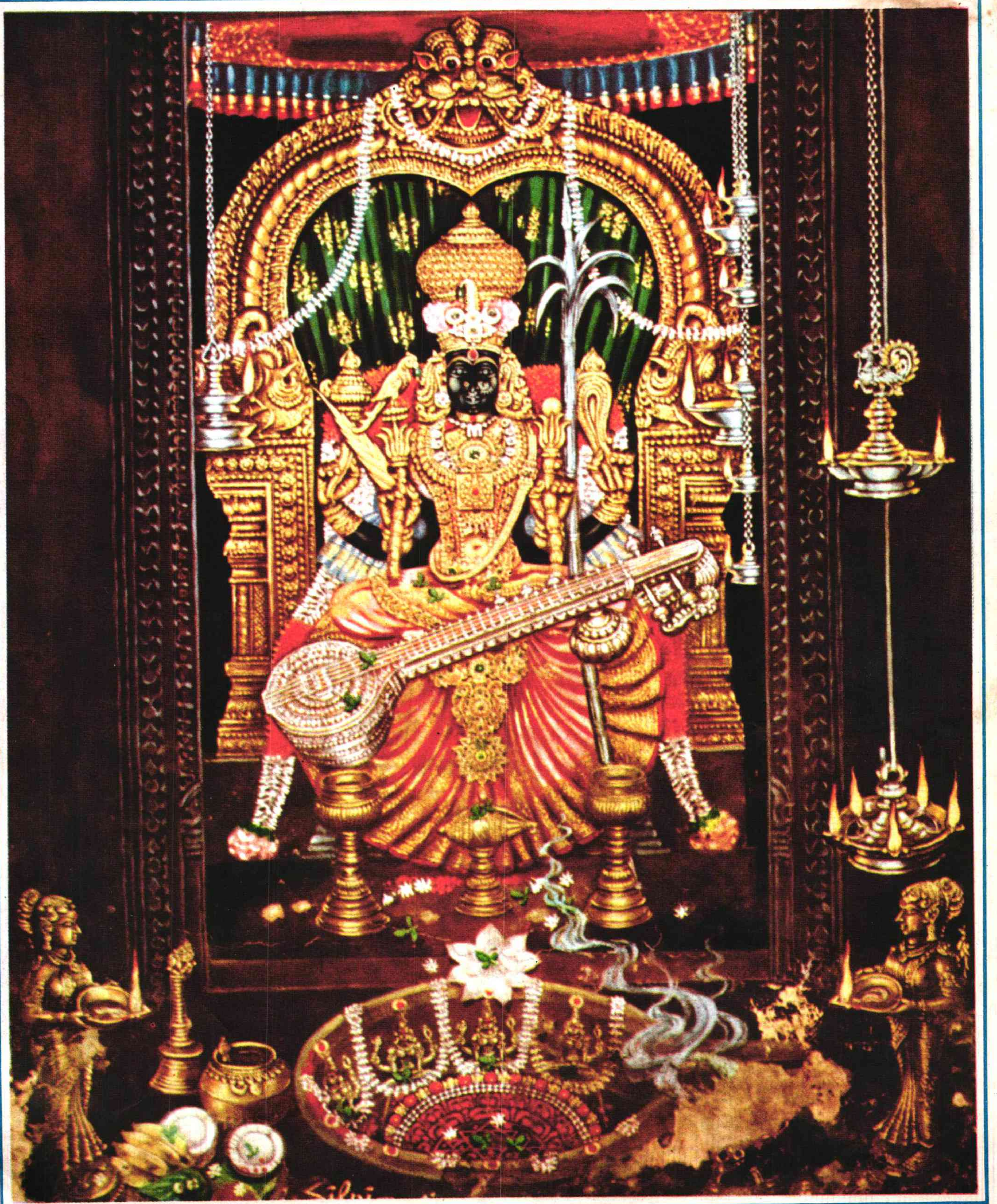
ఏకామేశ్వరస్వామి ఆలయంలో ఒక పెద్ద మామిడి చెట్టు ఉంది. ఈ చెట్టు కిందే లింగరూపంలో వెలసిన ఈశ్వరుణ్ణి కామాక్షీ దేవి పూజించిందని చెబుతారు.

కామాక్షి ఎంతో కరుణగల దేవి అని భక్తుల విశ్వాసం. అసలు మాటలేరాని మూగవాడిని ఆమె తన కరుణతో మహాకవిని చేపిందనీ, ఆయనే ‘మూక పంచశతి’ పేరిట అద్భుతమైన ఐదు వందల శ్లోకాలు వ్రాశాడనీ అంటారు.

‘కంచి కామాక్షి’ తర్వాత గుర్తుకు వచ్చేది ‘కంచి గరుడ సేవ’. కంచి వరదరాజస్వామికి జరిగే ఈ సేవను చూడడానికి ఎందరో భక్తులు కంచికి వెళ్తారు.

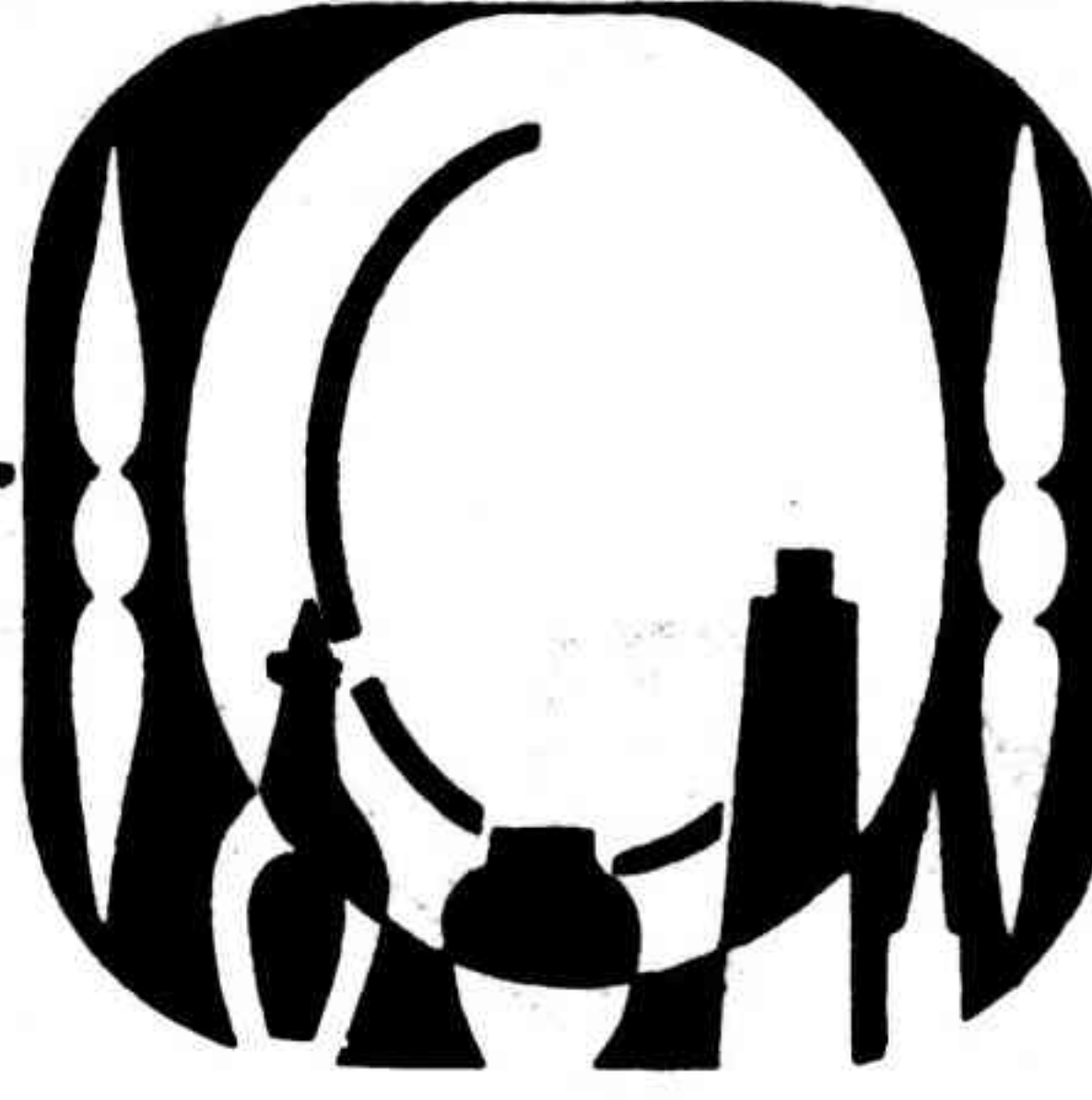
కంచి కామకోటి పీఠాధిపతులైన శంకరాచార్యస్వాముల మఠం కూడా ఇక్కడ ఉంది. ఈ మఠమే కామాక్షి దేవాలయాన్ని నిర్వహిస్తున్నది. □

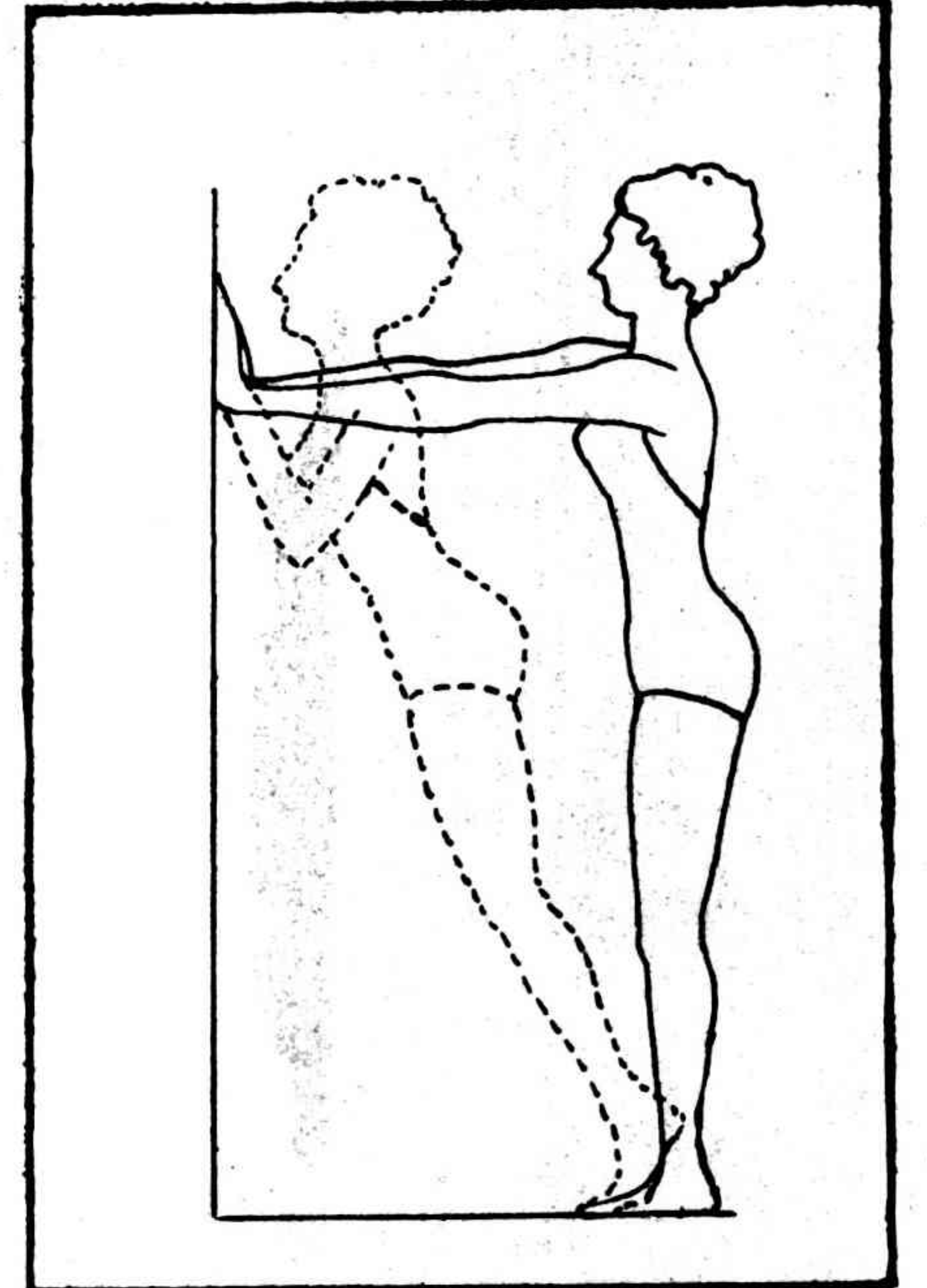
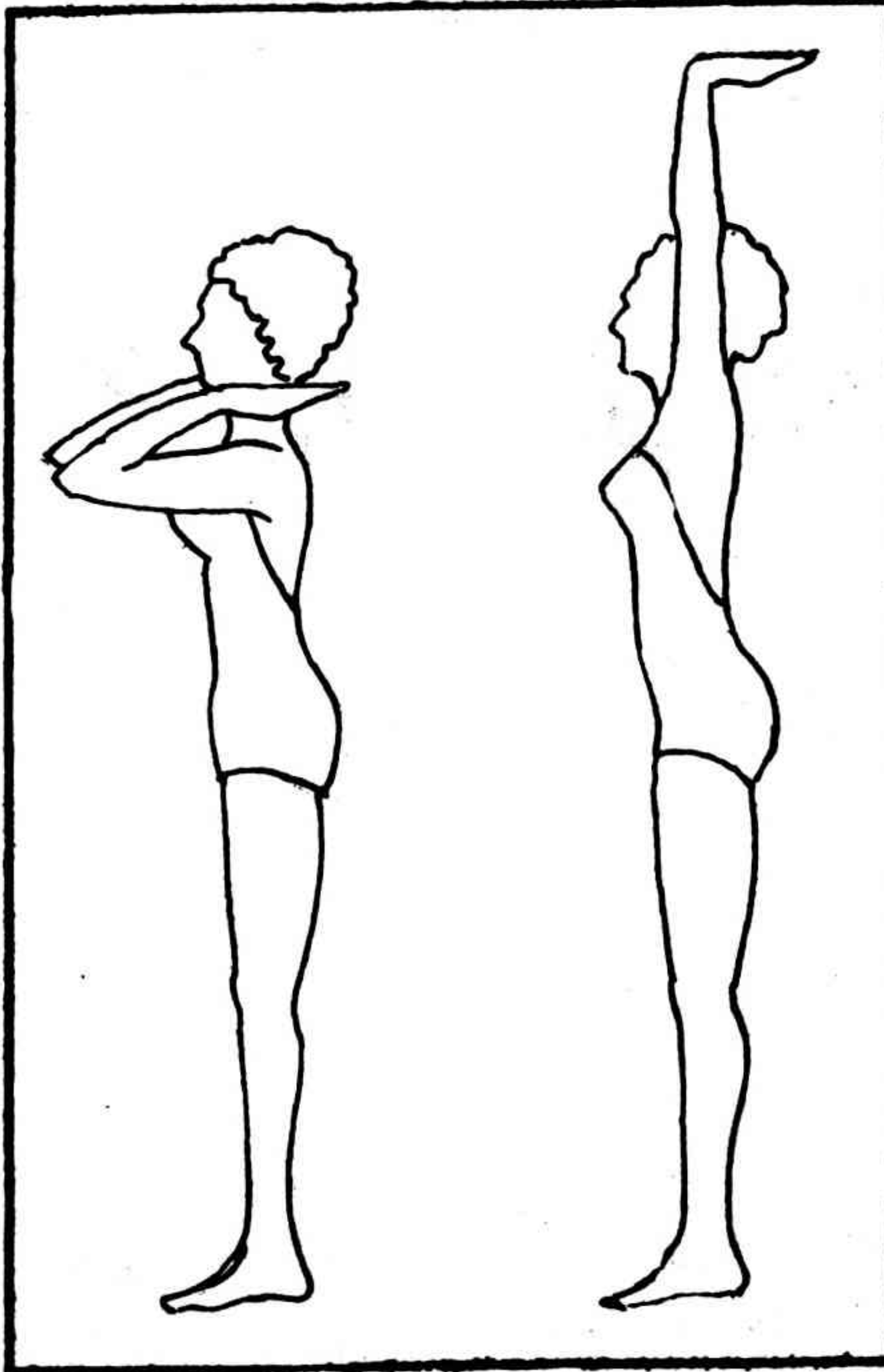
వర్ణ చిత్రం : 'భవన్ జర్నల్' సౌజన్యంతో

‘ఆరోగ్యమే అందం’ అన్నది అందరూ ఒప్పుకొనే మాట. అయితే ఆరోగ్యంగా ఉండడం ఎలా అన్నదే ప్రశ్న. ఆరోగ్యంగా ఉండడం అన్నది మనం తినే ఆహారపదార్థాల మీదే కాక, మనం చేసే దేహ పరిశ్రమను బట్టి కూడా ఉంటుంది. ‘రోజూ వ్యాయామం చేస్తే మంచిది’ అని డాక్టర్లు సలహా ఇస్తే చాలా మంది ప్రీతి అడేదో భయంకరమైన విషయం అయినట్టు భయపడిపోతూ ఉంటారు. మరి కొందరు ‘పిల్లల ముందూ, ఆయన ముందూ వ్యాయామం చెయ్యడం ఎలా?’ అని నిరుత్సాహ పడుతూ ఉంటారు. అయితే శరీరం ఆరోగ్యంగా ఉండడం కోసం దేహ పరిశ్రమ చెయ్యడం తప్పకాదు—తప్పని సరి అయిన అవసరం. అందుకని అందరూ చెయ్యడానికి వీలైన చిన్నచిన్న ఎక్సర్ సైజులు ఇక్కడ వివరిస్తున్నాము.

మీద ఆనే దాకా దించాలి. ఈ ఎక్సర్ సైజును నాలుగైదుసార్లు చెయ్యాలి.

ఈ ఎక్సర్ సైజును వీలైనన్నిసార్లు చేస్తే చేతులు, భుజాలు ఆరోగ్యంగా ఉంటాయి.

చాలా మంది ప్రీతి చేతులు, భుజాలు ఎప్పుడూ లాగుతున్నట్టుగా ఉంటాయి. అందువల్ల భుజాల అందం తరిగిపోయినట్టుగా కూడా అనిపిస్తూ ఉంటుంది. అలాంటి వాళ్ళు ఈ ఎక్సర్ సైజులు చెయ్యొచ్చు. అలాంటి వాళ్ళు మాత్రమే కాక వీలున్న అందరూ వీటిని చేసి మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చు.

మొదట నిటారుగా నిలబడాలి. రెండు మోచేతులను వంచి, అరి చేతులు భుజాల మీద ఆనేలా ఉంచుకోవాలి. వాటితో ఏదో పెట్టెను ఎత్తుతున్నట్టుగా భావించి, వాటిని మీదికి ఎత్తాలి. అలా చేతులు నిటారుగా వచ్చేదాకా ఎత్తాలి. తర్వాత మళ్ళీ చేతులను, అరిచేతులు భుజాల

ఈ కింది పద్ధతిని కూడా అనుసరించవచ్చు.

ఒక గోడ ముందు నిటారుగా నిలబడాలి; గోడ చేతులకు తగలనంత దూరంలో ఉండేలా చూచుకోవాలి. మెల్లగా ముందుకు వంగి చేతులను నిటారుగా ఉంచుకుని, అరిచేతులను గోడ మీద ఆన్వాలి. నోరు మూసుకుని ఒక సారి నెమ్మదిగా ఊపిరి వీల్చి వదలాలి. తర్వాత మెల్లగా అరి చేతులను కదల్చుకుండా, మోచేతులను వంచి శరీరాన్ని గోడకు దగ్గరగా తీసుకువెళ్ళాలి. మళ్ళీ నెమ్మదిగా ఊపిరి వీలుస్తూ, వెనక్కు వచ్చి చేతులు గోడ మీద బిగువుగా ఆనేలా చెయ్యాలి.

మనుషులు ఆరోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు గడ్డం కింద భాగం, గొంతుక కండపట్టి పూసుకున్నట్టుగా ఉంటాయి. వయసు పెరిగే కొద్దీ కండ తరిగి పోతుంది. కండ తరిగిపోయాక అక్కడి చర్మం సంచుల్లా వేలాడిపోతుంది. అలా వేలాడ కున్నా—గడ్డం కింద, గొంతు మీద ముడతలు పడతాయి. ఇలాంటివి జరగకుండా, గడ్డం కింద కండ పట్టి అసహ్యంగా కనిపించకుండా ఉండడానికి కొన్ని చిన్న చిన్న చిట్కాలు ఉపయోగిస్తే చాలు.

మొదట నిటారుగా నిలబడడమో, కూచో

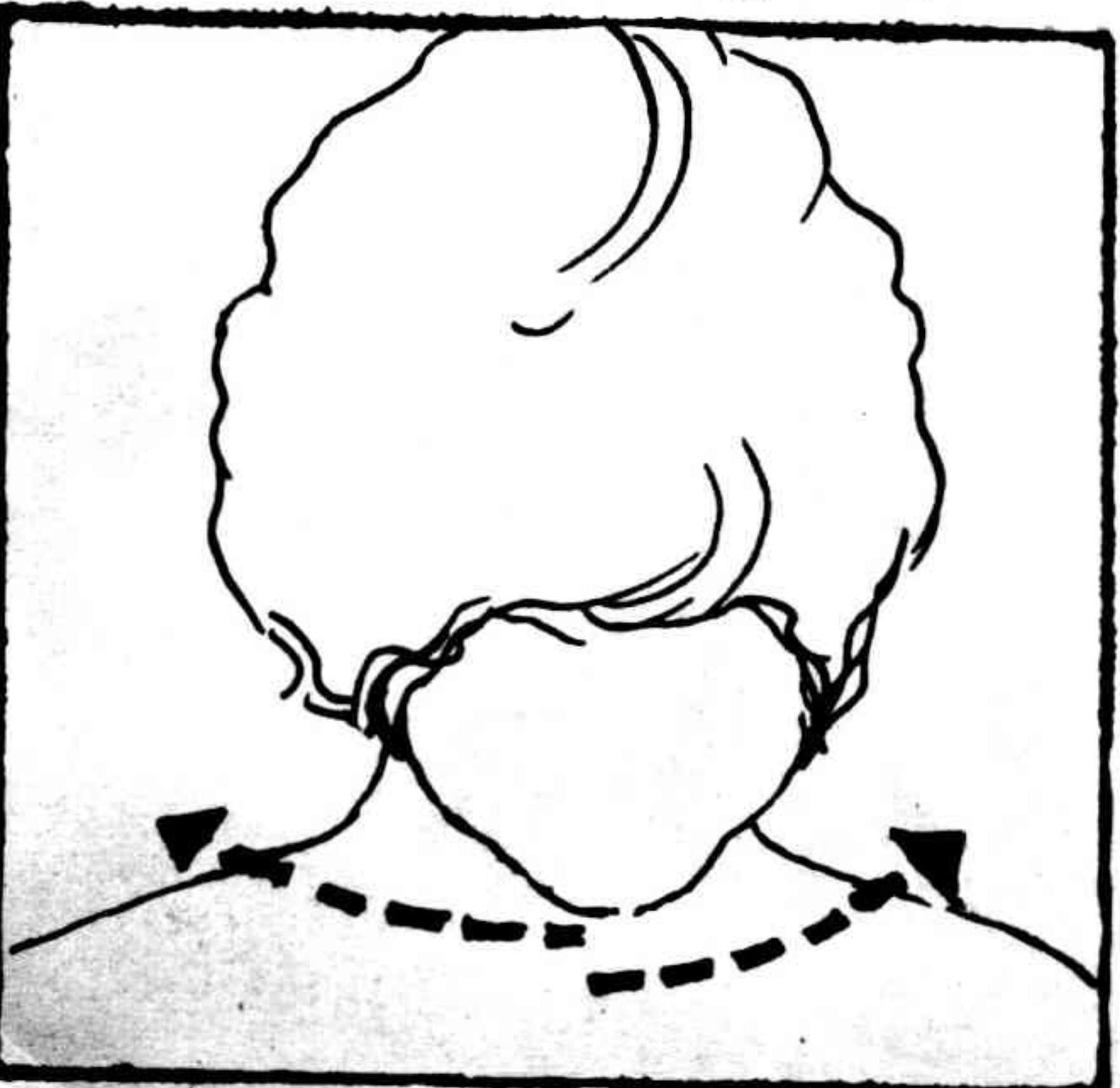
అందరూ చూద్దామని

అందరికీ వ్యాయామం

వడమో చెయ్యాలి. ఆ తర్వాత వీపును నిటారుగా నిలుపుకోవాలి. మెల్లగా ఊపిరి పీల్చి వదలాలి. అప్పుడు తలను చాతీ వైపుగా మెల్లగా వంచాలి. తల చాతీ మీద ఆనేంత వరకూ ఇలా చెయ్యాలి. తలను అలా ఉంచుకొని చాతీ మధ్యనుంచి కుడి

భుజం దాకా దాన్ని మెల్లగా తిప్పాలి. ఆ తర్వాత అలాగే ఎడమ భుజం దాకా దాన్ని తిప్పాలి.

ఈ ఎక్సర్సైజు చేస్తున్నంతసేపూ భుజాలను కదల్చకూడదు. తలమాత్రమే కదలాలి. అలా కదల్చడం కూడా చాలా నెమ్మదిగా చెయ్యాలి. ఈ ఎక్సర్సైజు వల్ల మెడ, గొంతు భాగం అంతా బాగా కదిలి, ఆరోగ్యవంతంగా రూపొందుతాయి. తలను చాతీ మధ్య నుంచి భుజందాకా వెళ్ళి, మళ్ళీ చాతీ మధ్యకు రావడానికి ఒక్క నిమిషం పట్టేలా చూసుకోవాలి.

“మనసుకు ముఖం అద్దం పడుతుంది” అంటుంటారు. మనసులో చెలరేగే ఆనందాన్నీ, ఆందోళననూ కూడా ముఖం ప్రకటిస్తుంది. ఈ భావాలను ఎప్పటికప్పుడు ప్రకటించడం వల్ల ముఖమీది ముడతలు పడడం, విచారరేఖలు చోటుచేసుకోవడం వంటివి జరుగుతుంటాయి. వీటిని తొలగించుకోవడం తేలికే. అలసటనూ, ఆందోళననూ తొలగించుకోవడానికి వీలులేదనుకునే వాళ్ళు మంచి ఆహారాన్ని తినడంతోబాటు ఈ ఎక్సర్సైజులనూ చెయ్యవచ్చు. వాళ్ళేకాక ఆసక్తి ఉన్నవారు కూడా వీటిని చేస్తే మంచి ఫలితం ఉంటుంది. ఇవి ఒక రోజుకు ఎన్ని సార్లయినా చెయ్యవచ్చు.

ఈ ఎక్సర్సైజు చేసే ముందు — నోటిని సున్నలా తెరవాలి. రెండు పెదవుల చివరలనూ వీలైనంత దగ్గరగా తీసుకు వచ్చి ఈ సున్నలాంటి రూపాన్ని ముయ్యడానికి ప్రయత్నించాలి. పెదవులు బాగా ముడతలు పడతాయి. అయినా అవి ఒకదాన్ని మరొకటి తాకకూడదు. పెదవులను అలా బిగించిపట్టి, వాటిని తెరిచే ప్రయత్నం చెయ్యండి. ఇలా చేశాక నోటిని మళ్ళా మూములుగా ఉంచి, ఆ తర్వాత తిరిగి ఎక్సర్సైజు ప్రారంభించండి.

ముఖంలోని వివిధ భాగాలను తిప్పడంవల్ల కూడా మంచి ఫలితం ఉంటుంది. మొదట నుదురు భాగాన్ని మీదికెత్తాలి; ఆ తర్వాత కుడి చెంపను మరింత కుడివైపుకు, గడ్డాన్ని మరింత కిందికి, ఎడమ చెంపను మరింత ఎడమవైపుకు కదిలించాలి. ఈ కదలిక గడియారంలోని ముళ్ళ కదలికలా ఉంటుంది. ఇలా క్రమంగా ఈ ఎక్సర్సైజు చెయ్యడం వల్ల ముఖం మీది కండరాలన్నీ బాగా పనిచేసి చురుకుతనాన్ని పొందుతాయి. ముడతలు ముఖం మీద నిలిచిపోయే ప్రమాదమూ ఉండదు.

అద్దం ముందు నిలబడి బాగా ఊపిరిపీల్చి వదలి — ఈ కదలికలన్నిటినీ చేసి చూడవచ్చు.

ఒకసారి నుదుటినుంచి కుడి చెంప వైపుగా ప్రారంభిస్తే, మరోసారి నుదుటినుంచి ఎడమవైపుగా ప్రారంభించి ఈ ఎక్సర్సైజు చెయ్యాలి.

ఈ ఎక్సర్సైజుల నన్నిటినీ చేస్తూ ఉంటే అందానికి అందం, ఆరోగ్యానికి ఆరోగ్యం కలుగుతాయని అనుభవపూర్వకంగా తెలుసుకోగలరు.

భారత - రష్యా దేశాల
మైత్రికి చిహ్నంగా
కనిపించే వాతావర
ణంలో నాట్య విన్యా
సంతో కనిపిస్తున్న
రష్యన్ బాలిక

వర్ణచిత్రాలు : కె. ఆర్.
వి. భక్త

[భారతవాద్యం అభ్యసించిన ఈ బాలిక గురించి పాఠకులు ఆ మధ్య 'వనిక'లో చదివారు.]

మెళనా ఇవనోవా

జొలకెక్కులు

ఆ అమ్మాయి వయసు 14 సంవత్సరాలు. పేరు రాణి. అందంగా, అమాయకంగా వుంది. చేతిలో ఒక చిన్న నుచి-అందులో కొన్ని బట్టలు ఉన్నాయి. అప్పుడే రైలు దిగి బెదురుచూపులుచూస్తూ వుండటం ఆ చూపులే మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషన్లో - పోలీసులకు ఒక 'క్లూ' అందజేసాయి. ఆమె కబంధ హస్తాలలో ఇరుక్కోకుండా, రక్షక భటులకు కనిపించింది. 'ఎవరు నువ్వు' అంటే ఏడవసాగింది. 'ఏ వూరు?', అంటే 'అనంతపురం' అని చెప్పింది. 'ఒంటరిగా ఎందుకు వచ్చావు?' అంటే 'సినిమాల్లో నటించడానికి!' అని రైలు టిక్కెట్టు చూపించింది - తనేమీ తప్పు చేయలేదన్నట్లుగా!

ఓ మహానగరంలో - ఏ దిక్కు లేకుండా ఒక అమ్మాయి క్షేమంగా ఉండడానికి అవకాశాలు చాలా తక్కువనీ, తెలియకుండా తను ఒక అగాథంతో పడే ఆస్కారం వుందనీ ఆ అమ్మాయికి తెలియదు. తెలియకుండా తనొక తప్పు చేశానని - తెలిసే వయసు కూడా కాదు! అందుకే - ఆమె 'జువెనైల్ గైడెన్స్ బ్యూరో' (బాలల మార్గదర్శక సలహా కేంద్రం)కు పంపించబడింది.

"మా నాన్న లేడు. ఏవో దెబ్బలాటల్లో చచ్చిపోయాడు. నాకో తమ్ముడూ, చెల్లి కూడా ఉన్నారు. మా అమ్మ - రెండు మూడు ఇళ్ళల్లో పని మనిషిగా ఉంటూ మమ్మల్ని పోషిస్తూ వుంది. మా అమ్మ మంచిది కాదని అందరూ దెబ్బ

లాడుతూ వుంటారు. వాళ్ళ మీదున్న కోపం మా మీద చూపిస్తూ వుంటుంది మా అమ్మ. నేను సినిమా బొమ్మల పుస్తకాలు చూస్తూ ఉంటాను. సినిమా తారలందరికీ పెద్ద పెద్ద కార్డులు, ఇళ్ళూ, బోల్డు డబ్బా ఉన్నట్లు పేపర్లలో రాస్తుంటారు. నేను సినిమాల్లో చేరితే బాగా డబ్బాస్తుందనీ, మా అమ్మచేత తిట్లు తినే బాధ తప్పుతుందనీ ఇలా మా అక్కను వెదుక్కుంటూ ఈ వూరు వచ్చాను."

"మీ అక్క ఇక్కడికెందు కొచ్చింది?"

"అబ్బో....నా కంటే ముందు - రెండు సంవత్సరాల క్రితమే వచ్చింది. వచ్చాక మా సంగతే మర్చిపోయింది!"

"ఇప్పుడు ఈ ఊళ్ళో ఎక్కడుంది?"

"ఎక్కడుంటుంది? సినిమాల్లో ఎక్కడో ఉంటుంది!" రాణి అమాయకంగా చెబుతున్న ఆ మాటల వెనుక - ఎంత విషాదముందో - ఎవరైనా ఊహించగలరు!

అప్పుడే ఓ కుర్రవాడిని 'బ్యూరో'కు తీసుకు వచ్చారు. వయసు పదకొండు సంవత్సరాలుంటుంది. పేరు 'రవి' - ఊరు 'విజయవాడ' అన్నాడు. ఏడవడం లేదు. అడిగిన ప్రతి ప్రశ్నకు చలాకీగా జవాబు చెప్పసాగాడు.

"మా నాన్న ఏ పని చెయ్యడు. మా అమ్మ రోడ్డు మీద బియ్యం అమ్ముతూ ఉంటుంది.

నేనెప్పుడూ మా అమ్మకు తోడుగా ఉంటూ ఉండాలి. నేను తోడు అవసరం లేనప్పుడు నన్ను స్కూలుకు పొమ్మంటుంది. మా చెల్లి మాత్రం రోజూ స్కూలుకు వెళ్తుంది. రోజూ మా అమ్మకూ - నాన్నకూ పోట్లాట జరుగుతూ ఉంటుంది. మా నాన్న తాగేసి, అమ్మ దగ్గరున్న డబ్బులన్నీ తీసుకుపోతుంటాడు. మా అమ్మ - నెత్తి నోరు కొట్టుకుని ఏడుస్తూ ఉంటుంది. అందరు పిల్లలూ, బిళ్ళలూ - చాక్లెట్లూ కొనుక్కుని తింటూ ఉంటారు. మా అమ్మను - నేనెప్పుడడిగినా ఒక్క పైసా కూడా ఇవ్వదు. ఒకరోజు - కొట్టు మీద కూర్చుని - మా అమ్మ లేనప్పుడు బియ్యం ఆమ్మి - ఆ డబ్బు రెండు రూపాయలూ తీసుకుని - 'ఐస్ క్రీం' కొనుక్కుని తినేశాను. మా అమ్మకు తెలిస్తే చంపేస్తుంది. అందుకనే - స్టేషనుకు వచ్చి నాకు కనిపించిన రైలు ఎక్కేశాను. తాత్రంతా నిద్రపోయాను. ప్రొద్దున్న ఆ రైలు ఎంతకీ కదలకపోతే నేనే దిగిపోయాను!"

అదీ ఆ కుర్రాడి కథనం.

"మరి మీ అమ్మ దగ్గరకు తీసుకెళ్ళి అప్పజెబుతాం. వెళ్తావా" అని అడిగితే ముందు కాస్త తటపటాయించాడు. తర్వాత 'సరే' అన్నాడు!

హైదరాబాదు, విజయవాడ, మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా మొదలైన నగరాల్లో ప్రతి రోజూ - కొందరు బాలబాలికలు ఏవో రకరకాల కారణాల వల్ల, పరిస్థితుల ప్రోద్బలం వల్ల ఎవరికీ చెప్పకుండా ఇలా వచ్చేస్తుంటారు. కొందరు చిన్న చిన్న నేరాలు చేస్తూ, పట్టుబడిపోతుంటారు. వాళ్ళలో ఎన్నో విచిత్రమైన ఊహలు, ఆశలు ఉంటాయి. వాటిల్లో కొన్ని ఊహలు ప్రమాదానికి దారితీసేవిగా కూడా ఉంటాయి!

"ఈ పిల్లలను - మేము నేరస్థులుగా పరిగణించి ఆ దృష్టితో చూడము. వాళ్ళని చాలా పని

హృదయాలు. సరైన వాతావరణంలో వాళ్ళు పెరగకపోవడంవల్ల నేరాలు చేస్తుంటారు. అందుకు కారణాలు కనిపెట్టి, వాళ్ళు ఏ పరిస్థితులలో అటువంటి నేరాలు చేయవలసినప్పటికీ ఆరా తీసి, భవిష్యత్తులో వాళ్ళు సమాజానికి ప్రయోజనదాయకంగా రూపొందేలా చేయడమే మా ఆశయం.

అందుకే ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆధ్వర్యంలో 'జువెనైల్ గైడెన్స్ బ్యూరో' స్థాపించబడింది. మొదట బాలనేరస్థుల కోర్టుకు సహాయపడడానికి ఇది స్థాపించబడినప్పటికీ (స్థాపకురాలు కీ. శే. మేరీక్లబ్ వాలా జాదవ్) ఆ తర్వాత కార్యక్రమాలను విస్తృతం చేశాము. ఇటువంటివి సాధారణంగా ప్రతి పట్టణంలోనూ — సాంఘిక సేవా సంస్థల ఆధ్వర్యంలో కాని, ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో కానీ నిర్వహింపబడుతూ ఉంటాయి. అపరాధాలు చేసే బాలలను గురించి దర్యాప్తు చేయకంలో పద్ధతులన్నీ ప్రతిచోట—దాదాపు ఒకేలా ఉంటాయి." అన్నారు ఈ సంస్థకు సంబంధించిన వైకారణిస్టు శ్రీమతి బెట్టిదేవిద్.

"పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు పూర్తి కాని నేరస్థులను మేము బాల నేరస్థులుగా పరిగణిస్తాము. వాళ్ళను నిస్సహాయ స్థితిలో చూసినప్పుడు—లేక ఏదైనా నేరం చేసినప్పుడూ—పోలీసులు పట్టుకుని 'జువెనైల్ కోర్టు' (బాల నేరస్థుల న్యాయస్థానం)కు తీసుకువెళ్తారు. అక్కడ మేజిస్ట్రేటు — వాళ్ళు ఏ పరిస్థితులలో ఆ విధంగా నేరం చేయవలసి వచ్చిందో — పరిశీలించడానికి, వాళ్ళను తిరిగి ఇళ్ళకు పంపించవచ్చునా, లేక 'అప్రెన్టీస్ స్కూల్' ('రిసిషన్ హోమ్' అని కూడా వ్యవహరిస్తారు)లో చేర్చించాలా అన్న అంశాలపై మా సలహాలను కోరుతూ ఇక్కడికి పంపిస్తారు. మేము ఆయా కేసు

లను పరిశీలించి, ఏ విషయం తెలియబరచే వరకూ, వాళ్ళు ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహింపబడే 'రిసిషన్ హోమ్'లో సురక్షితంగా ఉంటారు. ఇక్కడకు వచ్చే బాల నేరస్థులలో చాలామంది ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి కూడా వస్తుంటారు. ఒక్కోసారి కొందరు పెద్దలే—పిల్లలను మోసంచేసి, ఇక్కడకు తీసుకు వచ్చేస్తుంటారు. ఉదాహరణకు మొన్న ఒక మధ్య వయస్కుడు—ఇద్దరు అమ్మాయిలను — వాళ్ళకు 14, 15 సంవత్సరాలుంటాయి—నినిమార్లో చేర్చిస్తానని చెప్పి, వాళ్ళచేత డబ్బు దొంగతనం చేయించి — మద్రాసు తీసుకొచ్చాడు. వాళ్ళను పదుపు వృత్తిలోకి దించాలని ఆతని ఆలోచన. ఆతని వ్యవహారం కాస్త అనుమానాస్పదంగా కనిపించడంతో పోలీసులు పట్టుకున్నారు. అసలు సంగతి బయటపడింది. ఇటువంటి సందర్భాలలో—పెద్ద వాళ్ళను నేరస్థులుగా నిరూపించి శిక్ష విధిస్తారు. చిన్నపిల్లలను 'హోమ్'కు పంపిస్తారు" అన్నారు శ్రీమతి బెట్టిదేవిద్.

"పిల్లలు నేరస్థులుగా మారడానికి సాధారణంగా కారణాలు ఎలా ఉంటున్నాయి?" అన్న ప్రశ్నకు సమాధానంగా ఆమె ఇలా అన్నారు.

"మొదటి కారణం కుటుంబాల్లో ఉండే ఆర్థిక సమస్యలు. రెండవ కారణం పిల్లల పెంపకంలో తల్లిదండ్రుల అక్రద్ధ. మూడవది మనవాళ్ళలో ఉండే మూఢ నమ్మకాలు. ఇవే కాకుండా సినిమాల్లో మానసికోద్రేకాన్ని ప్రకోపించే సంఘటనలను చూపించడం, కొన్ని కొన్ని కుటుంబాల్లో సవతి తల్లులు పిల్లలను సరిగ్గా చూడకపోవడం; తల్లిదండ్రుల ప్రవర్తన బాగుండకపోవడం, చుట్టుప్రక్కల వాతావరణం మంచిది కాకపోవడంతో చెడు సావాసాలు—ఇలాంటి కారణాలవల్ల కూడా పిల్లలు తప్పుదారిలో పడుతూ ఉంటారు.

ముఖ్యంగా మనదేశంలో పేదరికం ప్రభావం ఎక్కువగా ఉంది. తల్లిదండ్రులు — 'రోజు గడవడమే కష్టంగా' వుందని—ఎప్పుడూ ఆర్థిక సమస్యలతో సతమతమవుతూ పిల్లలను సరిగ్గా చూడరు. పిల్లల ఆలోచనలపట్ల, వాళ్ళ అమాయకమైన కోరికలపట్ల ఆసక్తి కనబరుస్తూ, సరైన దోరణిలో సముదాయితై వాళ్ళు తప్పులు చెయ్యరు. కొందరు ఏం తప్పు చేసినా గారాబం కొద్దీ అది తప్పు అన్న భావం పిల్లలలో కలగనివ్వరు. ఆ విధంగా అల్లరి చెయ్యడం, దొంగతనాలు చేయడం మొదలైన చెడ్డ అలవాట్లు వాళ్ళలో మొదలవుతాయి.

మరి కొందరు ఆర్థికంగా బావున్నప్పటికీ—పిల్లల పెంపకంపట్ల శ్రద్ధ వహించరు. బయట ప్రపంచంతో తమకున్న పరపతిని గురించిన దృఢాన, ఆ కారణంగా రకరకాల కార్యక్రమాల్లో పని కల్పించుకోవడం తప్పితే—తమ పిల్లల ఆలోచనా దోరణులు, వాళ్ళ చదువు సంధ్యలు—ప్రవర్తనా విధానం — ఇవే మీ పట్టించుకోరు. దాంతో కొందరు పిల్లల్లో 'రోడ్ తనం' లాంటిది బయటపడేరుతుంది. ఈ మధ్య ఇటువంటి వాతావరణంలో పెరిగిన నలుగురు ధనికుల పిల్లలు — ఒక వడ్డీ వ్యాపారి ఇంట్లో జొరబడి, డబ్బు దోచుకుని — 'విక్సిక్' పేరిట మరో ఊరికి వెళ్ళి అక్కడ ఈ డబ్బులూ విలాసాలకు ఖర్చుపెట్టారు. పోలీసులు దర్యాప్తుచేసి పట్టుకున్నారు. కేసు ఆరాతీస్తే—వాళ్ళు దొంగతనం చేసింది 'సరదా' కోసం అని తేలింది. ఏదో ఒక వినిమాలో కథానాయకుడు దొంగతనం చెయ్యడం వాళ్ళకు చాలా సాహసంగా కనిపించిందట. అలా 'మనం ఎందుకు చెయ్యలేము' అనుకుని—ఈ దొంగతనాన్ని చేశారట!

కొందరి మూఢ నమ్మకాలు మరి హెరంగా ఉండి పిల్లలను పాడుచేస్తాయి. 'వాడి రాత ఎలా వుంటే అలా అవుతాడు. మధ్యలో మనమేం చేస్తాం' అని తల్లిదండ్రులు పిల్లలను గారికి వదిలేస్తారు. వాళ్ళకు మంచి స్నేహితులు లభించినా, మంచి వాతావరణంలో పెరిగినా పరవారేదు — లేకపోతే వాళ్ళు నేరస్థులుగా మారిపోతారు. తల్లిదండ్రుల మధ్య సరైన అవగాహన లేకపోవడం, వాళ్ళు ఋజు ప్రవర్తన కలిగి ఉండకపోవడం వల్ల కూడా గృహ వాతావరణం దెబ్బతినే ప్రమాదం ఉంది. కొన్ని ఇళ్ళల్లో — సవతి తల్లులు — పిల్లలను నరకయాతనలకు గురిచేస్తూ వుంటారు. అంచేత—

ఆ దాదలను భరించలేక పిల్లలు ఎక్కడికైనా పారిపోవడం, కొంతకాలం అల్లరి చిల్లరగా తిరుగుతూ దొంగతనాలకు—వాటికి అలవాటు పడి పోవడం జరుగుతుంది.

“మీ ‘బ్యూరో’కు కేసుల పరిశీలనార్థం పంపబడే బాల బాలికల మనస్తత్వాలను—మీరెలా గ్రహిస్తారు? పోలీసు కాబకు చెప్పలేని విషయాలను—మీతో నిర్భయంగా వాళ్ళు చెప్పడానికి మీరెలాంటి పద్ధతులు అవలంబిస్తారు?”

“మొదట ఇక్కడ పోలీసు కాబ వాతావరణం కనిపించదు. మేముంటా అంటే ఆనరరీ డై రెక్టరు, వైకాలజిస్టు, ఆనరరీ చీఫ్ డెన్టింగ్ ఆఫీసరు, నలుగురు ఆనరరీ డెన్టింగ్ ఆఫీసర్స్, ఒక జూనియర్ అసిస్టెంటూ—అందరం మామూలు దుస్తులలోనే ఉంటాము. పిల్లలకు ఇదొక గృహ వాతావరణం అన్న దోరణిని కలిగిస్తాము. ముందుగా వాళ్ళ కుటుంబ సభ్యుల వివరాలు, ఎవరు ఏయే వృత్తులలో ఉన్నారో అవన్నీ తెలుసుకుంటాము. ఆ పిల్లల తెలివితేటలు—బాటియా డెస్ట్, రేవన్ డెస్ట్—మొదలైన పరీక్షల ద్వారా (వివిధ ఆకారాలలో ఉన్న కొయ్య ముక్కలను వేగంగా ఒక చక్రంలో అమర్చడం, బొమ్మలను గుర్తించడం మొదలైనవి. ఈ వ్యాసంలోని ఛాయాచిత్రంలో డెన్టింగ్ ఆఫీసరు ఒక పిల్లవాడిని పరీక్షించడం చూడవచ్చును.) తెలుసుకుంటాము. పిల్లలకు ఒక వినోదకరమైన వాతావరణమూ, అప్యాయంగా పలకరించే వ్యక్తులూ—కనబడే సరికి వాళ్ళు మనసు విప్పి అన్నీ చెబుతారు. ఆ తర్వాత ఆ కేసును గురించి అందరం కలిసి—సమగ్రంగా చర్చించి, మా అభిప్రాయాలను కోర్టు వారికి నివేదిస్తాము. కొందరు పిల్లలు—కేవలం భయంవల్ల పారిపోయి వచ్చేస్తారు. వాళ్ళ మనస్తత్వాన్ని బట్టి—తల్లి దండ్రులవద్ద బాగానే ఉంటారనిపిస్తే—తిరిగి పంపించవచ్చని చెబుతాము. అప్పుడు పోలీసు కాబ వాళ్ళను ఇళ్ళకు పంపించి వేస్తుంది. మరి కొన్ని కేసులలో—గృహ వాతావరణం వాళ్ళకు మానసికంగా అరోగ్యదాయకం కాదనుకున్నప్పుడు ‘రిసిస్టన్ హోమ్’లో ఉంచవలసిందిగా నిపారను చేసి, ఆ విషయాన్ని వాళ్ళ పెద్దలకు తెలుపుతాము. మేజిస్ట్రేటు నిర్ణయానుసారం ఎన్ని సంవత్సరాలు అక్కడ ఉండాలో—అన్ని సంవత్సరాలు వాళ్ళక్కడ ఉంటారు. ఆ తర్వాత వాళ్ళను ఇళ్ళకు పంపించి వేయడం జరుగుతుంది.”

“మన బాల బాలికలు నేరస్థులుగా మారకుండా ఉండడానికి మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞురాలిగా మీరు ఎటువంటి సూచనలు చెయ్యగలరు?”

“మొదట మన సమాజంలో ఆర్థికంగా ఉన్న ఈ హెచ్చు తగ్గులు ఉండకూడదు. అందరి అభివృద్ధికి అవకాశాలు సమానంగా ఉండాలి. పేదరికం వల్ల, పిల్లలను పెంచడంలో పెద్దలకు సరైన శ్రద్ధలేకపోవడంవల్ల ఎక్కువ సమస్యలు ఉత్పన్నమౌతాయి. వీటిని ముందు అరికట్టాలి. వయోజన విద్యకు ప్రభుత్వం ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలి. ప్రతి పాఠశాలలోను సంఘ నేతకులు కానీ—వైకాలజిస్టులు కాని ఉండి—ప్రతి విద్యార్థి ప్రవర్తనను గమనించడం, తదనుగుణంగా వాళ్ళ తల్లిదండ్రులతో సంప్రదింపులు జరుపుతూ వారిని సరిదిద్దడానికి కృషి చేయడం వంటి కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వం అమలులో పెట్టాలి. విదేశాలలో ఈ పద్ధతి ఎక్కువగా అమలులో ఉన్నది. ఏ కారణాలవల్ల పిల్లలు మానసికంగా దెబ్బ తింటారన్నదీ ఇదివరకే చెప్పాను. అటువంటి దోరణిలో వాళ్ళు పెరగకుండా, పెద్దవాళ్ళ జాగ్రత్తపడాలి.

ఈ విషయంలో ప్రభుత్వమే కాకుండా, సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలు కూడా కృషి చేయవచ్చు. మద్రాసులో బాలవిహార్, బాలమందిర్ వంటి సంస్థలు మంచి కృషి చేస్తున్నాయి. అలా ప్రతి ఊళ్ళో ఉన్న సంక్షేమ సంస్థలూ కృషి చేస్తే మంచి ఫలితాలు రాకుండా పోవు” అన్నారు శ్రీమతి బెట్టిదేవిదే.

‘గవర్నమెంట్ రిసిస్టన్ హోమ్స్’లో ఈ బాల నేరస్థుల కార్యక్రమాలు ఏమిటి అన్నది కూడా తెలుసుకోదగ్గ విషయమే. ఇందుకు సంబంధించిన కాబాధికారిణి శ్రీమతి కాంతా ఏకాంబరం ‘వనిత’ జరిపిన ఇంటర్వ్యూలో ఇలా అన్నారు.

“మనదేశంలో—పిల్లల సంక్షేమం దృష్ట్యా మొట్టమొదట ఒక చట్టం అంటూ ఏర్పడింది తమిళనాడులోనే. 1920లో ఏర్పడిన మద్రాసు చిల్డ్రన్స్ ఏక్ట్—ఆ తర్వాత మారుతున్న అవసరాలకు తగినట్లుగా మార్పులు చెందింది. ఈ ‘హోమ్స్’కు వచ్చిన పిల్లలు—పెద్దవాళ్ళయ్యే వరకూ ఆశ్రయాన్ని ఇవ్వడం, భోజన సదుపాయాలు కలిగించడం, మంచి క్రమశిక్షణ నేర్పడం, చదివించడం జరుగుతుంది. కుట్టుపని, చాపలల్లడం మొదలైన వృత్తులలో కూడా శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. ఒకోసారి కొందరు తమ పిల్లలను చిన్న

వయసులోనే ఎక్కడో వదిలిపెట్టి పోతారు. అటు వంటివాళ్ళకు కూడా ఇక్కడ ఆశ్రయం లభిస్తుంది. శిక్షణకాలం పూర్తికాగానే బాల నేరస్థులు ఇంటికి పంపించవేయబడతారు. ఒకోసారి కొందరు—ఇక్కడి వాతావరణానికి దూరంకారేక తమ తమ ఇళ్ళకు వెళ్ళడానికి విముఖత చూపితే, వారికి తగిన ఉద్యోగాలు కానీ, పనులు కాని ఏర్పరచి, వాళ్ళు జీవితంలో స్థిరపడడానికి కూడా ఈ సంస్థ సహాయపడుతుంది.” అన్నారు శ్రీమతి కాంతా ఏకాంబరం.

“బాల నేరస్థులు అందరూ ఒకేచోట కలిసి మెరిసి ఉండడంవల్ల—వాళ్ళలో పరివర్తనకు మంచి అవకాశాలుంటాయంటారా?”

“పిల్లలకు స్వతహాగా నేరాలు చెయ్యాలన్న ఆలోచనలు వుండవు. ఎంత తొందరగా తప్పుదారి తొక్కగలరో—అంత తొందరగామీ అది మరచిపోయి, మంచి బాట చూపితే—తప్పక ముందడుగు వేస్తారు. మొదట ఇక్కడకు వచ్చి నప్పుడు—ఏదో బందిఖానాలో ఉన్నట్లు ఫీలవుతారు. ఆ తర్వాత క్రమంగా ఈ క్రమశిక్షణకు అలవాటు పడతారు. వాళ్ళలో వాళ్ళకు స్నేహం ఏర్పడుతుంది. మేము నేర్పించే పాఠాలన్నీ తమ మంచికోసమే అన్న విషయం వాళ్ళు గ్రహించాక, అక్కడ్నుంచి వాళ్ళలో కొత్త ఉత్సాహం ఏర్పడుతుంది. అంతేగాకుండా ఇక్కడి వాతావరణం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. కనురుకోవడాలు, దెబ్బలాటలా ఏవీ ఉండవు. తమ తమ చదువుల్లో కాని, సాంకేతిక విద్యలలో కాని ప్రజ్ఞా పాటవాలు సంపాదించిన పిల్లలకు ఒక విధమైన ఆత్మ విశ్వాసం ఏర్పడుతుంది. సమాజంలో తమూ స్వతంత్రంగా కష్టించి వనిచేస్తూ బ్రతకగల మన్న ఆకాభావం వాళ్ళకు ఏర్పడుతుంది. భవి భారత పౌరులకు అంతకన్నా కావలసింది వేరే ఏముంటుంది?”

✱

పైకాలజిస్ట్ బెట్టిదేవిదే

‘ప్రోస్ట’ అన్న కేక వినగానే ప్రాణం లేచి వచ్చి నట్లయింది అరుణకి. అరుణ దైనందిన కార్యక్రమాల్లో ‘ప్రోస్ట’ కోసం ఎదురు చూడటం ఒకటి.

ఆంధ్ర దేశంలో పేరు ప్రఖ్యాతులను గడించిన రచయిత్రీ అరుణకి బంధుమిత్రుల కంటే వందరెట్లు సంఖ్యలో ఎక్కువగా ఉండి అంతకు రెట్టింపు అభిమానాన్ని పంచి పెట్టే పాఠకలోకం ఉంది. తన రచనలను పొగుడుతూనో, తెగుడుతూనో రకరకాల ధోరణులలో పాఠకులు వ్రాసే ఉత్తరాలు, “నేనో కథ (నవల)ను వంపిస్తున్నాను దీనిని చదివి, తప్పయింటే దిద్ది, ఆ పైన ఏ పత్రికకైనా పంపండి” అంటూ కొందరు యువ రచయిత్రులు పంపే రచనలు, సభలకీ, సమావేశాలకీ వచ్చే ఆహ్వాన పత్రాలు, ఊరూ పేరూ లేని వ్యక్తుల నుండి వచ్చే పండగల శుభాకాంక్షలు, ముక్కు మొహం తెలియని వ్యక్తుల పెళ్ళి శుభలేఖలు, రకరకాల ఉత్తరాలూ అరుణకి వస్తుంటాయి.

ఐతే అరుణలో ఒక దుర్గుణం ఉంది. అదే మంటే ఎవరైనా వ్రాసిన ఉత్తరాలను చదవటానికి ఎంత ఉత్సాహపడుతుందో, వాళ్ళ ఉత్తరాలకు జవాబివ్వటానికి అంత బద్దకిస్తుంది.

అందుకే ఎప్పుడైనా “ఈ రోజు ఉత్తరాలేం రాలేదే!” అని అరుణ బాధ పడుతుంటే “నువ్వె వరికైనా జవాబు వ్రాస్తేకదా నీకు ఉత్తరాలు రావటానికి!” అంటాడు ఆమె భర్త శేఖరం.

ఈ మధ్య అరుణ రచనా వ్యాసంగం కూడా కొంచెం కుంటుపడింది. అదేమని భర్త కారణం అడిగితే “ఆ నెజవాడ పత్రికవాళ్ళు కథ వేసుకోవడమే గాని డబ్బు పంపరు. ఆ కాకినాడ పత్రికవాళ్ళు ఒకసారి నా నవలను తిప్పి పంపేరు కదా! అలాటి పొగరుబోతు పత్రికకు నేను కదెందుకు పంపాలి? ఆ మద్రాసు పత్రికవాళ్ళు కథను పంపిన ఏడాదికి గాని అచ్చు వేయరు. హైదరాబాదు పత్రికవాళ్ళు ప్రేమ కథలు తప్ప మరే కథలూ వద్దంటారు. ఇప్పటికే ప్రేమ కథలు వ్రాసి వ్రాసి బోరుకొట్టింది. ఇంకా ఎన్నని వ్రాయను?” అంటూ తాను రచనలు చెయ్యక పోవటానికి పత్రికలవాళ్ళే బాధ్యులన్నట్లు తేల్చి పారేస్తుంది అరుణ.

“బాగుంది వరస. పత్రికల వాళ్ళమీద అలిగి నువ్వు కథలు వ్రాయకపోతే నష్టం ఎవరికి? చెరువు మీద అలిగిన వాడి సామెతలా ఉంది నీ ధోరణి” అంటాడు శేఖరం.

ఏదీ ఏమైనా తాను చాలా గొప్ప రచయిత(త్రి)ననీ, తన గొప్పతనాన్ని ఎవ్వరూ గుర్తించవలసి నంతగా గుర్తించటం లేదనీ ప్రతి రచయిత(త్రి) బాధ పడేటట్లే అరుణ కూడా బాధ పడుతోంది.

ఆ బాధలో ఆమెకు వ్రాయాలన్న ఉత్సాహం కూడా ఉండటం లేదు.

అందుకే ఈ మధ్య ఆమెకు వచ్చే ఉత్తరాల సంఖ్య కూడా కొంచెం తగ్గింది.

అందుకే చాలా రోజుల తరువాత విన్న ప్రోస్ట మాన్ కేక కర్ణపేయంగా ఉంది అరుణకి. అనంతంలో గుండె గంతులు వేస్తుండగా ఒక్క ఉదుటున వెళ్ళి వీధి గుమ్మంలో నిలబడింది అరుణ.

ప్రోస్టమాన్ ఆమె చేతికొక పొడుగుబట్ట బ్రౌను రంగు కవరు అందించాడు.

అతను వెళ్ళిపోగానే రోపలికి వస్తూ కవరు తెరిచి చూసింది అరుణ. ‘ఫలానా పోటీకి ఉత్తమ రచనను ఎన్నిక చేసి పంపండి’ అంటూ ఒక సాహితీసంస్థ నుండి వచ్చిన ఉత్తరం అది.

అరుణ కూడా ఒకప్పుడు ఆ సంస్థ నుండి బహుమతిని పొందిన రచయిత్రే.

కాని ఆనాడు ఆ బహుమతిని స్వీకరిస్తున్నప్పటి కంటే ఈనాడు ఆ బహుమతిని నిర్ణయించే జడ్జిగా ఉండటాన్నే గొప్ప విషయంగా భావించింది అరుణ.

ఇప్పుడు తనివ్వబోయే బహుమతివల్ల ఆయా రచయిత్రుల పేర్లు సాహితీచరిత్రలో చిరకాలం నిల్చిపోవటమే కాక తగినంత నగదు

ఆ ఉత్తరం వచ్చిన మర్నాడే అనసూయమ్మ ఒక ఫ్యానుని వెంట బెట్టుకుని వాళ్ళ యింటికి వచ్చింది. అవిడని కూర్చోమని అరుణ మర్యాదలు చేస్తుండగానే ఫ్యాను పెద్ద పళ్ళ బుట్టను తీసుకు వచ్చి రోపల పెట్టాడు.

ఎన్నడూలేని ఆ పద్ధతి చూసి అరుణ తికమక పడింది.

అనసూయమ్మ ఒక లాయరుగారి భార్య. ఆ లాయరుగారు కేసులు లేనప్పుడల్లా నాలుగైదు రైన్లు గేయాల లాటి రచనలు కాగితం మీద గీకి పారేస్తుంటారు. ఆ రచనలలో సాహితీ విలువలు యేమాత్రం లేకపోయినా, ఆయన దిగ్గీలు హోదా చూసి పత్రికల వాళ్ళందరూ ఆయన గేయాలను ఎంతో భక్తి ప్రపత్తులతో అచ్చు వేస్తుంటారు.

అలా అచ్చయిన పదమూడు గేయాలను తొమ్మిది పేజీలలో అచ్చు వేసి దానికి ముగ్గురు మహా కవుల చేత మొత్తం ఇరవై పేజీల ప్రశంసా వాక్యాలను వ్రాయించుకుని, దానికి తన పది పేజీల ‘ముందు మాట’ను కలిపి ఆడ్వర్టైజ్మెంటులతో సహా ఒక అరవై పేజీల ఉద్గ్రంథాన్ని తయారు చేసేరు లాయరుగారు.

ఒక శుభ ముహూర్తాన ఆ ఉద్గ్రంథాన్ని మంత్రిగారి చేత ఆవిష్కరింపజేసి తెలుగు సాహితీ వనంలో ఒక పూల మొక్కను నాటామన్న సంతృప్తితో ఆ రాత్రి నిద్రపోయారు.

ఆయన భార్య అనసూయమ్మ ఆ పుస్తకాన్ని

బహుమతి కథ

జి. పరిమళా సామెళ్ళర్

కూడా ముడుతుంది. అందుకే నాలుగైదు పుస్తకాలు వ్రాసిన ప్రతి రచయిత్రీ ఆ బహుమతి కోసం ఆర్రులు చూస్తూ ఉంటాడు.

ఆ సంగతి అరుణకి అనుభవ పూర్వకంగానే తెలుసు.

అందుకే ఈ బహుమతిని నిర్ణయించటంలో నిష్పాక్షికంగా శ్రద్ధగా వ్యవహరించాలని నిశ్చయించుకుంది అరుణ.

తనే వ్రాసినంత యిదిగా పదిమంది ముందూ పొగుడుతూ తన భర్తని మించిన కవి తెలుగు దేశంలోనే లేదన్నట్లు మాట్లాడుతుంటుంది.

అరుణకి ఆమెతో పరిచయం ఉందిగాని అరుణ కూడా రచయిత్రీ అవటం వల్ల ఆమెను తన భర్తకి ప్రత్యర్థిగా భావించి ఆమెతో సరిగ్గా మాట్లాడేది కాదు. అలాటి అనసూయమ్మ గంపెడు పళ్ళు తెచ్చి రెండు గంటలసేపు

హస్కు కొట్టి వెళ్ళేసరికి అరుణకి ఎంతో ఆశ్చర్యం వేసింది.

ఇంకా ఆమె ఆ షాక్ నుండి తేరుకోకముందే

ఒక మధ్యాహ్నం పూట ఏదో నవల చదువు కుంటూ వడుకుంది అరుణ.

బయట వీధి తలుపును ఎవరో తట్టినట్లయింది.

తలుపును తట్టే తీరునుబట్టి ఆయా వ్యక్తుల మనస్తత్వాన్ని కొంతవరకు ఊహించవచ్చు నంటుంది అరుణ.

కొందరు దబదబ బాదుతారు తలుపుని.

కొందరు లయబద్ధంగా తలుపు గొళ్ళాన్ని తలుపు

తేసి కొడతారు. కొందరు తలుపును చేతి వ్రేళ్ళతో సున్నితంగా మీటుతారు. కొందరు బడి గంట కొట్టినట్లు అపి అపి కొద్దారు. కొందరు సంకో చంగా, మొహమాట పడుతున్నట్లు మెల్లగా శబ్దం చేస్తారు.

ఇప్పుడామెకు వినిపించిన శబ్దం చివరి రకా నికి చెందినది.

“ఈ సమయంలో ఎవరు వస్తారా?” అని ఆలోచిస్తూ తలుపు తీయటానికి బయటకు నడిచింది ఆరుణ.

ఎవరో మొదటిసారిగా తమ యింటికి వచ్చిన వ్యక్తులయివుంటారని ఆ మొహమాటంగా చేసిన తలుపు చప్పుడునుబట్టి ఊహించుకున్న ఆరుణ తలుపు తీసి ఎదురుగా ఉన్న వ్యక్తిని చూసి అనుకున్నదానికంటే ఎక్కువగానే ఆశ్చర్య పడింది.

ఆతను—జయరాం!

తనని చూసి ఆతనెంత తొట్రుపడ్డాడో ఆతనిని చూసి ఆమె కూడా అంతగానే తొట్రు పడింది.

కాని ఎంతైనా రచయిత్రిగా అనేక రకాల వ్యక్తులతో ఏర్పడిన పరిచయం వల్లను, సహజంగానే ఆమెది తన మనోభావాలను అంత త్వరగా బయటకు వెల్లడి చేయని స్వభావం కావటం వల్లను వెంటనే నిలదొక్కుకుని “రండి!” అంటూ గృహిణిగా ఆతని నాహ్వానించింది.

జయరాం సహజంగా నవ్వుటానికి ప్రయత్నిస్తూ లోపలికి అడుగు పెట్టాడు.

“కూర్చోండి” అంటూ కుర్చీ చూపించింది.

ఆతను కూర్చున్నాడు.

“నన్ను గుర్తు పట్టారా?” అనడిగేడు.

“మిమ్మల్ని గుర్తు పట్టలేక పోవటమేం?” అన్నది. నిజంగానే ఆమె అతి మామూలుగా అన్నది. కాని దానిని వెటకారంగా భావించి ఆతను ముఖం చిన్నబుచ్చుకున్నాడు.

ఆతని ముఖం చూడగానే తన మాటలని ఆతను అపార్థం చేసుకోవటానికి అవకాశం

ఉన్నదన్న విషయం జ్ఞప్తికి వచ్చింది. “అయ్యో! ఆలా ఎందుకన్నానా?” అని నొచ్చుకుంది.

“మిమ్మల్ని గుర్తు పట్టేను.” అని సూటిగా సమాధానం యిస్తే బాగుండేదేమో అనుకుంది.

ఏమైనా యింటికి వచ్చిన మనిషితో మనసు కష్టపడేలా మాట్లాడటం గృహిణి లక్షణం కాదని తనని తానే నిందించుకుంది.

ఆతను కూడా తను చిన్నబుచ్చుకోవటాన్ని ఆమె గమనించటం యిష్టం లేనట్లు చిరునవ్వుతో “మిమ్మల్ని ఒకసారి చూసిపోదామని వచ్చేను. ఇక్కడకు దగ్గర్లోనే మా స్నేహితుడొకతను ఉన్నాడు. ఆతనిని చూసి వెళ్తూ యింత దూరం వచ్చేను కదా మిమ్మల్ని కూడా చూసినట్లుంటుంది అనివచ్చేను” అన్నాడు.

ఆ రకం మాటలు జయరాం కాక మరే రచయితైనా అన్నట్లయితే ఆమెకంత అసహజత్వం ఏమీ కనపడేది కాదు.

కాని తన రచనల మీద ఏ మాత్రం గౌరవం లేని జయరాం—ఆ మాట లంటుంటే ఆనందానికి బదులు అనుమానమే కలిగింది.

“మీరేం వ్రాస్తున్నారీప్పుడు?” అనడిగింది. ఇద్దరు రచయితలు కలుసుకున్నప్పుడు వారి పరికరింపులలో తప్పనిసరిగా ఉండే ప్రశ్నే అది.

“ఆఫీసులో వర్కు ఎక్కువగా ఉండండి! ఒక్కొక్కప్పుడు రాత్రిళ్ళు కూడా ఆఫీసులో పని చెయ్యవలసి వస్తోంది. ఇంక వ్రాయటానికి ‘మూడ్’, టైమూ రెండూ ఉండటం లేదు” అన్నాడు.

ఆ మాటల్లో “మీకేం—అడవాళ్ళు. ఇంట్లో కూర్చుని చక్కగా పేజీలకు పేజీలు వ్రాస్తూ

టారు. మా లాగా మీ కొక ఆఫీసా? పనా?” అన్న ఎగతాళి ధ్వనించినట్లయింది ఆరుణకి.

కానీ వెంటనే “ఛీ! ఏమిటి పాడు ఆలోచనలు? నా యింటికి వచ్చి నన్నే ఎగతాళి చేస్తాడా? అంత నా మీద గౌరవం లేని వాడైతే ఆసలు నా యింటికి ఎందుకు వస్తాడు?” అని తన మనసుకు నచ్చ చెప్పుకుంది.

కాసేపు సాహిత్యాన్ని గురించి అదీ యిదీ మాట్లాడుకున్నాక “టీ పెద్దానుండండి” అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్ళింది ఆరుణ.

బదు నిముషాల్లో రెండు కప్పుల టీ తీసుకు వచ్చింది. టీ తాగేక మరో పది నిముషాలుండి వెళ్ళిపోయేడు జయరాం.

ఆతను వెళ్ళిన దగ్గర నుండి ఆతనెందుకు వచ్చేదా అన్న విషయాన్ని గురించే ఆలోచించ సాగింది ఆరుణ.

జయరాం వర్తమాన రచయితలలో కాస్త పైకి వచ్చే లక్షణాలున్న వారిలో ఒకడు. ఆతని కథలు ఆరుణ దృష్టిలో ‘ఫరవాలేదు’. అందుకే ఒక సాహితీ సభలో తనతోపాటు వక్తగా ఆహ్వానింపబడి వేదికమీద కూర్చున్న ఆతనిని అభిమానంగా పరికరించింది.

కాని జయరాంలో తనాశించిన మర్యాద, వినయం ఏమీ కనిపించలేదు, పైగా నిర్లక్ష్యంగా తల బిగుసుగా ఉన్నట్లు కనబడ్డాడు.

అది తన అనుమానమేనేమో అనుకుని సరి పెట్టుకోబోయింది. కాని తీరా వేదికమీద ఆతనిచ్చిన (‘దంచిన’ అంటే యింకా బాగుంటుంది) ఉపన్యాసం విన్నాక ఆమెకు నిజంగానే వళ్ళు మండిపోయింది.

పెళ్ళి సలహాలు :

సుప్రసిద్ధ గ్రీక్ తత్వవేత్త సోక్రటీస్ భార్య పరమగయ్యాళి. ఒక యువకుడు తన వివాహ విషయంగా సోక్రటీస్ దగ్గరకు వెళ్ళి — సలహా అడిగాడు. “ఓ — తప్పకుండా పెళ్ళిచేసుకో. నీ భార్య అనుకూలవతి అయిందా — మీ సంసారం చాలా హాయిగా వుంటుంది. అనుకూలవతి కాదూ, ఏం భయం లేదు—నువ్వు గొప్ప తత్వవేత్తవు అయిపోతావు” అన్నాడు సోక్రటీసు.

‘పెళ్ళి ఎప్పుడు చేసుకోవాలి?’ అన్న విషయం మీద జార్జ్ బెర్నార్డ్ షా ఇలా అన్నాడు: “వీలైనంత తొందరగా పెళ్ళి చేసుకోవాలని అడవిల్ల ప్రయత్నించాలి; ఎంత వీలైతే అంత ఆలస్యంగా చేసుకోడానికి మగవాడు ప్రయత్నించాలి”

అతను గంటసేపు యిచ్చిన ఉపన్యాసంలో అరగంటసేపు అడ రచయిత్రులను తిట్టటానికే వినియోగించాడు. ఈ అడవాళ్ళకనలు బుర్రలే లేవుట. పీరిలో సామాజిక స్పృహగాని, చైతన్యం గాని లేవుట. వట్టి వంటింటి కథలు లేదా గాలి మేడల కథలు తప్ప మరొకరకం కథలు వ్రాయటం వారికి చేతకాదుట.

ఈ అడవాళ్ళు కలాలను కూర గరిటలు తిప్పినంత తేలికగా తిప్పి పారేస్తున్నారుట. వాళ్ళు వ్రాసే అడ్డమైన చెత్తా చదివి సమాజం నాశన మయిపోతోందిట. దేశం తగలబడిపోతోందిట. ఇదే ఫోరణిలో రచయిత్రులను నోటికి వచ్చి నట్లల్లా దుయ్యబట్టి చివరలో మాత్రం “ఎవరో ఒకరిద్దరు రచయిత్రులు మాత్రం కాస్త ‘సెన్సిబుల్’ గా వ్రాస్తున్నారు” అన్నాడు ఏదో దయ తలచి అంటున్నట్లు.

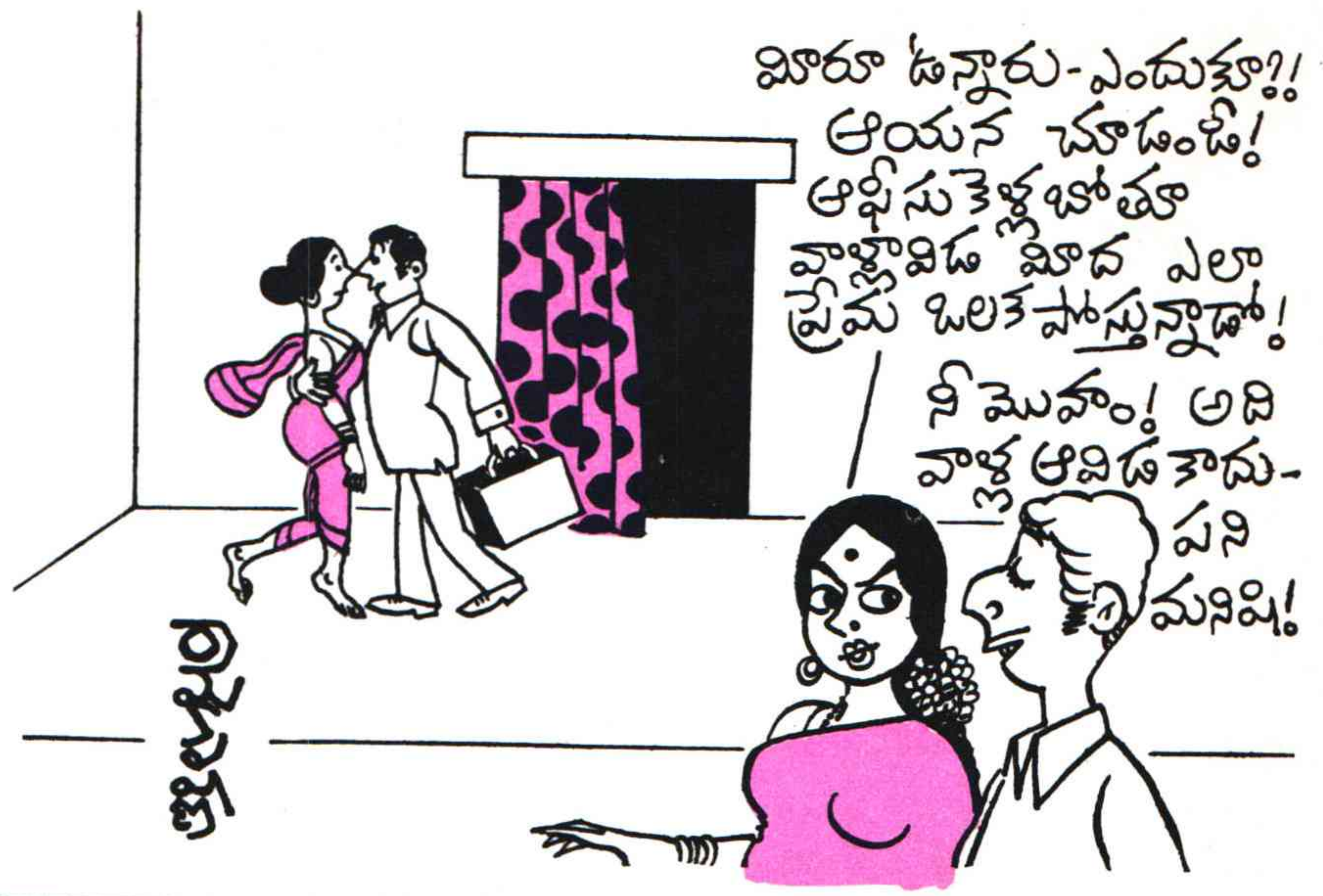
‘పక్కన నా అంత గొప్ప రచయిత్రిని పెట్టుకుని రచయిత్రులంతా ఎందుకూ పనికి రానివాళ్ళ న్నట్లు మాట్లాడతాడా? ఎంత తల పొగరు యితనికి!’ అనుకుంది అరుణ కనిగా.

‘పోనీ అంటే అన్నాడు. ‘ఫలానా రచయిత్రులు’ అంటూ ఎవరిపేర్లు చెప్పలేదు గదా అని సరిపెట్టుకుందాం, మరి చివర్లో ‘ఎ ఒకరిద్దరు రచయిత్రులో’ అన్నప్పుడు ‘అరుణగారి వంటి’ అన్న పదాన్ని కూడా చేర్చితే ఎంత మర్యాదగా ఉండేది! తన పేరుని ఆ ఒకరిద్దరు రచయిత్రులలో చేర్చలేదంటే అర్థం తను అంతకు ముందున్న అందరు రచయిత్రుల లాటి దాని ననేగా’ అనుకుంది ఉడుకు మోతనంగా.

అతని తరువాత తను మాట్లాడవలసి ఉన్నట్లయితే తను కూడా ఆ రచయిత్రుల కీర్తి ప్రతిష్ఠలను చూసి కుళ్ళుతూ విమర్శలు చేసే మగ రచయితలందరినీ దుయ్యబట్టేదే! కాని అప్పటికే తన ఉపన్యాసం అయిపోయింది.

ఇప్పుడు మళ్ళీ లేచి నిలబడి జయరాం మాటలను ఖండించటం సభా మర్యాద కాదు. పైగా తమ వాదోపవాదాలు చూసి ఆ సభను ఏర్పాటు చేసిన కార్యవర్గ సభ్యులు ఇబ్బందిలో పడవచ్చు. అందుకే ఎలాగో కోపాన్ని నిగ్రహించుకుని ముళ్ళ మీద కూర్చున్నట్లు కూర్చుంది అరుణ.

‘వీడి బొంద కథలూ పీడూను. నాలుగైదు సార్లు పత్రికలలో తన పేరు అచ్చయేసరికి తనో పెద్ద రచయిత్రినై పోయేననుకుంటున్నాడు కాబోలు.

రచయిత్రులను విమర్శించేంతటి మొనగాడి నయ్యాననుకుంటున్నాడు కాబోలు’ అనుకుంది పళ్ళు నూరుకుంటూ - అంతకు ముందు గంట క్రితంవరకు తను అతని కథలను అభిమానించిన సంగతి మర్చిపోయి.

అలా ప్రదమ పరిచయంలోనే తమిద్దరి మధ్యా ఒకరకమైన స్ట్రైన్ ఏర్పడిపోయింది.

‘అలాటివాడు ఇప్పుడు పని గట్టుకుని ఇంటికి ఎందుకు వచ్చినట్లబ్బా?’ అని ఒకటే తలబ్రద్దలు చేసుకోసాగింది అరుణ.

శేఖరం ఆఫీసు నుండి వచ్చేక ‘జయరాం వచ్చేడివ్యాళ మధ్యాహ్నం’ అని చెప్పింది అరుణ.

‘ఎవరు? జయరామా? నీ యింటి గడప తొక్కటానికి అతనికెన్ని గుండెలు? ఆ రోజు స్టేజీ మీద నిలబడి ‘మీ’ రచయిత్రులందరినీ తూర్పారబట్టిన జయరాం మనింటికి ఎందుకొచ్చి నట్లు?’ అని అతను కూడా ఆలోచించి తల నొప్పి తెచ్చుకున్నాడు.

చివరికి ఆ రాత్రి కలలో కూడా ‘జయరాం ఎందుకొచ్చినట్లు?’ అన్న ఆలోచనతోనే సతమత మయిపోయింది ఆమె మెదడు. అర్థరాత్రి మెలకువ వచ్చినప్పుడు హఠాత్తుగా ఆమె కొక ఊహ తట్టింది. తను ఆ సాహితీసంస్థ నిర్వహించే పోటీలో జడ్జిగా ఉన్నట్లు తెలుసుకుని యిటీవల వెలువడిన అతని కథల సంపుటి ‘రక్తపు మంటలకి’ బహుమతి వచ్చేటట్లు చూడమని అడగటానికి వచ్చాడేమో!

తనతో మంచిగా ఉంటే కనీసం తనకి ఒక సారి కనబడినట్లయితే తన కథల సంపుటి గుర్తుకు వచ్చి తను చదువుతుందని భావించాడేమో!

ఇది తప్ప అతను తమ యింటికి రావటానికి వేరొక కారణం కనపడటం లేదు. అనసూయమ్మ తెచ్చిన పళ్ళగంపలోని అంతరార్థం కూడా అదే అయి ఉండవచ్చునన్న ఆలోచన కూడా అప్పుడే కలిగింది అరుణకి.

మరో రెండు రోజుల తరువాత రామారావు అనే కవి ఒక బరువైన చేతి సంచితో అరుణ వాళ్ళ యింటికి వచ్చేడు.

అప్పుడు శేఖరం యింట్లోనే ఉన్నాడు.

ఆ కవి రాక దంపతులిద్దరినీ సంభ్రమాశ్చర్యాలలో ముంచి వేసింది.

రామారావుని గొప్ప కవిగా అరుణ చిన్న తనం నుండి ఎరుగును. ఐతే ఆయన కవిత్వం చదవటం; దూరంగా కూర్చుని సభలలో ఆయన ఉపన్యాసాలు వినటమే తప్ప అరుణకి ఆయన పరిచయ భాగ్యం కలగలేదు.

రామారావు దృష్టిలో పద్యాలు వ్రాసే వాళ్ళే గొప్ప వాళ్ళు. కథలు, నవలలు వ్రాసే రచయితలు మనుషులే కారన్నట్లు మాట్లాడతాడు. “అది కూడా సాహిత్యమేనా?” అంటూ వెటకారంగా మాట్లాడతాడు.

తెల్లవాళ్ళు మన దేశాన్ని పాలించటం వల్ల కలిగిన అనర్థాలలో యీ కథలు, నవలలు

★ పిల్లల బాట్లు బాగా మాసిపోతే పాలిష్ అంటుకోదు. అప్పుడేం చెయ్యాలి? ఒక బంగళాదుంప ముక్కను తీసుకోండి; ఆ బాట్ల మీద బాగా రుద్దండి. ఆ తర్వాత పాలిష్ చెయ్యండి.

★ ఉల్లిపాయలు తరుగుతున్నప్పుడు కళ్ళలో మంట పుట్టి కన్నీరు వస్తుంటుంది. అయితే ఉల్లిపాయలను రెండు ముక్కలుగా కోసి ఐదు నిమిషాలపాటు చన్నీళ్ళలో వానబెట్టి ఆ తర్వాత తీసి తరిగితే అంతగా కళ్ళ మంట వుండదు.

దిగుమతి అయి సాహిత్యాన్ని నాశనం చెయ్యటం కూడా ఒకటి అన్న వృధాభిప్రాయం రామారావు కుంది.

అందుకే (అరుణ లాంటి) ఆధునిక రచయిత (తు)లు ఎదురైనప్పుడల్లా అతను కళ్లు పైన పెట్టి నడుస్తూంటాడు.

అలాటి మహాకవి తమ యింటిని వెతుక్కుంటూ రావటం ఆశ్చర్యమే మరి!

వస్తూనే ఆయన ఎన్నాళ్ళగానో ఆ యింటితో పరిచయం ఉన్న వ్యక్తిలాగా గలగల మాట్లాడ సాగేడు.

“అహ! ఆదర్శ దంపతులంటే మీరే! మీ యిద్దరూ లక్ష్మీ నారాయణుల్లాగా కలకల లాడుతూ కలకాలం యిలాగే జంటగా జీవించాలి” అంటూ నీస పద్యమో ఎవో (అరుణ చందస్సు మర్చిపోయి చాలా ఏళ్ళయింది) అభిప్రాయం చెప్పేడు.

అరుణ రచనలను మెచ్చుకుంటూ ఆమె ముఖం మీదనే చాలామంది పొగుడ్డూంటారు. కాని యీయన అలా కాకుండా తమ యిద్దరినీ దంపతులుగా కలిపి పొగడుతూ దీవించటం అరుణకి ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది.

ఆమె ఎంతో సంతృప్తిపడి పిల్లలకోసం తెచ్చిన పళ్ళు, బిస్కెట్లు అన్నీ పెద్ద ప్లేట్లో పెట్టి ఆ కవిగారికిచ్చింది. ఆయన వాటన్నిటినీ ఒక్కటి కూడా మిగల్చకుండా స్వేచ్ఛగా తిని మరో మారు చందోబద్ధంగా ఆ దంపతులను ఆశీర్వాదించేడు.

తరువాత తన సంచిని తెరిచి దాదాపు ఇరవై పుస్తకాలను బయటకు తీశాడు. అందులో మూడు సంప్రదాయానుసారంగా వ్రాసిన నాటకాలు, మిగతావన్నీ ఖండ కావ్యాలు.

ఒక్కొక్క పుస్తకాన్నీ తీసి దాని విశిష్టతను గురించి పది నిమిషాల చొప్పున మాట్లాడాడు.

చివరికి ‘చల్లకొచ్చి ముంత దాచటం ఎందు కనుకున్నాడో యేమో, “అమ్మా! అంతా నీ మీద, ఆ పరాత్పరుడి మీద భారం వేసేను. నన్ను పాల ముంచినా నీట ముంచినా మీరిద్దరే! నా కంటే ఎంతో వెనక పుట్టినవాళ్ళు, నాదగ్గర ఓనమాలు నేర్చుకున్న వాళ్ళు కూడా ఆ ‘బహుమతి’ ని గద్దలా తన్నుకుపోయారు. నేనా పెద్ద ముండావాడిని. ఏ తజాన ఊడతానో తెలియదు. కన్ను మూసేలోగా యీ ‘బహుమతి’ ని పొందే నంటే దమ్యంజ్ఞువుతాను. పైగా ఆర్థికంగా యిబ్బం దుల్లో వున్నాను. ఉన్న ముగ్గురు కొడుకులూ పెళ్ళాలనేసుకుని వేరింటి కాపరాలు పెట్టేరు. నేనంటేనే వాళ్ళకు గిట్టదు. పెళ్ళిళ్ళు చేయటానికి యిద్దరు కూతుళ్ళున్నారు. వాళ్ళకు మొగుళ్ళ నెలా కొనుక్కురావటమా అని రాత్రింజవళ్ళు నాకు ఒకటే ఆలోచన... ఏదో నీ దయవల్ల యీ బహుమతి వస్తే, నా సంసారాన్ని ఓ కొలిక్కి తెచ్చిన దానివవుతావు. నువ్వు నా కూతురు వయస్సు దానివి కనుక నీ కాళ్ళు పట్టుకోలేను. అడవిల్లవి కనుక చేతులు కూడా పట్టుకోలేను. అందుకే మీ దంపతులిద్దరికీ కలిపి లక్ష్మీనారాయణలకు మొక్కినట్లు చేతులు జోడించి నమస్కరిస్తున్నారు. నా మీద కనికరం చూపించండి” అంటూ అదే తీరున అంత పెద్ద మనిషీ చెప్పుకు పోతుంటే అరుణ మనసు ద్రవించిపోయింది.

కళ్ళ వెంటడి నీళ్ళెక్కడ వస్తాయోనని భయపడింది. ఎలాగో తనని తాను నిగ్రహించు కుంది.

ఆయన వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఒక రోజుల్లా అరుణ, శేఖరం ఆయన గురించే మాట్లాడు కున్నారు.

మంచో చెడో, పాతో క్రొత్తో ఏదో ఒకటి కవిత్వం వ్రాస్తాడాయన. అది నిజంగానే మనిషికి జన్మతో అలవడిన విద్య. కాని ప్రతిభావంతులను పోషించలేని దేశం మనది. ఎంతటి ప్రతిభా శాలి

యైనా సహజంగా డబ్బులేని వాడైతే తప్పని సరిగా దారిద్ర్యాన్ని అనుభవించవలసిందే. ఆయన టాలెంటును మెచ్చుకుని ఆయనకి ఆర్థికంగా సాయపడటానికి యిటు ప్రభుత్వం గాని, అటు ప్రజలుగానీ ముందుకు రారు.

ఇతర దేశాలతో పోల్చి చూస్తే సాహిత్యం విషయంలో భారతదేశ మంత దౌర్భాగ్యదేశం మరొకటి లేదని చెప్పవచ్చు. అందునా తెలుగు దేశం మరింత దరిద్ర గొట్టు స్థితిలో ఉంది.

పబ్లిషర్లు, పత్రికల వాళ్ళూ రచయితల ప్రతిభా సంపత్తిని, వారు రక్త మాంసాలను ఖర్చుచేసి వ్రాసిన కళాఖండాలను అమ్మి డబ్బు చేసుకుని అంతస్తుల పైన అంతస్తులు కడుతూ, ఎయిర్ కండిషన్లు గదులలో ఖుషీ చేస్తుంటే ఆ రచయితలు మాత్రం పడి పరకా అందుకుని ఒకరోజు బియ్యానికో, ఒక చీటీ గుడ్డకో కలసి వచ్చినాయని సంతృప్తి పడతారు. వాళ్ళ బ్రతు కలు మాత్రం ఎన్ని రచనలు చేసినా ఈగలు మునిరే యిళ్ళల్లో కటకటలాడే నిత్యావసరాలతోనే గడిచిపోతుంటాయి.

దానికి నిదర్శనం యీ రామారావుగారే! వేరే ఉద్యోగం లేకున్నా కేవలం తమ రచనల మీద రచయితలు జీవించగల బంగారు దినాలు తెలుగు సాహితీ ప్రపంచానికి ఎప్పుడు వస్తాయో కదా అని నిట్టూర్చింది అరుణ.

ఇదివరకు కవిగా రామారావు గారిని అఖి మానించినా ఒక వ్యక్తిగా అతని మనస్తత్వాన్ని యిష్టపడేది కాదు అరుణ. అలాటిది తమ యింటికి ఒక గృహస్థుగా వచ్చి తన సాధక బాధకాలను చెప్పుకునేసరికి ఆయన యెడల హృదయంలో ఒక ‘సాఫ్ట్ కార్నర్’ ఏర్పడి పోయింది.

ఆయన రచనలు ఎలా ఉన్నాయో చదవక ముందే “పాపం! ఆయనకి యీ బహుమతి

యిప్పిస్తే ఆయన అఖిరి దినాలలో కాస్త హాయిగా జీవిస్తాడు కదా!" అనుకుంది త్రి సహజ మైన దయా హృదయంతో. కాని అంతలోకే ఆమెలోని వివేకం మేల్కొన్నది. "ఈ బహుమతి ఒక పవిత్రమైన ఉద్దేశ్యంతో ఏర్పాటు చేయబడింది. కేవలం రచయిత యొక్క ప్రతిభకు గుర్తింపుగా యీ బహుమతి యివ్వబడుతోందే తప్ప అతని యొక్క ఆర్థిక, సాంఘిక స్థితి గతులతో దానికి సంబంధం లేదు. వాటితో సంబంధం ఉన్నట్లయితే తనమటుకు తనకి ఆ బహుమతి ఒకప్పుడు వచ్చి ఉండేదేకాదు." అనుకుంది.

ఇంకొక రోజున ఒక మాగజైన్ ఎడిటర్ వచ్చేడు. ఆయన ఎటైయేళ్ళ జీవిత కాలంలోను వ్రాసింది ఒకే ఒక్క నవల. నవలకు ఎప్పుడో ఒక పత్రిక నిర్వహించిన దీపావళి పోటీలో మూడవ బహుమతి వచ్చింది. దాంతో కొంత మంది ఆయనను రచయితగా మార్చి పారేసేరు. ఒక పేరు లేని పత్రిక వాళ్ళు ఆయనను ఎడిటర్ గా కూడా తీసుకున్నారు.

అతను తిప్పిపంపిన రచనలలో అరుణ కథలు కూడా ఒకటి, రెండు ఉన్నయ్. తన కథలను తిప్పి పంపినందుకు ఆ ఎడిటరు మీద కక్షగానే ఉంది అరుణకి. కాని అతని ముఖ పరిచయం లేనందున అతను స్వయంగా వచ్చి "నేను ఫలానా" అంటూ పరిచయం చేసుకునేసరికి నిశ్చేష్టురాలయింది.

తన ఎక్తైక నవలకు బహుమతి యిప్పిస్తే తన పేరు సాహితీ ప్రపంచంలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోవటమే కాక కాస్తో కూస్తో తన ఆర్థిక స్తోమత పెరుగుతుందన్న ఆశ. అంతే కాదు. ఆయన యింక జన్మలో కలం పట్టి స్వతంత్ర రచనలు చెయ్యలేదు. అతనిలోని సృజనాత్మక శక్తి దీపావళి పోటీలో తన నవలకు బహుమతి వచ్చిన మర్నాడే చచ్చిపోయింది.

చిన్ననాటి నుండి తనకి తెలిసిన విషయాలు, ఊహించుకున్న విషయాలు, పుస్తకాల ద్వారా పొందిన విజ్ఞానం, జీవితం యిచ్చిన అనుభవాలు అన్నీ కలబోసి వ్రాసేడు ఆ నవలలో. ఇంక వ్రాయటానికి అతనిలో యేం మిగలలేదు. అతని ఉద్యోగం, తాగుడు అతనిని ఒక మరమనిషిగా, వ్యర్థుడిగా తయారు చేసినయ్.

అందుకే ఎలాగైనా తనకి బహుమతి యిప్పించమంటూ ప్రాదేయపడ్డాడు.

"మీ రీ మధ్య మా పత్రికకు ఏమీ పంపటం లేదే! మీలాటి జీనియన్లు తెలుగు రచయితలలో నూటికి ఒక్కరు కూడా ఉండరంటే అతిశయోక్తి కాదు. మీ నవలను అచ్చు వేయటమే మహద్భాగ్యంగా భావిస్తాము మేము" అని కూడా అన్నాడు.

అరుణ మౌనంగా అన్నీ విన్నది. అతను వెళ్ళిపోయాక "నీ పొగడ్తలకు నేను ఉబ్బి పోతాననుకున్నావురా చిట్టి నన్నా! నేను ఎంత ఆడదానైనా రచయిత్రిని నాయనా! నువ్వు మధ్యపెట్టటం అంత తేలికైన విషయం కాదు." అనుకుంది.

ఒకరోజు ప్రఖ్యాత నవలా రచయిత్రి శారదా దేవి అరుణకి ఫోను చేసింది. "హల్లో! బాగున్నారా? ఈ మధ్య యేమీ వ్రాయటం లేదే. మీలాటి జీనియస్సులే 'డర్' గా ఉంటే యిక మాబోటి రచయిత్రులం యేం వ్రాస్తాం? నిజం చెప్పాలంటే మేము మామూలు పాఠకుల కోసం రచనలు చేస్తే మీరు మాలాటి రచయిత్రుల కోసం రచనలు చేస్తారు"....అంటూ ఏకదాటిగా అరగంటసేపు ఫోనులో మాట్లాడింది శారదాదేవి.

సమయం సందర్భం లేకుండా ఫోను చెయ్యటం అరుణకెంత ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించిందో ఆమె మాట్లాడిన తీరు కూడా అంతకన్న ఎక్కువ ఆశ్చర్యాన్నే కలిగించింది.

ఒకసారి తను ఒక పత్రికలో "ఈ నాటి తెలుగు రచయిత్రులు కేవలం సినిమాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని అతి సారహీనమైన, అసహజమైన రచనలు చేస్తున్నారనీ, సాహిత్యం యొక్క స్థాయిని దిగజారుతున్నారనీ" అర్థం వచ్చేలా ఒక వ్యాసం వ్రాసింది. ఆ వ్యాసం అచ్చయిన మరుసటి వారమే "అబ్బో! అంతటి గొప్ప రచయిత్రివి నీవొక్కదానివే అనుకుంటున్నావేమో. మాకంటే గొప్ప రచనలు నువ్వు ఏం చేసేవో, సాహిత్యం స్థాయిని నువ్వు ఏ మాత్రం పెంచేవో మాకు మాత్రం తెలియదా" అంటూ పక్కా ఆడదానిలా కయ్యం పెట్టుకుంటున్నట్లు పత్రికా ముఖంగా ఒక పెద్ద ఉత్తరం వ్రాసింది శారదాదేవి.

అలాటి రచయిత్రి తనతో అంత సారస్యంగా మాట్లాడటంలోని అంతరార్థాన్ని గ్రహించలేని

అమాయకురాలేం కాదు అరుణ. శారదాదేవి వదిలేసు సంవత్సరాల కాలంలో సృష్టించిన దెబ్బెముడు కళా ఊడలలో దేనికో ఒకదానికి బహుమతి యిప్పించమని ఆమె అభ్యర్థన!

ఇలా రకరకాల అనుభవాలు జరిగిన తరువాత 'కాన్ఫిడెన్సియల్' అని తాటికాయంత అక్షరాలతో ముద్రించబడి తన దగ్గరకు వచ్చిన సందేశం యిలా బట్టబయలు ఎలా అయిందో అర్థం కాలేదు అరుణకి.

ఈ దౌర్భాగ్యపు దేశంలో అడ్డదారులు లేని రంగం యేముందిలే అనుకుంది విరక్తిగా.

బహుమతిని నిర్ణయించేటప్పుడు ప్రత్యక్షం గానో పరోక్షంగానో తనని 'అప్రోచ్' అయిన వారి రచనలు ఎంత గొప్పవైనా సరే-వాటిని పరిశీలించ కూడదని గట్టిగా నిశ్చయించుకుంది అరుణ.

నిజానికి వాళ్ళు తనని అప్రోచ్ కాకపోతే వారిలో ఎవరో ఒకరికి తప్పకుండా బహుమతి యిచ్చి ఉండేదేమో! ఎందుకంటే తన దగ్గరకి వచ్చిన వాళ్ళలో కొందరు నిజంగానే గొప్ప రచయితలు, కవులు వున్నారు.

కాని సాహితీ పరంగా వాళ్ళ రచనలు ఎంత గొప్పవయినప్పటికీ తను అల్ప బుద్ధితో వారు తమ రచనలకే కళంకం తెచ్చుకున్నారు, అందుకే చస్తే అలాటివారి రచనలకు బహుమతులు లభించ కూడదు అనుకుంది అరుణ.

చివరికెలాగో అంతగా పేరు లేకపోయినా, వ్రాసిన కొద్ది రచనలూ ఉన్నతంగా ప్రయోజన కరంగా చేసిన ఒక యువ రచయిత కథల సంపుటికి బహుమతిని యిచ్చింది అరుణ. తీరా తన అభిప్రాయాన్ని పోస్టు చేసిన తరువాత ఆమెకు మరో ఆలోచన వచ్చింది. "తన దృష్టిలో గొప్ప వారైన ఆ రచయితలు గనుక అలా చిన్నతనంగా ప్రవర్తించకపోతే ముక్కుమొహం తెలియని యీ యువ రచయిత దాకా యీ బహుమతి వెళ్ళేది కాదేమో" నని.

అంతలోకే చటుక్కున "ఐతే క్రిందటి సారి నాకు వచ్చిన బహుమతి కూడా కేవలం నా'వర్త'ను బట్టిగాక యీ రకంగా తను ఈ యువ రచయిత కిచ్చిన పద్ధతిలోనే కాలేదు కదా!" అన్న ఆలోచన కూడా ఆమె మనసులో ముల్లులాగా మెదిలింది.

కుస్తూలు-

అందాలు

ఫాషన్లలో ఇది 'చారల యుగం!' మన దేశంలోనూ, విదేశాలలోనూ కూడా చారల దుస్తులు ధరించడం ఇవాళి మోజు! 'మేము చీరలు తప్ప మరొకటి కట్టుకోము' అనుకునే వాళ్ళు, కాస్త కొత్త తరహాగా ఉండే మాక్సి స్కర్టుల వంటివి తొడుక్కుంటే తప్పులేదు అనుకొనే వాళ్ళు కూడా ఈ చారల దుస్తులు ధరించవచ్చు. మఫత్ లాల్ గ్రూప్ ఆఫ్ టెక్స్టయిల్ మిల్స్ వారు రూపొందించిన రంగు రంగుల చారల చీరలను ఈ పేజీలలోని చిత్రాలలో చూడవచ్చు. పక్క పేజీలో ఒక అమ్మాయి (జయంతిమాల) మాక్సిస్కర్టు ధరించింది. ఈ స్కర్టు మీద చారలు V ఆకారంలో మధ్యలో కలుస్తున్నాయి. అలాగే ఆ అమ్మాయి ధరించిన బ్లౌజు మీద కూడా అందమైన చారలున్నాయి. ఈ మాక్సికి చారల చారల సూపర్ పైన్ వాయిల్ చీరను ఉపయోగించి కుట్టారు. అక్కడే మరో అమ్మాయి (కల్పనా అయ్యర్) చక్కని మెజంటా పాలియెస్టర్ చీర కట్టుకుని కనిపిస్తున్నది. ఈ చారల చీర అందమంతా దాని అంచులలోను, కొంగులోనూ ఉంది. ఈ చీర నిండా తెల్లని చారలూ, మధ్య మధ్య టర్కాయిస్ రంగు చిత్రణలు కనిపిస్తున్నాయి. ఈ పేజీలో ఇద్దరు అమ్మాయిలూ 'మఫ్రీన్' చీరలు కట్టుకుని కనిపిస్తున్నారు. ఈ చీరలు తేలికగా ఉండి హాయి కలిగిస్తాయి. కల్పన-పసుపు, గోధుమ రంగు, మెజంటా రంగులలో తమాషా డిజైన్లు ఉన్న చీర కట్టుకుంది. వెడల్పాటి చారల అంచు, కొంగు ఈ చీరకు ప్రత్యేక ఆకర్షణలు.

వైద్య సలహాలు:

“డాక్టర్”

దయబెటిన్

మన నినిమాలలో నాయక నాయకులకు కలిగి నట్టుగా చాలామందికి కూడా ‘తీయని బాధ’లు కలుగుతుంటాయి. నాటికి రకరకాల మందులున్నాయి. నిత్య జీవితంలో చాలా మందికి ‘తీయని జబ్బు’ ఒకటి వస్తూ వుంటుంది. అయితే దాన్ని నయంచేసే మందంటూ ప్రత్యేకంగా ఏమీ లేదు. ఆ తీయని జబ్బు పేరు—దయబెటిన్.

దయబెటిన్ కు శ్రీలంకే కాస్త ఎక్కువ ఇష్టం. అంచేత మామూలుగా పురుషులకంటే శ్రీలే ఎక్కువగా ఈ జబ్బుతో బాధపడుతూ వుంటారు. ఇందుకు శ్రీల శరీరంలోని—హార్మోనుల వ్యవస్థ క్లిష్టంగా ఉండడమే కారణం. హార్మోనులు మన శారీరక కార్యకలాపాలన్నిటి మీదా ప్రభావం చూపే రసాయనిక పదార్థాలు.

దయబెటిన్ పూర్తిపేరు దయబెటిన్ మెల్లిటన్. మెల్లిటన్ అనే లాటిన్ మాటకు తేనే అని అర్థం. అందుకే ఈ వ్యాధిని మనవాళ్ళు కూడా ‘మదు మేహం’ అంటారు. మామూలుగా చెప్పాలంటే రక్తంలో చక్కెర పదార్థాలు ఎక్కువైతే ఈ జబ్బు చేస్తుంది. ఇక్కడ చక్కెర అంటే మనం మామూలుగా ఉపయోగించే చక్కెర కాదు. ఈ చక్కెర పదార్థాలు—శరీరం పని చెయ్యటానికి ఇంధనాలుగా పనికి వస్తాయి. వాటిని శరీరమే తయారు చేసుకుని, వాటినుండి శక్తిని తయారు

చేసుకుంటుంది. మరి ఇవి శరీరానికి కావలసిన మేరకంటే ఎక్కువైతే ఇబ్బందులు కలుగుతాయి. ఎక్కువైన చక్కెర పదార్థాలలో కొంత మూత్ర విందాల ద్వారా మూత్రంగా విసర్జింపబడతాయి. ఇక మిగిలినవి శరీరం మీద చిత్రవిచిత్రమైన ప్రభావాలు చూపుతాయి. దాహం పెరగడం, బరువు తగ్గడం, ఒళ్ళంతా నొప్పులు పెట్టడం, నీరసం, నిద్రమత్తు, ఆకలి తగ్గడం, జననేంద్రియాలలో ఒక విధమైన మంట పుట్టడం—ఇలా ఎన్నో బాధలు కలుగుతాయి.

ఇలాంటి బాధలతో బాధపడుతున్నవారు ముందుగానే మేలుకొంటే దయబెటిన్ వల్ల అంతగా బాధ ఉండదు. అయితే ‘ఇదేం చేస్తుందిలే’ అని దీన్ని విస్మరించకూడదు. అలా చేస్తే ఇది కొన్ని దుర్మార్గాలు చెయ్యగలదు. దయబెటిన్—గుండె, మూత్రపిండాలు, మెదడు, వీటిల్లో దేన్నయినా దెబ్బ తియ్యగలదు; రక్త ప్రసారానికి భంగం కలిగించి కాళ్ళను ‘వంకర్లు’ చేసేంత ప్రమాదానికి దారి తియ్యగలదు. కంటి చూపును తగ్గించి మెల్లగా గుడ్డితనం కలిగించ కలదు. అంచేత దీని విషయంలో జాగ్రత్తపడడం చాలా అవసరం.

దయబెటిన్ నయమయ్యే జబ్బుకాదని వైద్య శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయం. కనుక దాన్ని అదుపులో పెట్టుకోవడం మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది. 1921లో

తెనడాకు చెందిన బాంటింగ్, బెస్ట్ అన్న డాక్టర్లు కనుగొన్న ‘ఇన్సులిన్’ దయబెటిన్ తో బాధపడు తున్న లక్షలాదిమందికి ఉపశమనం కలిగించింది. దయబెటిన్ జబ్బున్నవారి శరీరం—తనలోని చక్కెరను సరిగా ఉపయోగించుకో లేకపోవడానికి కారణం కడుపు పక్కన ఉన్న ‘వృక్కకం’ (PANCREAS) అనే భాగం సరిగా పని చెయ్యక పోవడమే. ఎడమపక్క ఎముకల కింద ఉన్న ఈ భాగం తయారుచేసే అనేక పదార్థాలలో ‘ఇన్సులిన్’ హార్మోన్ కూడా ఒకటి. ఇన్సులిన్ ఎప్పటికప్పుడు శరీరం ఉపయోగించుకొనే చక్కెర తీరును అదుపులో పెడుతుంది.

ఇన్సులిన్ లేకపోతే శరీరమంతా ఈ చక్కెరతో నిండిపోతుంది. బాంటింగ్, బెస్ట్—ఇన్సులిన్ ను ప్రత్యేకంగా తయారుచేసి, దాన్ని ఇంజక్షన్ల ద్వారా శరీరంలోకి పంపితే ప్రయోజనం ఉంటుందని ఋజువు చేశారు.

అయితే దయబెటిన్ జబ్బున్నవారి కందరికీ ఇన్సులిన్ ఇంజక్షన్లు అనవసరం. అంచేత ఈ జబ్బుతో బాధపడేవారు చాలా మంది—నడి వయసున ఈ జబ్బుకు గురయినవాళ్ళు—తమ ఆహారాన్ని అదుపులో పెడితే చాలు; దయబెటిన్ అంతగా బాధించదు.

ఆహారపదార్థాలలోని కార్బోహైడ్రేటులు (చక్కెర, పిండి పదార్థాలు) ప్రాటిన్లు

(మాంసము, చేపలు, జున్ను, గుడ్లు వంటివి) కొవ్వు పదార్థాలు వంటి వాటిని మనకు అవసరమైనంత వరకే తీసుకోడం మంచిది. ఏది ఎంత తీసుకోవాలో డాక్టర్లను సంప్రతిస్తే చెబుతారు.

కొందరికి ఈ ఆహార నియమాలతో బాటు, ఇన్సులిన్ కూడా అవసరం. కొన్ని రకాల మాత్రలు కూడా డయబెటీస్‌ను అదుపులో ఉంచడానికి సాయపడుతాయి.

ఇంతకూ డయబెటీస్ రావడానికి కారణం ఏమిటి? 'చక్కెర ఎక్కువవెంటే చక్కెర వ్యాధి వస్తుంది' అనడం ఎంతవరకు సబబు? ఒక్క చక్కెర (తీపి) పదార్థాలే కాదు—ఏ ఆహార పదార్థం ఎక్కువతీస్తూ ఈ జబ్బు వస్తుంది. అంటే—తిండి ఎక్కువగా తినడం వల్ల ఈ జబ్బు వస్తుందన్నమాట. పీలగా ఉన్న మనుషులకంటే లావుగా ఉన్నవాళ్ళకు ఈ జబ్బు వచ్చే అవకాశాలు ఎక్కువ.

అయితే, తిండి ఎక్కువైనంత మాత్రానే ఈ జబ్బురాదు. కొందరికి డయబెటీస్ వంశ పారంపర్యంగా కూడా రావచ్చు. అంత మాత్రం చేత తల్లిదండ్రులలో ఎవరికైనా డయబెటీస్ ఉంటే—వాళ్ళ పిల్లలకు అది వచ్చి తీరాలన్న నియమమేమీ లేదు కూడా!

డయబెటీస్ శారీరకంగానే కాక మానసికంగా కూడా ఎన్నో ఇబ్బందులు కలిగిస్తుంది. ఉదాహరణకు ఒకప్పుడు డయబెటీస్ జబ్బున్న స్త్రీలు గర్భవతులైతే కష్టం. ఆ తొమ్మిది నెలలూ ఈ జబ్బును అదుపు చెయ్యడం కష్టంగా ఉండేది. చాలా సందర్భాలలో పుట్టబోయే పిల్లలు బతకడం కూడా అరుదుగా ఉండేది. ఇవాళ ఈ జబ్బు గల స్త్రీలు గర్భవతులైతే పెద్ద ఇబ్బందేమీ ఉండదు. గర్భం రాగానే జాగ్రత్తపడి మందులు క్రమంగా తీసుకుంటే చాలు; పిల్లలూ ఆరోగ్యవంతులుగానే పుడతారు.

డయబెటీస్ జబ్బున్న వాళ్ళు కొన్ని చిన్న నియమాలు పాటిస్తే చాలు. ముఖ్యమైనది—నోరు కట్టడం. ఎప్పుడూ పథ్యాహారం తీసుకోడం శ్రేయస్కరం. ఎప్పటికప్పుడు డాక్టర్లు దగ్గరికి వెళ్తూ పరీశీలనలు జరిపించుకోవడం మంచిది. డాక్టర్లు సలహాలను తూచా తప్పకుండా పాటించడం మేలు కలిగిస్తుంది.

బామ్మగారు

చెప్పిన మందు:—

'డయబెటీస్' వ్యాధి వున్నవారు, తిండి మితంగా తీసుకోవడంతోపాటు, కాకరకాయ, దొండకాయ వంటి కాయగూరలు; పచ్చికాయగూరలు తీసుకోవడం మంచిదని చెబుతారు. ఉసిరికాయలో ఈ వ్యాధిని నయం చేసే శక్తి వున్నది. ఉసిరికాయతో చేసిన ఒక మందు—ఈ వ్యాధికి గొప్ప ఔషధంగా భావిస్తున్నారు. అదేమిటంటే—ఐదువంతులు ఉసిరికాయ రసం, ఒక వంతు తేనె ఒక వంతు పసుపుపొడి కలిపి, ఒక చిన్న కుండలో పోసి బాగా వాసెనకట్టి; లేదా సీసాలో పోసి గట్టిగా మూతపెట్టి, దాన్ని నెల రోజులపాటు భూమిలో పాతి వుంచాలి. తర్వాత, తీసి ఆ మందును రోజుకో ఔన్ను చొప్పున నెల రోజులపాటు తీసుకుంటే చాలు!

ఇటీవల వ్యక్తికాన్ని మార్చి, వేరొకటి అమర్చడం ద్వారా ఈ జబ్బును అదుపు చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అయితే ఇందువల్ల 'చెప్పకో దగ్గ ప్రయోజనం కనిపించడం లేదు.

1972 నాటికి మన దేశంలో దాదాపు 55 లక్షల మంది ఈ జబ్బుతో బాధపడుతున్నారని ఒక అంచనా. ఇవాళ ఈ సంఖ్య మరి నాలుగురెట్లున్నా ఆశ్చర్యపడనక్కర లేదని 'డయబెటీక్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా' వారి అభిప్రాయం. మన దేశంలోని ఉత్తర, పశ్చిమ ప్రాంతాలలో ఈ జబ్బువల్ల బాధ పడుతున్నవారి సంఖ్య చాలా ఎక్కువ. నగరాలలో నివసించే వారు ఆహారపు విలువలు లేని ఆహారాలు తినడం వల్లా; పల్లెటూరి వాళ్ళు సరైన తిండిలేక ఈ జబ్బు తెచ్చుకుంటున్నారని విజ్ఞుల అభిప్రాయం.

డయబెటీస్ జబ్బున్నవారు ఆరోగ్యవంతులైన వారిలాగానే అన్ని పనులూ చెయ్యవచ్చు. చెయ్యవలసిందల్లా తిండి విషయంలో మాత్రం వారు కాస్త జాగ్రత్తగా ఉండడమే. □

డయబెటీస్ వ్యాధిగలవారు

ఏం తీసుకోవాలి?

ఏం తీసుకోకూడదు?

□ రోజూ ఎక్కువగా ఫలవని మజ్జిగ తీసుకోవచ్చు. ఒకటి రెండుసార్లు మిగడ తీసిన పాలు వుచ్చుకోవచ్చు.

★ అన్నం తినడం బాగా తగ్గించెయ్యాలి. అలాగే, బియ్యంతో చేసిన వంటకాలు కూడా తగ్గించాలి.

□ గోధుమలతో చేసిన చపాతీలు, అన్నం, రాగులు తీసుకోవచ్చు.

★ ఎన్నడూ కడుపు నిండిపోయేలా తినకూడదు. 'ఇంకాస్త తినడానికి వీలుంది' అనిపించినప్పుడే మానెయ్యాలి.

□ రెండు గంటల తర్వాత అవసరం అనిపిస్తే—మళ్ళీ తినవచ్చు.

★ చక్కెర, తీపి పదార్థాలు, తియ్యటి పానీయాలు పూర్తిగా మానెయ్యాలి.

□ ఉడకబెట్టిన కోడిగుడ్డు రోజూ, ఒకటి చొప్పున తీసుకోవచ్చు.

★ చేప, కోడి మొదలైన—మాంసాహారాలు ఎక్కువగా తీసుకోకూడదు.

□ విధిగా రోజూ ఒక ఆకు కూర తీసుకోవడం, ఉడికించిన కాయకూరలు తీసుకోవటం మంచిది.

★ బంగాళదుంప, కారట్, బీట్‌రూట్, బటానీలు, బీన్స్, దుంప పదార్థాలు పూర్తిగా నిషేధించాలి.

□ కాకరకాయ, దొండకాయ తరచు తీసుకోవడం మంచిది. జబ్బు ఎక్కువగా వున్నవారు వీలైతే, కాకరకాయ రసం (రెండు పెద్ద స్పూన్లు) ఉదయమే వుచ్చుకోవడం మంచిది.

★ నెయ్యి, వెన్న బాగా తగ్గించాలి. వళ్ళరసాలు కూడా బాగా తగ్గించాలి.

□ ఉదయం విధిగా కాఫీపు వ్యాయం చెయ్యడం అవసరం. నలభై ఏళ్ళు పైబడ్డవారు వీలైనంత దూరం నడిచి రావడం మంచిది.

“రా మీరా, పైమైపోతున్నది,” అని మాత్రం అన్నాడు నరహరి. మీర మౌనంగా కూర్చున్నది.

“పేరు జలజ, కానీ గుణానికి జలగ!” కారు సాగిపోతుండగా హఠాత్తుగా అన్నాడు.

అది విని మీర ఒక్కసారి అతడి దెస చూచి మరలా తల తిప్పుకున్నది.

“మీరా! ఈ నగరాలలో ప్రీలూ, పురుషులే కాక మరో జాతి వున్నది. ఆ జాతి వారు పైపైకి ప్రీలుగానే కన్పిస్తారు కానీ, నిజానికి కూర్చుంటు జాతి వారిది. సిగ్గు శరాలూ, మానాభిమానాలూ వదలి తిరగడం వాళ్ళకు గల పెద్ద ఆయుధం. ఆ ఆయుధానికి మర్యాదస్థులంతా జడిసిపోవల్సిందే!”

చిన్నగా నవ్వి వూరుకున్నదే కానీ, ఎటువంటి వ్యాఖ్యానమూ చేయలేదు మీర.

“ఎక్కడ డబ్బున్న వాడూ, పలుకుబడి గల వాడూ వుంటే అక్కడ ఈ జలగను గాలంగా విసుర్తుంది, ఆ పంకజాక్షి.”

చలించినట్లుగా చూచింది మీర!

20 21

తనను తిరస్కార భావంతో చూచిన కస్తూరికి మీరా తగిన విధంగా సమాధానం చెప్పింది మీరా భావాలను ఎప్పటికప్పుడు గ్రహిస్తున్న నరహరి ఎవరేమన్నా బాధపడవద్దనీ తన జీవితానికి ప్రశాంతతను చేకూర్చుమనీ అనురాగపూర్వకంగా అర్థించాడు. అటువంటి సహృదయుడైన భర్త తనకు లభించినందుకు మీరా సంతోషించినా, నరహరికి తటస్థపడుతున్న ప్రీలు, ఆమెలో కలవరాన్ని రేకెత్తించసాగాడు.

“ఓహో! ఖంగారు పడకోయ్ శ్రీమతి, ఆ గాలానికి నీ భర్త ఏ నాడూ చిక్కలేదులే! కాకుంటే.....మా వృత్తి వున్నది చూశావా— అందరితోనూ నవ్వులు చిందించాలి. అందరికీ వంగి వంగి నమస్కారాలు పెట్టి కొట్టుకుపోవాలి. ఉదాహరణకు ఆ పంకజాక్షినే తీసుకో..... ఇద్దరు నెన్నార్ బోర్డు మెంబర్లు, నలుగురు ఎమ్మెల్యేలు, ఓ మంత్రిగారు.....ఇందరున్నారావిడ చేతిలో!”

“అదేమిటి? చేతిలో వుండట మేమిటి?”

మీర అమాయకత్వానికి ఉప్పెనగా నవ్వు వచ్చింది నరహరికి — తమాయించుకుంటూ అన్నాడు: “అదేలే, ఆమె చెప్పినట్టు నడుచు కొనే మనుషులన్నమాట. ఆ కస్తూరి..... నా చిత్రాలకు సగం పెట్టుబడిని పెట్టే ఓ పెద్ద ధనవంతుని కుమార్తె. మన మనస్సును దాచిపెట్టి, చిరునవ్వులతో త్రోసుకుపోతే మినహా ఇటువంటి మనుష్యులతో—ముఖ్యంగా ఈ చిత్ర ప్రపంచంలో సాగిపోలేం, ఒప్పుకుంటావా?”

అంతవరకూ బాధపడుతున్నట్లు కన్పించిన మీర వదనం తిరిగీ ప్రపుల్లమైంది. “కేవలం నమస్కా-

ఆరెకప్రొడి
(కోడూరి)
కౌసల్యదేవి

రాలూ, చిరుహాసాలూ అయితే ఫర్వాలేదు రెండి!” అన్నది కొంచెం చూస్తూ.

ఆశ్చర్యం స్పష్టంగా నేత్రాలలో ద్యోతకమౌతుండగా, “అబ్బ! గట్టిదానవేనే!” అన్నాడు నరహరి.

ఆ చూపులు గమనించిన మీర లోలోన పశ్చాత్తాప పడింది. తానలా మాట్లాడి వుండ కూడదని. ‘తా నతని భార్యే కానీ ఇరువురి నడుమా వయసు వ్యత్యాసమెంత? వయసులోనే కాదు, అనుభవంలో కూడా అతడు తన కంటె అధికుడే! ఇటువంటి పొరపాటు మరలా జరగ కూడదు!’ అనుకొంది ఆమె.

“ఏమిటి దీర్ఘలోచనలో వున్నావ్?” చిత్రం చూచి తిరిగి వచ్చేదారిలో అన్నాడు నరహరి.

“ఏమీలేదు.”

“కాదు. చెప్పాలి.”

పైట కొంగు మెలిపెడుతూ చిరుహాసంతో జవాబిచ్చింది: “మీరు ఎక్కడకు వెళ్ళినా నమస్కారాలు; నలుగురూ మీ చుట్టూజేరటం—మీ ప్రఖ్యాతిని చూస్తే ఆనందంగా వున్నది. మీ చుట్టూ ఎందరూ మూగారు ఫియేటర్ లో!”

“దొంగ, అబద్ధం చెప్తున్నావ్! మొదటి సారిగా యిటువంటి చిత్రాన్ని చూచావ్, నీకెలా అనిపించింది?”

కొద్దిక్షణాల మౌనం తర్వాత జవాబిచ్చింది: “ఇదంతా ఏమిటో క్రొత్తలోకంలాగున్నది.”

“అంతేనా? అంతకంటె ఏమీలేదా నీ మనసున?”

సముద్రపు ఒడ్డున కారు ఆపి, “కాస్తే పక్కడ కూర్చుందామా?” అన్నాడు నరహరి. “ఎప్పుడైనా చూచావా సముద్రం?”

“లేదు. ఇప్పుడు చూస్తున్నానుగా మీతో ప్రపంచమంతా?” అప్లోదకరమైన ఆ వాతావరణంలో చాలనేపు మౌనంగా కూర్చున్నారద్దరూ.

“మీరా!” మెత్తగా వున్నదా సంబోధన.

“ఊ!” అతడి ఎదపై తలవంచి విశ్రమించిన మీర మత్తగా పలికింది.

“మన వివాహం నిన్న మొన్ననే అయినా, మన అనుబంధం యుగ యుగాలదని అనిపించటం లేదా?”

నెమ్మదిగా తన రెండు చేతులతో అతడి చేతిని తీసి నుదుటిపై అద్దుకున్నది మీర. అదే ఆ ప్రశ్నకు ఆమె సమాధానం!

“ఇంతకాలం ఒంటరిగా ఎలా జీవించానా అనిపిస్తూన్నది. నీ తోడు, నీ చిరుహాసం లేకుండా ఇక ముందు మాత్రం బ్రతకలేను.”

“నేనూ అంతే!” ఏవో లోకాలలో తేలి పోతూన్నట్లుంది మీర సమాధానం.

వారిద్దరూ ప్రొద్దుపోయి ఇల్లు చేరుకున్నా ఇంట్లో యింకా అందరూ మేలుకొనే ఉన్నారు. ఇంట్లో లైట్లు వెలుగుతున్నాయి. స్వర్గం నుండి నరకంలో అడుగు పెడుతున్నట్లు భయపడుతూ కారు దిగింది మీర.

“మీకోసం పరబ్రహ్మాంగరూ, సత్యానందంగరూ వచ్చి వెళ్ళారు బాబూ!” నౌఖరు చెప్పాడు.

“ఊ. రేపు కలుసుకుంటారే. ఇంకా?”

“ముగ్గురు నలుగురు అమ్మాయిలు కూడా వచ్చారు. రేపు ఉదయమే వస్తామన్నారు మళ్ళీ.”

“క్రొత్తవారా, పాతవారా? వేషాల కోసం వచ్చేవాళ్ళా?”

“పాతవారేకానీ....ఎందుకొచ్చారో చెప్పలేదు బాబూ!” నౌఖరు చెప్పాడు.

“సరే.”

ప్రజ్ఞిరీతి

అలా మాట్లాడుతూనే ఆవరణదాటి ఇంట్లోకి దారితీశాడు నరహరి.

బోనులో పులిలా అటు ఇటు పచార్లు చేస్తూన్న రంగనాథం నరహరిని చూస్తూనే, “హరీ!” అన్నాడు భవనమంతా దద్దరిల్లేట్లుగా.

నరహరి వెనుకనే నడుస్తూన్న మీర ఈ గర్జన విని బిగిసినట్లే అయిపోయింది.

ఏమి టన్నట్లుగా చూచాడు తండ్రి దెస నరహరి, నిశ్చలంగా నిలబడి.

“నువ్వు....నువ్వు చేసిన పనేమిటి?” అగ్ని కణాలు రాల్చే చూపులతో, ఆగ్రహవేళంతో నిలుపునా అదిరిపోతూ అడిగాడు.

“ఏమిటి! ఏమి చేశాను?” మంద ప్రశాంత స్వరాన ప్రశ్నించాడు నరహరి.

“నువ్వు చేసిన అప్రాచ్యపు పనికి నేను సిగ్గుతో తలెత్తుకోలేక చస్తున్నాను. బయట అడుగు పెడితే చాలు సవాలక్ష ప్రశ్నలతో హేళన చేస్తున్నారు అందరూ!” కోపంతో పిడికిళ్ళు బిగిస్తూ పచారుజోరు హెచ్చించాడు రంగనాథం.

నరహరి కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి. “ఎందుకు? ఏం చేశాను? మీ ఆరోపణ ఏమిటో స్పష్టంగా చెప్పరాదా?”

“చెప్పుతాను. చెప్పకేం చేస్తాను?” పళ్ళు నూరుతూ ఒక్కో పదమే ఉచ్చరించి, జుగుప్సా ద్వేషాలతో మీరను చూచాడు.

ఆ చూపును బట్టి నరహరి గ్రహించగలిగాడు తండ్రి ఆగ్రహ కారణం. “నువ్వు పైకి వెళ్ళు మీరా, నేను వస్తాను!” అన్నాడు మెల్లగా మీరతో. నీరసంగా నడవలేకుండా వున్నట్లుగా నడిచి నిష్క్రమించింది మీర. కానీ ఆమె పైనుండి అంతా వింటూనే వున్నది.

“నరహరి ఎవతెనో వెంటపెట్టుకు తిరుగు తున్నాడు. మీ నరహరి వెంట తిరుగుతూన్న పిల్ల ఎవరు? నరహరి ఏదో ఘనకార్యం చేసి నట్లున్నాడీ మధ్య....ప్రతి వెధవా ఇదే ప్రశ్న!”

“వెధవలే అయితే వాళ్ళ మాటల కంత విలువనిచ్చి మీరు వినటం దేనికి?”

“హరీ! వాడు వెధవైనా, వెధవన్నర వెధవ అయినా ఇతరులను వేరెత్తి చూపటానికి ప్రతివాడూ ముందుకొస్తాడు!”

“అయితే చెప్పండి. ఆ అమ్మాయి మా మూడవ కోడలు, నరహరి భార్య-అని!” తానూ గంభీరంగానే బదులు పలికాడు నరహరి.

“ఎంత తేలిగ్గా అంటున్నావ్, ఇదేదో మామూలు విషయం లాగా?” వర్ధనమ్మ గట్టిగా అందుకున్నది మరో మూలనుండి: “ఎందుకు అంత రహస్యంగా ముడి పెట్టుకోవలసి వచ్చిందీ-ఎప్పుడు పెళ్ళయ్యిందీ అని అడగరూ నిలదీసి?”

“అమ్మా నాన్నగార్లను నలుగురికీ ముఖం చూపసీయకుండా చేశావ్ కదరా హరీ! వంశ ప్రతిష్ఠనంతటినీ నాశనం చేశావ్!” జయలక్ష్మి వాపోయింది.

శ్రీ హద్దులనూ, స్థానాన్నీ విస్మరించి లజ్జా హీనంగా బ్రతికే జయలక్ష్మిపై నరహరి కెప్పుడూ గౌరవమూ విలువలేవు; సాధారణంగా అతడామెతో మాట్లాడడు.

అందుకే తల్లి వైపు తిరిగి కరకుగా అన్నాడు:

“అమ్మా! చాలా సంవత్సరాలనుండి లోకులు మనల్ని చాలా ప్రశ్నలు వేస్తున్నారు; చాలా విషయాలలో వేరెత్తి చూపుతున్నారు. వాటికి సమాధానాలు చెప్పినట్లే నేడూ చెప్పండి.”

“చూశారా, చూశారా! ఈనాటికి నన్నే ఎంత మాటన్నాడో!” కళ్ళు తుడుచుకుంటూ ముక్కు చీదేస్తూ భర్తతో ఫిర్యాదుగా అన్నది వర్ధనమ్మ: “ఈనాటికి పెద్దవాళ్ళెప్పుడూ నా మాట కెదురు చెప్పలేదు.”

“నాకు పాలుత్రాగే పసివాడిలా ప్రవర్తించటం రాదు. నా విషయాలలో ఎవరూ జోక్యం కలిగించుకోవద్దు, ఫలితాలు బాగుండవ్.”

“హరీ! ఎవరితో మాట్లాడున్నావో, ఏం మాట్లాడున్నావో తెలుసా?” రంగనాథం గద్దించాడు: “చేసినది తెలివితక్కువ పని. నలుగురూ నవ్వుతున్నారు-సిగ్గులేక యింకా ఎదురు సవాళ్ళు వేస్తున్నావా?”

“ఔను, నవ్వుతున్నారు.” నరహరి మెల్లగా గంభీరంగా అన్నాడు: “నలుగురూ ఈ యింటిని చూచి నవ్వుతున్నారు. కోడలు కాపరానికెందుకు రాదు? పెళ్ళై పదేళ్ళైనా కూతురు అత్తింటి కెందుకు పోదు-అని అందరూ పదేళ్ళుగా అడుగు తున్నారు; నవ్వుతున్నారు; ఆ అన్నిటికంటే ఎక్కువగా నవ్వుతున్నారా ఈ నాడు?”

వెంటనే జయలక్ష్మి శోకాలు మొదలు పెట్టింది:

“చూశారా చూశారా ఈ నాటికి తమ్ముడు నన్నెంత మాటన్నాడో? అడపడుచు కట్నాలూ, లాంఛనాలూ లేకపోగా ఇదా వీడు పెళ్ళి చేసుకుని నాకిచ్చే బహుమానం? మహాతల్లి పాదం మోపుతూనే ఇంట్లో జనాభాను లెక్కించటం ప్రారంభించింది. లేకుంటే ఎన్నడూ లేనిది ఇలాటి మాట లెందుకంటాడూ?”

తమ కడుపున పుట్టినవాడే అంత సూటిగా తమ మోహం మీద విమర్శనా పూర్వకంగా మాట్లాడగలడని అనుకోని రంగనాథం దంపతులు నిర్ధాంతపోయి నిలబడినా అంతలోనే తేరుకున్నారు.

“ఈనాటికి మమ్మల్నే విమర్శించేంత ఘనుడ వయ్యావన్నమాట!” తల పంకిస్తూ అన్నాడు రంగనాథం.

“అమ్మానాన్నలతో మాట్లాడున్నాననే జ్ఞానం కూడా పోయిందట్రా హరీ ఈనాటికి?” మంగమ్మ ప్రవేశించింది రంగంలోకి. “ఊరుకోమ్మా ఊరుకో!” అంటూ జయలక్ష్మిని ఊరడించింది.

సహనం కోల్పోయిన నరహరి ఎవ్వరితోనూ మాట్లాడకుండా జనాంతికంగా అన్నాడు: “ఎవరితో మాట్లాడున్నాం - అనేది ముఖ్యం కాదు; ఏం మాట్లాడున్నాం అనేది ఆలోచించాలి. ఎవరి గౌరవాలను వారే నిలుపుకోవాలి. సంతానాన్ని విమర్శించే ముందూ, వారి చేష్టలకు వాపోయే ముందూ ‘వీరిలా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తున్నారు? వీరి చేష్టలకు మన మెంతవరకూ కారణం?’ అని ఆలోచించాలి!” అనేసి చక చకా వెళ్ళిపోతూన్న నరహరిని “ఆగు!” అన్నాడు ఉరిమినట్లే రంగనాథం.

“ఏమిటి?” మేడ మెట్లు సగం ఎక్కిన నరహరి అక్కడినుండే వెనక్కు తిరిగి అడిగాడు.

“ఏమిటి తలదండ్రులు చేసిన తప్పు? స్పష్టంగా చెప్పు. నీకు జన్మనీయటం మానేరమా?”

“కాదు, జన్మనిచ్చినవారమని గ్రుడ్డి అధికారాన్ని మాత్రమే గుర్తుపెట్టుకొని బాధ్యతలను విస్మరించడం!”

“ఆఁ!”

“ఔను! మీ అసలు బాధ అందరూ అడుగు తున్నారని కాదు. మీరు సాగించే గొడ్లబేరంలో పశువునై అమ్ముడైపోలేదని. అంతే! మీ పెద్ద కొడుకు లిద్దర్నీ లక్షలకు అమ్ముకున్నారు. వాళ్ళ జీవితాలూ, వాళ్ళ భార్యల బ్రతుకులూ ఎంత

సుఖంగా వున్నాయో చూచాక, నాకు నా జీవితాన్ని సొంతంగా నిర్ణయించుకోవాలనిపించింది.”

మరి తర్కం సాగించే అవకాశమీయకుండా చక చకా వెళ్ళిపోతూన్న అతడిని తేరిపార చూస్తూ ఎవరికి వారే తలలు పంకించుకున్నారు.

అన్నీ వింటూన్న మీర ఎంత విచారిస్తున్నదో ఊహించగలిగిన నరహరి కొంతసేపు ఆమె ముఖం కూడా చూడలేక పోయాడు.

రెండు చేతులతో ముఖాన్ని కప్పకుని రోది స్తూన్న ఆమె చేతులను తొలగిస్తూ అన్నాడు: “నీతో నా జీవితాన్ని సుఖమయం చేసుకోవాలను కున్నాను. కానీ నీ సుఖాన్ని కూడా హరించుతా ననుకోలేదు మీరా! నన్ను క్షమించగలవా?”

చటుక్కున అతడి పెదవులపై తన చేతిని అడ్డుగా వుంచుతూ అన్నది మీర: “అలా అనవద్దు! అలా ఎప్పటికీ అనుకోను నేను. నా వల్ల మీ సుఖశాంతులు నాశనమయ్యాయని నేను బాధ పడ్తున్నాను!” ఎంత ప్రయత్నించినా ఆమె అశ్రు ప్రవాహాన్ని మాత్రం అరికట్టలేకుండా వున్నది.

“వద్దు మీరా వద్దు. ప్లీజ్. నీ కంట కన్నీ టిని నేను చూడలేను! వెళ్ళు, వెళ్ళి ముఖం కడుక్కురా!”

మీర ముఖం కడుక్కుని వచ్చేసరికి నరహరి లైటు తీసేసి అటు తిరిగి పడుకున్నాడు అలసి పోయినట్లుగా. అది నిద్రో మెలకువో గ్రహించ లేని మీర కొద్దిక్షణాలు చూచి, తానూ పడు కొంది. ఇరువురిలో ఎవరికీ నిద్రలేదు; శాంతి లేదు; అది రెండవ వారికి తెలుసు.

వారిని భోజనం చేయమని అన్నవారు కానీ, తెచ్చిన వారు కానీ లేకపోయారు.

22

“రండి రండి. సుదినం ఈ రోజు,” సాద రంగా ఆహ్వానించాడు కాంతారావు — నరహరి దంపతులను.

“ఎక్కడున్నావోయ్ శ్రీమతీ! కొత్త దంపతులు ఇంటికి వస్తే ఆహ్వానించక వంటగదిలో కూర్చున్నావ్!” అంటూ భార్యను హాస్యంగా విలిచాడు.

“మా శ్రీమతి బొత్తిగా పందొమ్మిది వందల యాభై మోడర్. ఈ కాలంది కాదు చెల్లెమ్మా!” అంటూ మీరతో హాస్యంగా అన్నాడు.

మీర సిగ్గుగా నవ్వింది.

“రా అమ్మా, రారా!” అదరంగా కలుపు గోలుగా మాట్లాడుతూ వచ్చింది కాత్యాయని లోనుండి. “రా తమ్ముడూ, మరదలికి కొత్త కానీ నీకు కొత్తా మా యిల్లు?” అంటూ చనువుగా నరహరిని అన్నది.

“చెప్పా చెయ్యకుండా వచ్చాం అక్కయ్యా. తిట్టవుకదా? ముందది చెప్ప. తిట్లూ, విమర్శలూ విసి విసి విసిగి పోయాను. ఇక ఓపిక లేదు!” అంటూ కుర్చిలో కూలబడిన నరహరిని పరీక్షగా రెండు నిమిషాలు చూచింది కాత్యాయని.

విషయం పసిగట్టినట్టు దీర్ఘంగా నిట్టూర్చింది. నేల చూపులు చూస్తూ మొగమాటంగా నిలబడిన మీరను చేయిపట్టి తీసుకొచ్చి నరహరి ప్రక్కన కూర్చుండ జేస్తూ ఆ జంటను ఆనందంగా చూచింది కొద్ది క్షణాలు.

“సువ్వాక యింటి వాడవయ్యావు. అదీ— లక్షణమైన చందమామ వంటి యువతితో! నేను సంతోషిస్తాను కానీ, తిడతానా తమ్ముడూ?” కొద్ది బాధ ధ్వనించింది ఆ కంఠంలో.

“ఏమో, నీకు చెప్పకుండా చేసుకున్నాననీ. నీకు ఆడబిడ్డ లాంఛనాలు దక్కలేదనీ హఠం చేస్తావనుకున్నాను.”

“కొత్త నీటితో నదికి అలజడిపచ్చినట్టే, కొత్త కోడలు రాకతో మన కుటుంబాలు చాలా ఆటుపోట్లు సృష్టిస్తాయి తమ్ముడూ చేతులారా. తర్వాత మెల్లగా అదే సమసి పోయి సద్దుకు పోతాయి. నీవలా నిరుత్సాహ పడకూడదు—అన్నీ తెలిసిన వాడవు!”

“ఇదుగో!” కాంతారావు కల్పించుకున్నాడు. “తమ్ముడూ మరదలూ వచ్చిన సంతోషంలో వంట మర్చిపోకు. నాక్కాకపోయినా, కొత్త మరదలికైనా కాస్త కాఫీ నీళ్ళిస్తావా?”

“చాలెద్దురూ!” నవ్వుకుంటూ లోపలికి నడచింది కాత్యాయని.

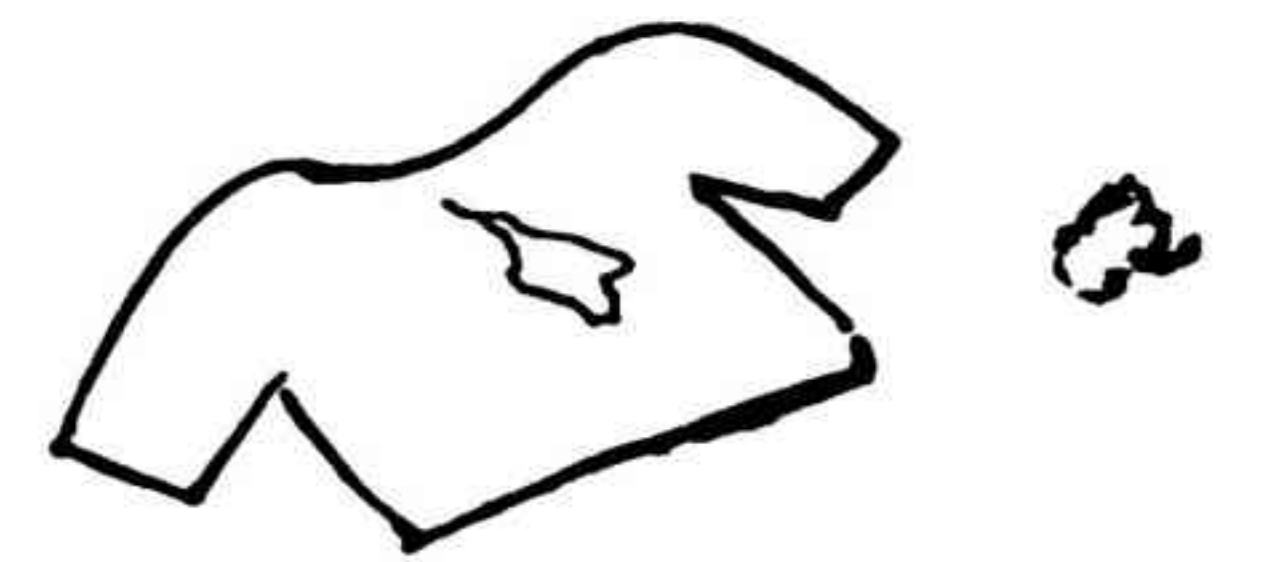
“వాళ్ళిద్దరూ మాట్లాడు కుంటారు. నువ్వు లోనికి రామ్మా!” మీరను చేయి పట్టి లోపలికి తీసుకు పోయింది కాత్యాయని.

అంతవరకూ ముఖావంగా కూర్చున్న నరహరిని సన్నేహంగా బుజంతట్టుతూ అన్నాడు కాంతా రావు: “ఏమిటి నరహరి, మరి దీలా పడిపోయి నట్టున్నావ్?”

★ కాఫీ, టీలవంటి వాటి ద్వారా గుడ్డల మీద మరకలు వద్దవ్వదు, ఆ మరకలను తొలగించడానికో సులువైన వద్దతి ఉంది. ఆ మరక మీద ఒక గజం ఎత్తునుండి వేడి నీళ్ళు దారలా పోసి, ఆ బాగాన్ని ఆ తర్వాత వెచ్చని సబ్బు నీటిలో ఉతకాలి. ఇలా చేశాక కూడా మరకగుర్తు లేవైనా మిగిలి ఉంటే ఎండ తగిలేలా ఆరవెయ్యడం వల్ల గాని, హైడ్రోజన్ పెరాక్సైడ్ తో కడిగి బ్లీచ్ చెయ్యడం వల్ల గాని వాటిని తొల గించవచ్చు.

★ గుడ్డల మీద పొరబాటున రక్తం మరకలు వడితే కంగారు పడనక్కరలేదు. చన్నీళ్ళతో కడిగితే ఆ మరక మాయమైపోయింది. అయితే మరక కాస్త పాతదై, ఎండిపోయి ఉంటే మాత్రం, అది వున్న బాగాన్ని ఉప్పు నీటిలో నాన్చి, ఆ తర్వాత సబ్బు నీళ్ళతో ఉతకాలి. రక్తం మరక తగిలిన బాగాన్ని వేడి నీళ్ళతో మాత్రం కడగకూడదు. అలా చేస్తే ఆ మరక అలాగే నిలిచిపోతుంది.

★ జాకెట్ల వెనక భాగం తరచుగా జడ తగ లడంవల్ల నూనె మరకలతో నిండిపోతుంది. ఈ మరకలు పోవాలని సబ్బుతో వదే వదే రుద్దితే - జాకెట్లు గుడ్డ చివికి పోవడమో చిరిగి పోవడమో జరుగుతుంది. అంచేత ఒక చిన్న గుడ్డపేలికనుగాని, కొద్దిగా దూదిని గాని తీసుకుని నూనె మరకలు తగిలిన చోట రుద్దితే - ఆ మరకలు మాయమైపోతాయి!

“మతి పోతున్నది కాంతం, వేరేపోవాలని వున్నది.”

“తొందర పడకు, కొన్నాళ్ళు ఓపిక పట్టు, చూద్దాం. ఏం చాలా గొడవ పెట్టున్నారా?”

“అహ, వేరే చెప్పాలా? నే నొచ్చే వరకూ మీరాకు నరకమే యింట.”

“కొంత కాలం వద్దుంది గదా సర్దుకు పోవటానికి?”

“అలా, మీరలాగే అనండి.” కాఫీలు తెచ్చిన కాత్యాయని భర్తకు కనురుకు న్నది. “మీకేం, హాయిగా బయట గడిపేస్తారు రోజంతా. ఇంట్లో అడవాళ్ళ కష్టాలెలా వుంటాయో అసలు తెలుసా? అందునా మీర నోరులేని పిల్ల!”

“అది నిజమే ననుకో. కానీ దేనికైనా తొందర కూడదు” అన్నాడు కాంతారావు.

నరహరీ కాంతారావులు ఏవేవో చాలా మాట్లాడుకున్నారు.

“నేను వెళ్తున్నాను. సాయంత్రం వచ్చి మీరను తీసుకెళ్తాను.” లోపలికి వెళ్ళి కాత్యాయనితో అన్నాడు నరహరీ.

“కొన్నాళ్ళు పనులవీ కట్టిపెట్టి హాయిగా ఎటైనా తిరిగి రాకూడదూ?” విసుగ్గా అన్నది కాత్యాయని: “పాపం క్రొత్త అమ్మాయిని ఒక్క తినీ వదలి పనులో అని తిరిగితే ఎలాగ?”

“నేనూ అలాగే అనుకుంటున్నాను. కానీ.... కొన్ని పనులు....” అంటూ నసిగాడు నరహరీ.

“ఔనాను. మీ సినిమా వాళ్ళంతా కట్ట గట్టుకుని ఎన్ని ప్రదేశాలైనా తిరిగి వస్తారు కానీ, కట్టుకున్న భార్యతో తిరిగే టైములేదు. మహానుభావుడు బయల్దేరాడు: వెళ్ళిరా.”

అంతవరకూ మొహమాటంగా కూర్చుని వున్న మీర ఈ మాటలు విని వస్తూన్న నవ్వును ఆపుకొంటూ తల వాల్చుకున్నది.

“అబ్బ! మరి మీర ఎదురుగానే సాధించకు అక్కయ్యా, నీకు పుణ్యముంటుంది!”

“సాధించటం కాదు, నేర్పి పెడతాను చూడు అన్నీ-నిన్ను కొంగున ముడివేసుకునేట్టు!”

“బాబోయ్. నేను పోతున్నాను.” నరహరీ పారిపోయినట్లే బయటికి పరుగెట్టాడు. అంతలోనే మరలా వెనక్కు వచ్చి “మీరా, సాయంత్రం వస్తాను నేను. ఇక్కడ నీకు అక్కయ్యతో మంచి

సవరణ

గత సంచికలో (నవంబరు ఒకటవ తేదీ) ఇచ్చిన ‘వనిత మాటల కొలువు - 5’ లో జరిగిన చిన్న పొరపాటుకు చింతిస్తున్నాము. అందులోని చివరి వరస లోని (నిలువు) గళ్ళలో-7 అంకె వుంది.

7 గడికింద వున్న గడికాక, తర్వాత గడిలో (అంటే-కుడిచేతివేపు చివరి వరసలో నిలువుగా పైనుంచి కిందికి లెక్కబెడితే, నాలుగో గడి అన్నమాట) ‘పువ్వు’ వుండాలి. పొరపాటున అది అక్కడ లేకపోవడం జరిగి, అక్షరం నింప వలసిన గడిలాగే కనిపించింది. అందువల్ల ఆ నాలుగో గడిలో ‘పువ్వు’ ను వేసుకోవలసిందిగా పాఠకులను కోరుతున్నాము. జరిగిన పొరపాటు వల్ల-పంపవలసిన ఎంట్రీల తేదీని నవంబరు నెలాఖరు అని కాకుండా, డిసెంబరు 10 వ తేదీ వరకూ పొడిగిస్తున్నాము. ‘మాటల కొలువు-5’ ను పూర్తి చెయ్యడంలో పాఠకులకు కాస్త గంద్రగోళం కలిగివుండొచ్చు. అందుకు మన్నించవలసిందిగా వారిని కోరుతున్నాము.

[వ. సం.]

కాలక్షేపం ఔతుంది,” అంటూ మీర మాటలకు ఎదురుచూడకనే నిష్క్రమించాడు. అతనితోనే కాంతారావు వెళ్ళిపోయాడు.

“హమ్మయ్య, ఈ మగవాళ్ళు కాస్త బయటికి వెళ్లిపోయాకనే మనం కాస్త వూపిరి పీల్చుకొనేది!” అంటూ నవ్వింది కాత్యాయని మీరను చూచి.

మీర నవ్వలేదు. చూపులు త్రిప్పుకున్నది.

ఆమె దీర్ఘలోచనలో ఉన్నట్టు పసిగట్టిన కాత్యాయని అప్పటికి మౌనం వహించింది. త్వర త్వరగా వంటింటి పని ముగించుకుని, “దా, అలా ముందు గదిలో కూర్చుందాం!” అంటూ దారి తీసింది.

మీర నేల చూపులు చూస్తూ కూర్చున్నది.

జడ విప్పి దువ్వుకుంటూ, హఠాత్తుగా అన్నది కాత్యాయని: “ఈవిడ మా ఆయనకెటువంటి అక్కగారూ? ఖర్మ - ఉన్న అడవిద్ద లిద్దరూ

చాలక అదనంగా ఈమె కూడా దాపురించిందా - అని ఆలోచిస్తున్నావ్ కదూ?”

ఖంగారుగా చూచిన మీర వెంటనే ఏమీ మాట్లాడలేకపోయింది.

గంభీరంగా నవ్వింది కాత్యాయని. “నాకు తెలుసు మీరా! నువ్వే కాదు; నేనే కాదు; ఎవ్వరైనా అలాగే ఆలోచిస్తారు!”

“లేదు లేదు. అలా అనుకోలేదు నేను!” తన పొడుగంటి జడను చేతివ్రేళ్ళకు చుట్టుకుంటూ విప్పుతూ రెండు నిమిషాలు తాత్పరం చేసింది మీర. ఆఖరుకు సందేహిస్తూనే తన మనసును స్పష్టంగా వ్యక్తీకరించింది. “ఇంతవరకూ నేను చూచిన వారిలో - వారి స్వజనులూ, పరిచితులూ ఎవరిలో కూడా మీవంటి వారిని చూడలేదు. ఆయన లోకమే పూర్తిగా వేరేమోననుకున్నాను - ఇక్కడకు రాక ముందు.”

ఆ లేత యిల్లాలి ఎదలోని వ్యాకులతనూ, భావసంచలనతనూ గ్రహింపగలిగిన కాత్యాయని మనసు ఆర్ద్రమైంది. తల దువ్వుకోడం పూర్తి కాకున్నా అలాగే వదలి వచ్చి మీర ప్రక్కన కూర్చుంది.

“మీరా!” సన్నేహంగా ఆమె చేతిని చేతి లోనికి తీసుకుని అంగుళులు సవరించుతూ అన్నది. “నరహరీ ఆ కుటుంబంలో తప్పబుట్టాడు. అతడికి ఆ యింట మరెవరికీ పోలికేలేదు....ఇక పరిచితులంటావా - డబ్బూ, పలుకుబడి వున్న పురుషుని చుట్టూ ఈగల్లా మునిరే ఆశ్రితులుండటం మామూలే!”

మీర తల ఎత్తలేదు; మాట్లాడలేదు; మౌనంగానే వింటున్నది.

తన మాటలు ఆమెపై ఎట్టి ప్రభావాన్నీ కలగజేయలేదని మాత్రం గ్రహించింది కాత్యాయని:

తిరిగి అతి మృదు స్వరంతో అన్నది: “మీరా! నరహరీ వెంటపడ్డాన్న ప్రీతి విషయంలో నీవు బాధపడ్తున్నావ్ కదూ?”

మీర శిరస్సు మరింత భూమిలోనికి వంగి పోయిందే కానీ నోటి నుండి ఒక మాటయినా రాలేదు.

“కస్తూరీ, పంకజం - వగైరా వెకిలి ప్రీతి లందరితో నరహరీకి ఎటువంటి స్నేహమా అని కదూ నీ సందేహం!”

ఉలికిపాటుతో తలెత్తిన మీర ఏదో అనబోయి ఆగిపోయింది.

[నశేషం]

నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పట్టిక

‘వనిత’ అక్టోబరు 15వ తేదీ సంచికలో కొన్ని నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పట్టిక ప్రచురించాము. అధిక సంఖ్యాకులైన పత్రికలు ఈ పద్ధతిని హర్షిస్తూ, ఈ శీర్షికను కొనసాగించవలసిందిగా కోరారు. ఆ సంచికలో ప్రచురింపబడిన ధరలు అక్టోబరు 1వ తేదీ నాడు - హైదరాబాదు నాంపల్లిలో ఉన్న సూపర్ బజార్ లోను, విజయవాడ సూపర్ బజార్ లోనూ సేకరింపబడినవి. ఆ ప్రకారంగానే నవంబరు 1వ తేదీ నాడు కూడా ధరలు సేకరించి, విశాఖపట్నంలో సూపర్ బజార్ లో విక్రయింపబడుతున్న వస్తువుల ధరలతోపాటు - ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము. ఈ ధరలనుబట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని తక్కిన చోట్లలో సరుకుల ధరలు ఎలా ఉన్నాయో పోల్చి చూచుకోవచ్చు.

సరుకు పేరు		హైదరాబాదులో ధర	విజయవాడలో ధర	విశాఖపట్నంలో ధర
		రూ. పై	రూ. పై	రూ. పై
కందిపప్పు	ఒక కిలో	2 - 70	2 - 55	2 - 75
మినపపప్పు	”	3 - 25	3 - 50	3 - 40
సెనగపప్పు	”	2 - 85	2 - 70	2 - 80
పెసరపప్పు	”	2 - 50	2 - 15	2 - 70
ఎండు మిరపకాయలు	”	17 - 00	16 - 10	17 - 50
వేరు సెనగనూనె	”	7 - 40	7 - 30	7 - 70
నువ్వులనూనె	”	9 - 15	7 - 40	11 - 00
జీడిపప్పు	”	25 - 00	21 - 50	24 - 00
అవాలు	100 గ్రాములు	0 - 32	0 - 45	0 - 35
ధనియాలు	”	0 - 45	0 - 42	0 - 58
జీలకర్ర	”	1 - 10	1 - 20	1 - 30
మెంతులు	”	0 - 26	0 - 32	0 - 35

* అక్టోబరు 1వ తేదీనాటి ధరలను, నవంబరు 1వ తేదీనాటి ధరలతో - పోల్చి చూస్తే - హైదరాబాదులో కందిపప్పు, సెనగపప్పు, ఎండు మిరపకాయలు, ధనియాలు, వేరు సెనగ నూనె, నువ్వుల నూనె ధరలు, విజయవాడలో కందిపప్పు, పెసరపప్పు, ఎండు మిరపకాయల ధరలు పెరగడం; మరికొన్ని వస్తువుల ధరలు తగ్గడం గమనించవచ్చును. వచ్చేసారి పీటితో పాటు మద్రాసు సూపర్ మార్కెట్ ధరలు కూడా ఇవ్వగలము.

వార్తలు

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరాన్ని పురస్కరించుకొని, మదనపల్లెలోని శ్రీ వాసవీ మహిళా సంఘం వారు - ప్రప్రథమంగా వారి సంఘం ఆధ్వర్యంలో - ఈ నెల 9వ తేదీన మూడు వివాహాలు జరిపించారు.

వధూవరులు :

చి. సౌ. వరలక్ష్మమ్మ - చి. నరసింహయ్య

చి. సౌ. సుశీలమ్మ - చి. రాధాకృష్ణయ్య

చి. సౌ. శాంతమ్మ - చి. రంగనాథరెడ్డిప్ప

ఈ సామాజిక వివాహాలకు పుర ప్రముఖులు, వధూవరుల బంధువులూ హాజరై, వధూవరులను ఆశీర్వదించారు; మహిళా సంఘాన్ని అభినందించారు.

మాతన వధూవరులను, మహిళా సంఘాన్ని ఈ సందర్భంలో 'వనిత' కూడా అభినందిస్తున్నది.

*

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో పూర్తిగా పనితలచేతనే విర్యహింసబడే ఆరవ నూవర్ బజార్ 'ప్రియ దర్శిని' అక్టోబర్ 26 వ తేదీన విజయవాడలో రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రి జలగం వెంకటరావు గారిచే ప్రారంభించబడింది. బీసెంట్ రోడ్డులో ఉన్న ఈ నూవర్ బజార్ లో విశ్వావసర వస్తువులు, వస్త్రాలు, టాయ్లెట్ సామగ్రి మొదలైనవి పనితలచే విక్రయిస్తారు. ధరలను అదుపులో పెట్టడం ప్రధాన శ్రమితి ఇందిరాగాంధీ లక్ష్యాల్లో ఒకటని, ఇటువంటి నూవర్ బజార్లు అందుకు తప్పక దోహదం చేయగలవనీ రాష్ట్ర సహకార శాఖ మంత్రి బత్తిస సుబ్బారావు అన్నారు. ఆ సందర్భంగా రాష్ట్ర మంత్రులు ఎమ్. వి. కృష్ణారావు, సి. హెచ్. వెంకట్రావు మొదలైనవారు ప్రసంగాలు చేశారు. నూవర్ బజార్ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి టి. అనందబాయి మొదట పభికులకు స్వాగతం చెప్పారు. ఉపాధ్యక్షురాలు శ్రీమతి వసంతసంతానం వందన సమర్పణ చేశారు.

శిరోజాలంకారాలు

అలంకారం

మామూలుగా అందచందాల గురించి చెప్పేటప్పుడు 'తల నుంచి కాళ్ళ దాకా అలంకరించుకున్న తీరు' గురించి చెబుతూ వుంటారు. తలను అలంకరించుకోవడం అంటే శిరోజాలను అలంకరించుకోవడం అనే అర్థం. దీన్నిబట్టి శిరోజాలంకరణకు ఉన్న ప్రాధాన్యం ఎటువంటిదో తెలుసుకోవచ్చు. ఈ ప్రాధాన్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని 'శిరోజాలు - అలంకారం' శీర్షిక ద్వారా నాలుగు రకాల శిరోజాలంకారాలు చేసుకునే పద్ధతుల గురించి లోగడ సంచికలలో తెలుసుకున్నాము. ఈసారి మరో చక్కని శిరోజాలంకారం చేసుకునే తీరును వర్ణ చిత్రాల ద్వారా వివరిస్తున్నాము.

ఈ శిరోజాలంకారం చేసుకొనే ముందు జుట్టును బాగా దువ్వుకొని, చిక్కు వడకుండా ఉంచుకోవాలి. తర్వాత ఒక నల్ల దారం తీసుకుని, మెడ వెనుక భాగంలో జుట్టును కట్టిపెట్టాలి. ఇలా కట్టాక జుట్టును రెండు సమానమైన భాగాలుగా విభజించుకోవాలి. ఒక భాగాన్ని అలాగే వదిలేసి, రెండవ భాగాన్ని తీసుకుని మూడు జడలుగా అల్లుకోవాలి. (ఈ పేజీ లోని చిత్రం - 1 చూడండి).

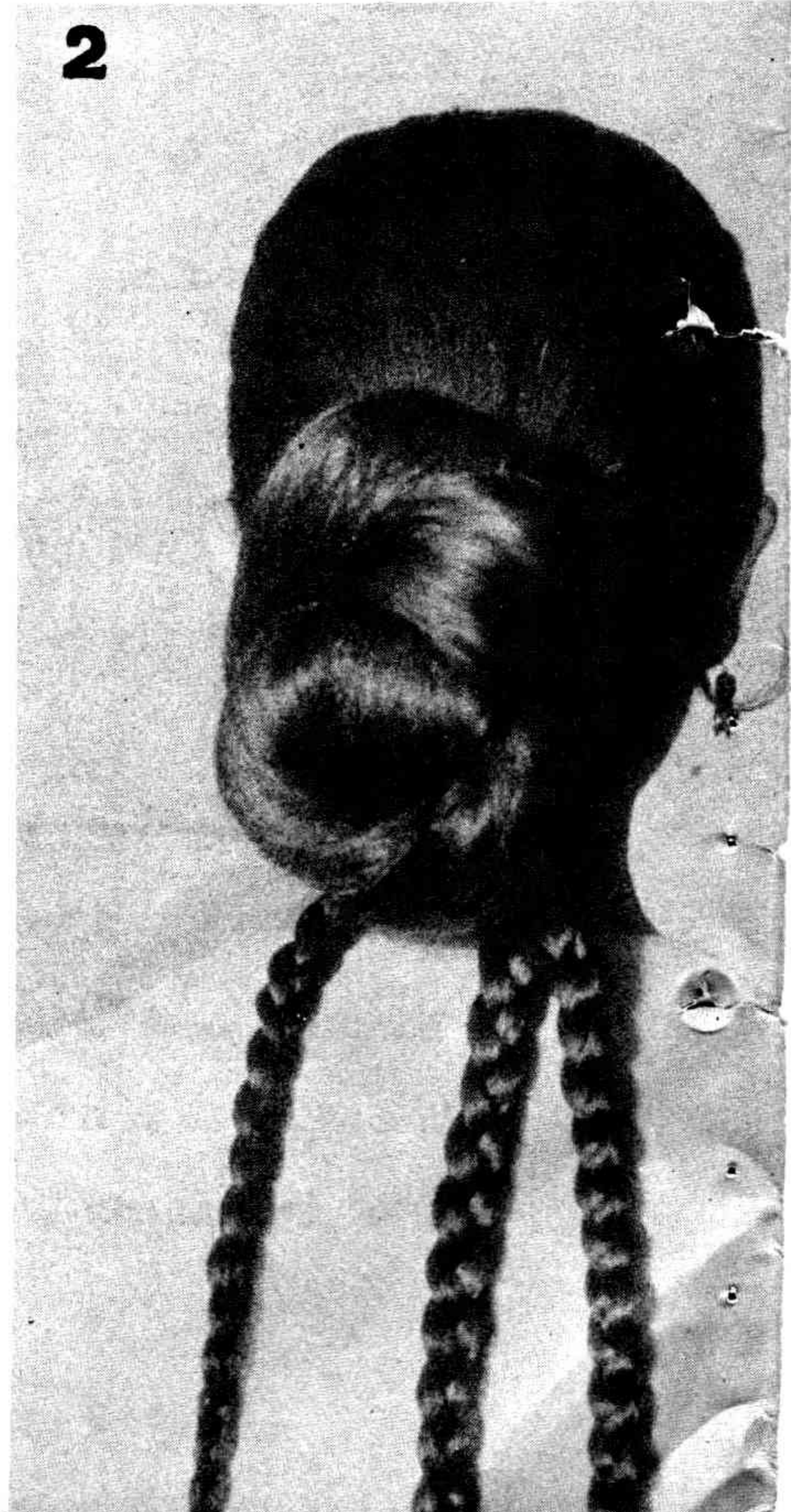
తర్వాత మొదటి భాగం జుట్టును తీసుకుని మామూలుగా కొవ్వు ముడివేసినట్టు ముడివెయ్యాలి

1

2

3

(చిత్రం - 2 చూడండి). మిగిలిన జాట్టును ఆ ముడి చుట్టూ అమర్చి, ముడిని పిన్నుల సాయంతో చెదిరి పోకుండా అమర్చాలి. మొదట్లో వేసిన మూడు జడలను తీసుకుని ప్రతిదాని చివరా (వక్క పేజీలోని వర్ణ చిత్రం - 3లో ఉన్నట్లు) చిన్న ముడివెయ్యాలి కొవ్వ ముడి చుట్టూ ఈ మూడు జడలనూ అమర్చు కోవాలి (చిత్రం - 4 చూడండి).

ఇలా అమర్చుకుంటే శిరోజాలంకారం పూర్తవుతుంది. చిత్రం-5ను చూస్తే పూర్తయ్యాక ఈ శిరోజాలంకారం ఎలా ఉంటుందో తెలుస్తుంది.

4

5

కుట్టుపని: అభ్యాసం

వనిత - డిప్యో కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో] —

ఆరవ పాఠం

కొలతల మెలకువలు

మానవాకారానికి ఒక వరసా వావీలేదు. కొలతలు తీర్చామంటే కోణంలేదు; ఒక పాయింటు లేదు; కొలతకు అనువయిన రేఖలేవీ లేవు. పైగా, ఉచ్చాస నిశ్వాసాలతో, కదలికతో శరీరానికి కుదురు అంతకంటే లేదు. ఇక ఇలాటి స్వరూపానికి కొలతలు తీయాలంటే ఎలా? దీనికి శ్రద్ధ ఉండాలి; సాటిలేని అనుభవం కావాలి.

గుడ్డ కత్తిరింపు కొలతలనుబట్టి వుంటుంది. కత్తిరింపుకి ముందు సరైన కొలతలు తీసుకోవాలి. శరీరంలో కొన్ని భాగాలకు కొలతలు తీయడం బొత్తిగా అసాధ్యం. అయితే, ప్రకృతి నిర్దమయిన కొన్ని ప్రమాణాలనుబట్టి శరీరంలో అభివృద్ధి ఉంటుంది. ఒక్కొక్క భాగమూ తక్కిన భాగాలతో కొన్ని ప్రమాణాలలో బద్ధమైవుంటుంది. ఈ ప్రమాణాలు కచ్చితమైన కొలతలు తీసుకోవడంలో కుట్టు నేర్పేవారికి సాయపడతాయి. కనుక, సరి అయిన కొలతలను తీసుకోవటం ఎలాగో తెలుసుకోవటం అవసరం. కుట్టబోయే దుస్తు దిజైను, దాని స్టయిల్ వివరాలూ స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవాలి.

కొలతలు తీయటంలో ఒక వరుసా వావీ ఉండాలి. ముందుగా పొడవు; తరువాత వెడల్పు కొలత తీయాలి. కొలతనిచ్చే మనిషి రెండు పాదాల మధ్య 6 అంగుళాల దూరం ఉంచి, సహజంగా నిలవాలి. కొలతలు పూర్తిగా తీసే వరకూ చేతులు కిందికి వదిలేసి నిలవాలి.

చేతి కొలత తీసేటప్పుడు చేతుల స్థానం మార్చాలి.

కొలత తీసుకు ఒక చివర పొట్టి ఇత్తడి ముక్క రెండవ చివర పొడుగాటి ముక్క వుంటాయి. నిలువు కొలతకు పొడుగు ముక్క వేపునించీ, చుట్టు కొలత తీయటానికి పొట్టి ముక్క వేపునించీ తీవును ఉపయోగించాలి.

కొలత తీసేటప్పుడు కొలతలిచ్చేవారి కుడివేపు నించే కొలతలు ప్రారంభించాలి. వివిధ ఆకారాలు కొలతలను తీయటం నేర్చుకుంటే, తీవును నేర్పుగా మళ్ళించటం అలవాటవుతుంది.

కొలతల పట్టిక

(అడవాళ్ళకు)

షర్ట్ (చొక్కా)

- 1-2 ముందువేపు పొడవు
- 9 చాతీ చుట్టు కొలత
- 10 నడుము చుట్టుకొలత
- 8-8 చాతీ వెడల్పు
- 12-12 యోక్
- 4-5 చేతి పొడవు

6-7 కింది చేతి పొడవు

4-18 సగం చేయి

4-14 ముప్పావు చేయి

13 దండ చుట్టుకొలత

15 కఫ్ చుట్టుకొలత

జాకెట్

19-3 నడుము పొడవు

0-12 వీపులో సగం

19-21 వీపు పొడవు

టాప్ కోటు

19-20 వీపు పొడవు

పాల్యూర్

16-17 పొడవు

18 మొహిరీ (కాలి దిగువ భాగం).

పిల్లలకు కొలతలు

బాలికలకు

ప్రాక్ పొడవు 10-11

స్కర్టు పొడవు 12-13

టాప్ కోటు 10-1

కఫ్ చుట్టుకొలత 2 వద్ద

జబ్బు చుట్టుకొలత 7

బాలరకు

చొక్కా పొడవు 10-11

పొట్టి పాంటు పొడవు 12-13

ట్రవుజర్ పొడవు 12-17

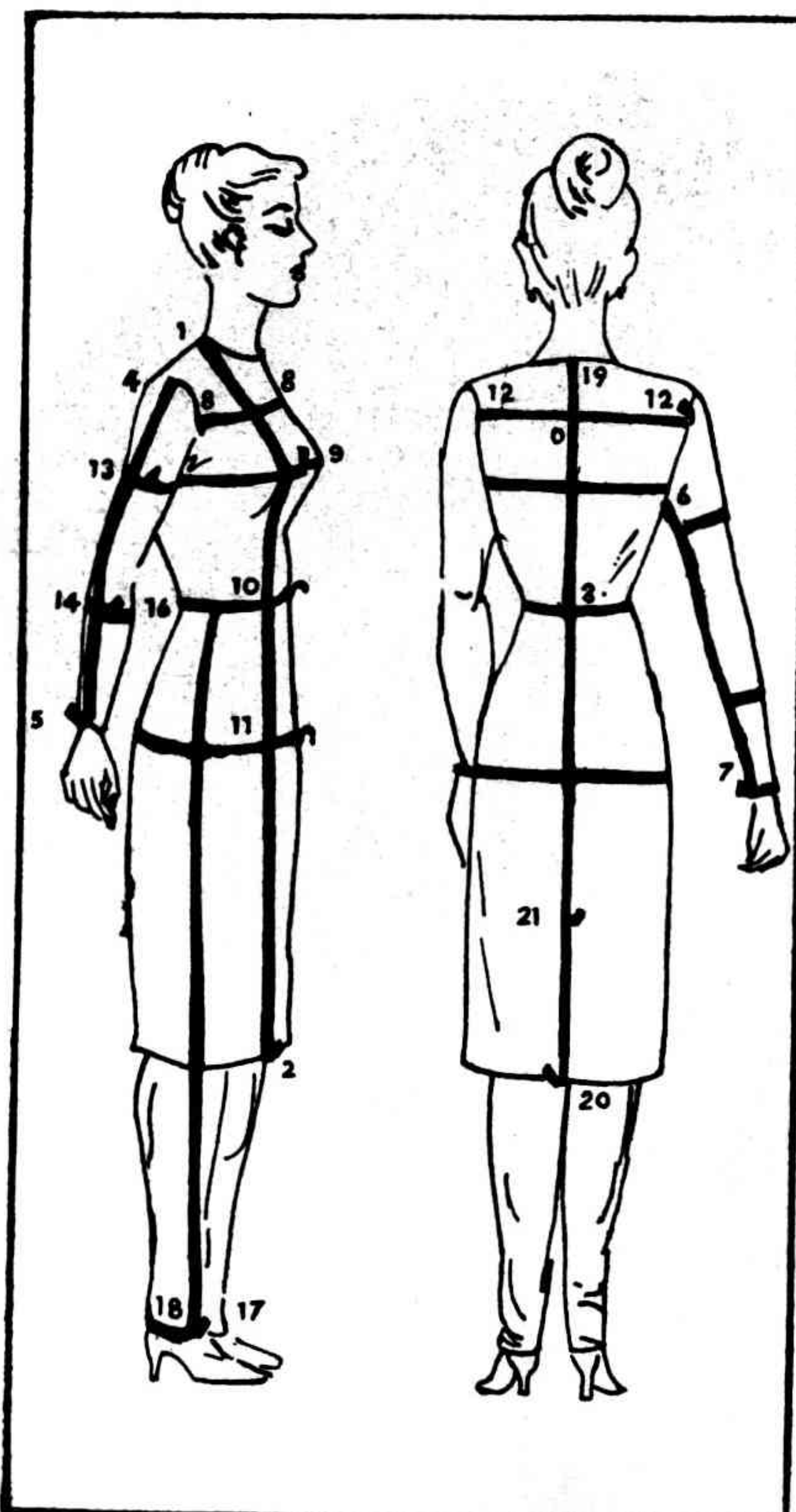
కాలు పొడవు 14-18

బాటమ్ చుట్టుకొలత 18

బాల బాలికలకు

ఎ. చాతీ, బి. నడుము, సి. నీటు

పొడుగు చేయి 6-2

పొట్టి చేయి 6-7

నడుము పొడవు 5-3

వీపు వెడల్పు 8-8

మెడ - మీకు నచ్చినట్లు.

దుస్తు తయారీకి అవసరమైనవి ఫిట్టింగు, స్టయిల్ మాత్రమే కాదు. కోరిన విధంగా కుట్టే కాలరు, జేబులు, కఫ్స్, బొత్తాములు కూడా ముఖ్యమే. ఈ వివరాలన్నీ ముఖాముఖి అడిగి తెలుసుకున్నప్పుడే కుట్టేవారికి ఆసక్తిగావుంటుంది.

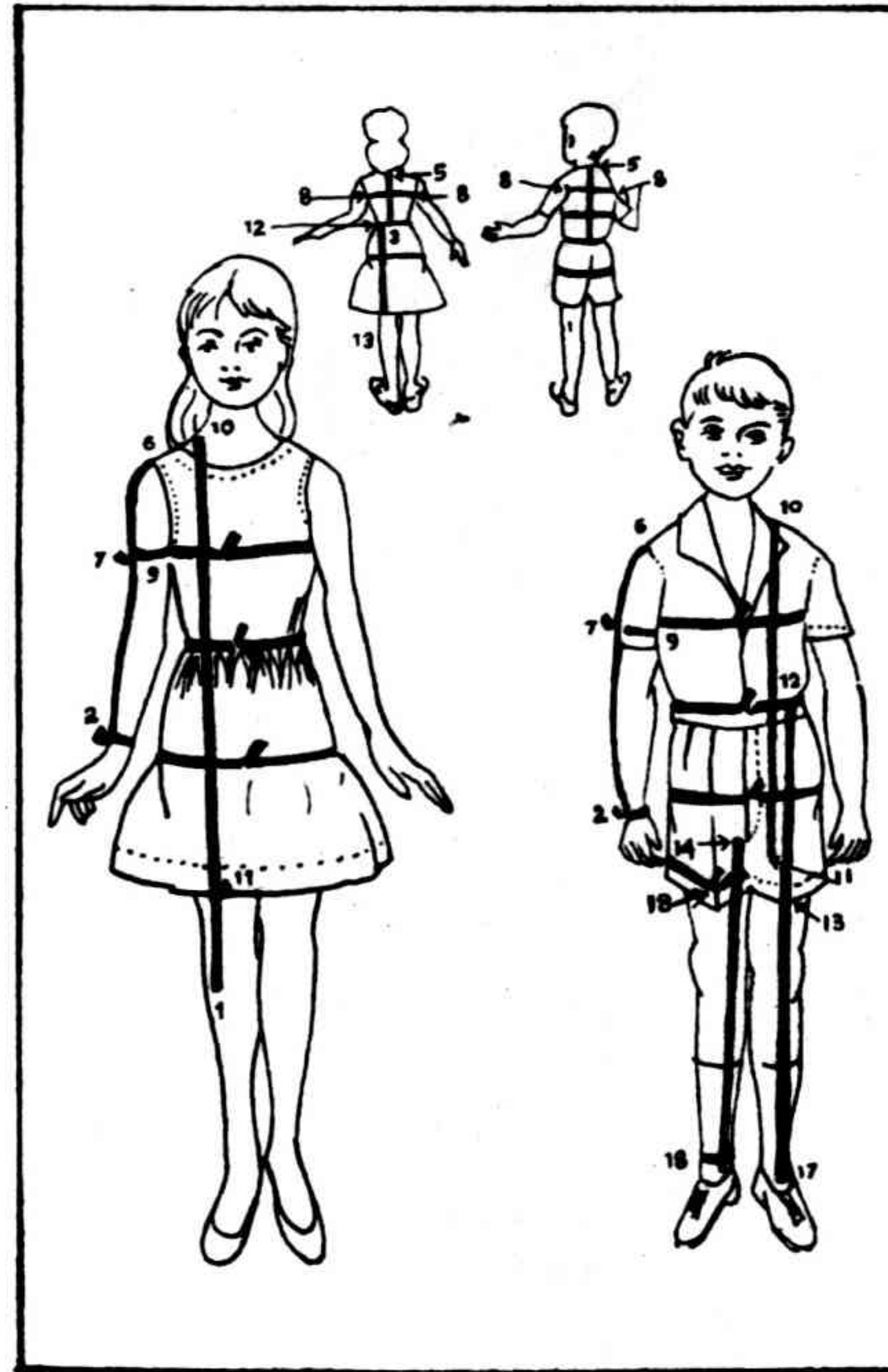
ఫాషన్ బుక్కులు కొన్ని దగ్గర ఉంచుకుంటే, కుట్టు నేర్చుకునేవారికి సహాయకారిగా వుంటాయి. అవసరమైన అంశాలన్నీ ఉన్నవి ఉన్నట్లు చెబుతాయి. కొలత రెప్పుడూ కుడివేపునే తీసుకోండి. నడుము తప్ప తక్కిన శరీరపు చుట్టుకొలత లన్నీ వదులుగా తీసుకోవాలి. ఏమంటే—దుస్తులో నడుం భాగమే బిగుతుగా పట్టుకుని వుండాలి. కొలవటానికి ముందు నడుముకి ఒక తేపు చుట్టాలి; లేదా పిన్ చెయ్యాలి. నడుం వరకు వీపు పొడవు, నడుమునుండి కిందికి వేలాడే స్కర్టు పొడవు సరిగ్గా తీయటానికి వీలవుతుంది. చాతీ కొలత ఇచ్చేటప్పుడు కొంతమంది ఊపిరి బిగబట్టి చాతీని పెంచుతారు. దానివల్ల సరైన కొలత రాదు. తేపును స్థానంలో వుంచి, వాళ్ళని మాటల్లోకి దింపితే మనకు సరయిన కొలత దొరుకుతుంది. శ్రీ గాని, పురుషుడు గాని సంభాషణలో శ్వాస విడుస్తూ మామూలుగా ఉంటారు కనుక, చాతీ నార్మల్ గా వుంటుంది. కొలతలు తీసే ముందు అవయవ నిర్మాణం పైన నిశితంగా పరిశీలించటం అలవాటు చేసుకుంటే ఫిట్టింగులోనే కాదు—దుస్తును చక్కటి తీరులో తయారుచేయటానికి కూడా సాయపడుతుంది.

బొమ్మలు చూస్తే, ఏ కొలతలను ఎలా తీసుకోవాలో బోధపడుతుంది.

ముందువేపు కొలతలు:

1. మెడ:—ముందువేపు మెడకింది గుంట నించి ప్రారంభించి, కంఠం దిగువనంచి వెనక్కు గల చుట్టుకొలత తీయాలి.

2. చాతీ లేదా వక్షము:—బ్లోజు లేదా షర్టు పైనుండే తేపు పెట్టి చంకల కింది నించి వెనుక రెక్కగూళ్ళ మీదుగా చుట్టుకొలత తీయాలి. బిగువుగా ఉండాలి, వదులుగా ఉండాలి ముందుగా అడిగి, ఆ ప్రకారం కొలత తీసుకో

వాలి. తేపు రెండు వేళ్ళ దూరేపాటి వదులుగా ఉండాలి. అలాగని మరీ వదులుగా ఉండకూడదు. కుట్టు నేర్చుకునే వాళ్ళు మొదట్లో ఇలాటి పొర పాటు చేయటం కద్దు.

3. బస్టు:—నిండుగా వున్న చోట రొమ్ముల మీద తేపు పెట్టి, చనుకట్టు మీదుగా, చంకల కిందినంచి కొలత తీయాలి.

4. నడుము:—పైమాదిరిగానే, వెనుక వేపు వెన్నుగుంటకు అంచేలా కొలత తీయాలి.

5. తుంటి లేదా సీటు:—నడుముకు దిగువని ఎత్తుగా ఉన్నచోట కొలవాలి.

6. ముందు పొడవు (బ్లోజు, షర్టు, జాకెట్టు లకు):—నెక్ - పాయింట్ నుండి ఎంతవరకు కిందికి కావాలి అంతవరకు కిందికి చనుకట్టు మీదుగా తేపు దించి కొలవండి.

7. చాతీ వెడల్పు:—బుజుములకు 3 అం. దిగువనుండి, చంకలో వచ్చే ముందు పక్క జాయింట్లు కుట్లను హద్దుగా పెట్టుకుని కొలవాలి. ఈ కొలతలో సగం కొలత మాత్రమే ఇక్కడ ఇవ్వబడింది.

వెనుక కొలతలు:

8. వీపు అడ్డంగా వెడల్పు:—మెడకు 4 అం. లేదా 5 అం. దిగువ వీపు నించి కొలత తీయాలి. రెక్క గూళ్ళ మీదుగా తేపును

పూర్తిగా పోనిచ్చి, చేతి వెనక సీముల మధ్య దూరం గుర్తించుకోండి.

9. నడుము పొడవు:—మెడ కింది నుంచి వెన్నుపూస మీదుగా వెన్నెముక కొనవరకు కొలవండి.

10. భుజము (యోక్):—వెనుక వేపునించి భుజముల బొడిపిల మధ్య దూరాన్ని కొలవండి.

చెయ్యి:

11. పైచేయి:—చేతి పై వేపున భుజం సీము నుంచి మణికట్టు ఎముకవరకు కొలవాలి.

12. కింది చెయ్యి:—చెయ్యి నిలువుకి ఉండగా, చంక నుంచి మణికట్టు వరకు కొలవాలి.

13. పొట్టి చెయ్యి:—భుజం కొన నుండి మోచేతిపై కావలసినంత పొడుగుకు.

14. పొడుగు చెయ్యి (జాకెట్టుకు):—వీపు మధ్యనించి మోచేతి చుట్టువరకూ, ఎత్తిన చేతి చుట్టూ మణికట్టు మొన వరకు.

15. దండ చుట్టుకొలత:—చంక మీదినించి చేతి చుట్టూ మోచేతి మీదుగా కొలవాలి.

16. మణికట్టు లేక కఫ్:—మండ పైభాగానికి మణికట్టు చుట్టూ కొలిచి, 1/2 అం. వదులుంచండి.

17. పైజమా లేదా సాల్వారు పొడవు:—నడుము నుంచి చీలమండ దగ్గర వరకు కావలసి నంత పొడవుంచి కొలవాలి.

18. పొట్ట:—అంచనా వెయ్యటానికి వీల్లేని అనాకారాలైతేనే ఈ కొలత తీసుకోవాలి. నడుము కిందుగా, ఎత్తుగా వుండే పొట్ట భాగంమీదుగా కొలవాలి.

19. షరాయి కాలు:—కిస్తాకి నేలకి మధ్య దూరాన్ని కొలిచి, దాన్నుంచి 1 అం. తీసివెయ్యాలి.

20. షరాయి పొడవు:—నడుము లై ను కి 2 అం. మీదుగా తేపు వుంచి, చీలమండ వరకు గాని, లేదా ధరించేవారి అభిరుచిని బట్టి గాని కొలవాలి.

21. కాలి కింది భాగం:—తేపును షరాయి కిందిభాగం చుట్టూతా పోనిచ్చి, గర్తను కొలవండి. కొలత లిచ్చేవారు షరాయి వేసుకుని ఉండకపోతే, తేపును దిగువ కాలు చుట్టూ పోనిచ్చి, 'ఇంత వెడల్పు ఉంటే చాలా?' అని తేపులో చూపించి, వాళ్ళ అభిరుచి తెలుసుకోవాలి. రకరకాల దుస్తుల కింది భాగాలను కొలవటానిక్కూడా పద్ధతి ఇదే.

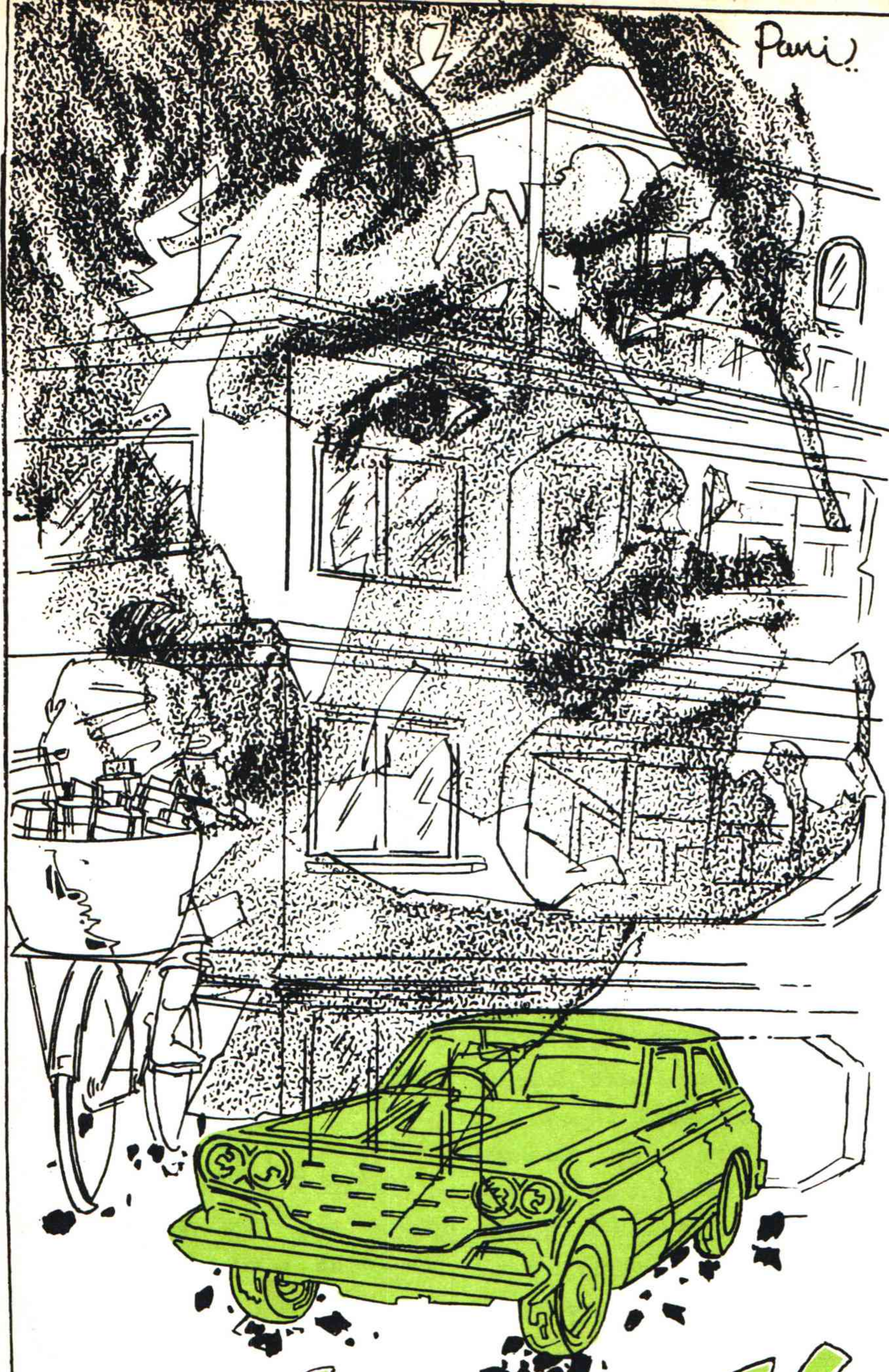
స్నేహితురాళ్ళు సరదాగా ఏర్పాటు చేసిన
పార్టీకి వెళ్ళవలసి వచ్చిన నవ యువతులు
'పార్టీనాడు కూడా పాత రకం చీరలేనా?'

అని విచారిస్తూ కూచోనక్కరలేదు.
ఇక్కడ వర్ష చిత్రంలో కనిపించే యువతి
ధరించిన పాంట్ నూట్ వంటి
దుస్తులు ధరిస్తే బావుంటుంది. ప్రింటెడ్
పుల్ వాయిల్తో రూపొందించిన ఈ పాంట్
నూట్ మామూలుగానే కనిపించి,
పదిమందినీ ఆకర్షిస్తుంది.

అలా ఈ దుస్తులు
(ఇష్టం వున్న వారికి మాత్రమే)
అందానికి అందమూ,
ఆకర్షణకు
ఆకర్షణ కలిగిస్తాయి.

— ఛాయా ఆర్య

అమ్మకొడుకు వదుల్లా!

- డి. రాజేశ్వరి

‘అమ్మగారో-మా అమ్మ పడిపోనాది, కాలు మోపునేసింది యియాల కారీయరు తీసికెళ్ళడానికి రాదమ్మగోరూ’-పదేళ్ళ రంగి చావు కబురు చల్లగా చెప్పింది గుమ్మం దగ్గర నిలబడి గొణుగుతూ-

‘ఒసి నీ అమ్మ కడుపుడకా, యిప్పుడే వచ్చి చెవుతావు - పొద్దుటనించి ఏం చేశావే, ఈ కబురు ముందే చెవితే అబ్బాయే పట్టుకు పోయేవాడుకదా క్యారీయరు. ఒసేవ్ కాంతం విన్నావుచే’ అంటూ కోడలిని కేకపెట్టింది వర్తనమ్మ-‘అయినా మీకు మరీ తెగుళ్ళు లావయి పోతున్నాయే. రానిమనిషి పొద్దుచే కబురెట్టద్దా’-వర్తనమ్మ కేకలకి పదేళ్ళ రంగి తలుపు చాటున నిలబడి బతుకు బతుకుమని చూస్తూంది.

‘దిష్టి మొహం వేసుకుని యింకా ఎందుకు అక్కడ నిలబడ్డావు-పో-పోయి మీ ఆయ్యని రమ్మను యీ పూటకి’-

‘అయ్య కూలిపనికెళ్ళిపోనాడండి’ - రోప ల్నించి కాంతం వచ్చి అత్తగారిని అపుతూ ‘ఎమయిందే మీ అమ్మకు?’ అంది.

‘ఇందాక కడవెత్తుకు వస్తుంటే కాలుజారి పడిపోనాది-కాలు మోపునేసింది లెగనేకపోతుంది’ అంది రంగి.

‘పోనీ నీవు పట్టుకెళ్ళి యిచ్చిరా యీపూట’-వర్తనమ్మ అంది.

‘నాకు తెలదండమ్మగోరూ-మూడు మైళ్ళు నేనెట్లా ఎల్తానండి’ అంటూ మరి నిలవకుండా పరుగెత్తింది రంగి.

‘హూ-అయనకిపూట పస్తే రాసిపెట్టి వుంది. నెలాఖరు. జేబులో దమ్మిడి లేదు. ఆయనకిష్టం అని మజ్జిగ పులుసు చేశా-తినే స్రాప్తం లేదు ఆయనకి-రోజంతా పస్తే-ఎవరు తీసికెడతారు? యింట్లో ఎందరున్నా సమయానికి ఒకరూ పనికి రారు-ఎవరిని ఎమనడానికి భయమే’-కాంతం నిష్ఠూరంగా ఓ విసురు విసిరి రోపలికెళ్ళింది.

సావిట్లో కూర్చుని పేపర్లో వాంటెడ్ కాలమ్స్ శ్రద్ధగా పఠిస్తూ జరుగుతున్న దానితో సంబంధం లేనట్టు నిర్విచారంగా కూర్చున్న రాంబాబుకి తక్కిన మాటలు ఏమీ వినపడలేదుగానీ-అఖర్న వదినగారి విసురు బాగానే వినపడింది. చదువు తున్న పేపరు విసురుగా చేబిలు మీద పడేసి, చరచర వంటింట్లోకి వెళ్ళి సర్దిపెట్టి వున్న క్యారి యరు తీసుకున్నాడు. “వదినా దైరక్కుగా చెప్ప కూడదూ-ఈ విసుర్లెందుకు?” అన్నాడు.

“నిన్నేం అనలేదు బాబూ. నీకెందుకంత కష్టం? ఆ క్యారియర్ క్కడ పెట్టు. లేకపోతే ఉద్యోగం సద్యోగం లేదని క్యారియర్లు మోయిస్తున్నాం అంటావు” - కాంతం మూతి తిప్పింది.

“ఉద్యోగం లేని మాట నిజమే గనక అంటారు-కర్రలు, బొగ్గులు, కూరలు మోసుకు రాగా లేంది కారియరు తీసికెళ్ళితే తప్పేమిటి” రాంబాబు ఉక్రోశంగా అన్నాడు.

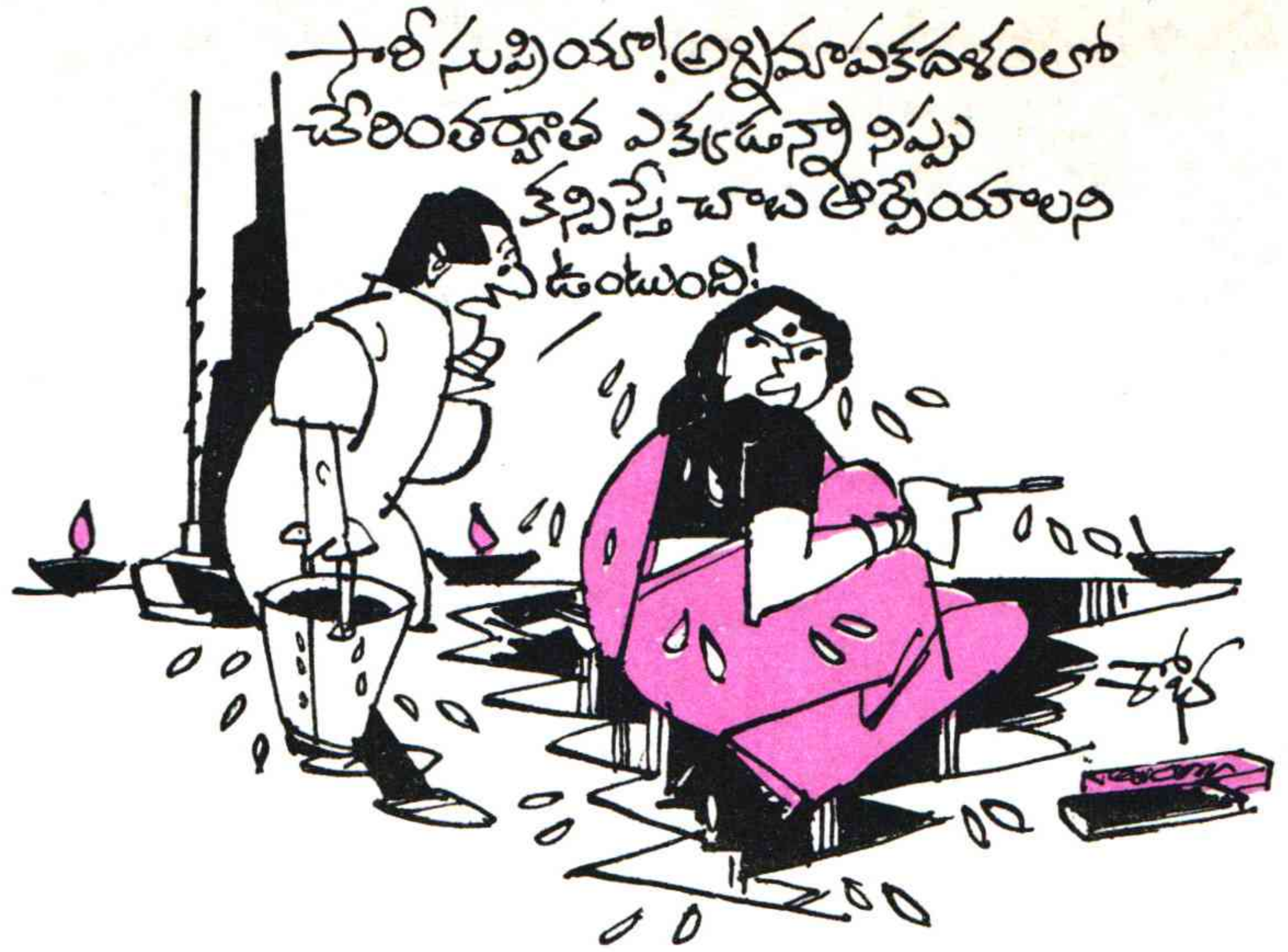
కాంతం మరిది చేతిలో క్యారియరు లాక్కుని ‘మీ అన్నయ్యకి ఓ పూట తిండి లేకపోయినా భరిస్తాకానీ నీ సాధింపులు నేను భరించలేను’ అంది విసురుగా-

రాంబాబు అంతకంటే విసురుగా క్యారియరు మళ్ళీ లాక్కుని ‘యింట్లో యింతపెద్ద నౌకరు వుండగా అన్నయ్య పస్తు పడుకునే ఖర్రేమిటి- పావలా డబ్బులు ఇలా పారేయి నైకిలదైకు తీసుకు వెడతా-అన్నయ్యని పస్తుంచే పాపం నాకెందుకు’ అన్నాడు.

రాంబాబుకిమధ్య-అంటే ఉద్యోగం కోసం తిరిగి తిరిగి వేసారిపోయిన ఈ రెండేళ్ళనించి ప్రతిదానికి కస్సుమంటున్నాడు-ప్రతిదానికి కోపం. ఎవరేమన్నా తనకన్వయించుకుని ఉక్రోశ పడ్తాడు. ఖాళీగా వున్నాడని ఎచిన్న పని చెప్పినా ఉద్యోగం లేదని నౌకరులా బ్రీట్ చేస్తున్నారను కుంటూ బాధపడిపోతాడు-ఇంట, బయట అందరి మాటలు చేతలు భూతద్దంలో చూసిన మాదిరి కనిపిస్తున్నాయి అతనికి.

రాంబాబు క్యారియరు పుచ్చుకుని తలుపు తీసి యివతలికి వచ్చేసరికి ఎదుటి వాటా ముసలమ్మ గారు తలుపు దగ్గర నించుని ఆరాటంగా చూస్తూ “క్యారియర్ తీసుకెళ్తున్నావా నాయనా ఈ దొంగ ముండ చెప్ప చెయ్యకుండా మానేసింది పిల్లడి పూట ఆకలితో వుండాలి. ఎలాగూ వెడ్తున్నావు కాస్త మా క్యారియరు కూడా తీసుకెళ్ళు నాయనా’ అంది బతిమలాడుతూ. రాంబాబు ఎం అనలేక ఆ క్యారియరు పుచ్చుకున్నాడు.

అది పన్నెండు ప్లాట్స్ వున్న బ్లాకు-మూడంతస్తులు-ఒక్కొక్క దానికి నాలుగిళ్లు-రాంబాబు అన్న పనిచేసే ఫాక్టరీలో పనిచేసే వారే అందరూ-కంపెనీ ప్లాట్స్ అవి. రాంబాబు చెరో చేత్తో రెండు క్యారియర్లు పుచ్చుకుని మరో అడుగు వేసేసరికి మూడో యింటి గుమ్మం

గారే సుఖియా! అల్లిమాపకడళంలా చేరింతర్వాత ఎక్కడన్నా నిప్పు కనిస్తే చాలా అభ్యయాలని నీడంటుంది!

దగ్గర కొత్తగా పెళ్ళయిన ఆ అమ్మాయి రాంబాబుని ఏం అడగాలో తెలియక భర్తకి క్యారియరు పంపలేకపోతున్నందుకు ఆరాట పడుతూ చూసింది. రాంబాబుకి జాలేసి ‘మీ క్యారియరు యిస్తారా’ అన్నాడు. ఆ అమ్మాయి సంతోషంగా తలాడించి చప్పున క్యారియర్ తెచ్చి యిచ్చింది. ‘మూడు క్యారియర్లు ఎలాగూ తీసికెళ్తున్నావు మాది కూడా తీసికెళ్ళి పుణ్యం కట్టుకో బాబ్బాబు’ అంది నాలుగో యింటి యిల్లాలు.

మొత్తంమీద రాంబాబు ఆఖరి మెట్టు దిగే సరికి ఆ పన్నెండిళ్ళ వాళ్ళు పన్నెండు క్యారియర్లు అంటకట్టేశారు-రాంబాబు ఎం అనాలో తెలియక తెల్లపోతూ నిల్చున్నాడు-వాళ్ళలో ఓ ముసలాయన ఎదుటి నైకిలు షాపునించి అద్దెకి నైకిలు తెచ్చాడు-రాంబాబు ఏదో అనే లోపలే ఆయనే వెనక-ముందు-హండిల్ బారీకి కారియర్లన్నీ సరేసి కట్టేశాడు-ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళని గట్టిగా కాదనలేని రాంబాబు బిక్క-మొహం పెట్టి నైకిలు ఎక్కాడు-పరోపకారం ఇదం శరీరం అన్నట్టు నైకిలు తొక్కడం మొదలుపెట్టాడు రాంబాబు.

ఫాక్టరీ అక్కడికి మూడుమైళ్ళుంది. ఆ మూడు మైళ్ళు చేరేలోపల కనీసం ముప్పైమందన్నా రాంబాబుని-ఎరిగిన వాళ్ళు తెల్లపోయి చూశారు. కొందరు ఆశ్చర్యంగా నోరెళ్ళ పెట్టారు. రాంబాబు స్నేహితుడొకడు నైకిలు పట్టి ఆపేసి “ఎరోయి యీ ఉద్యోగం ఎప్పటినించి?”

అన్నాడు ఇటూ అటూ క్యారియర్లు చూపిస్తూ-రాంబాబు అసలు సంగతి చెప్పుకుని మళ్ళీ నైకి లెక్కాడు.

‘ఎటిబాబూ యిన్ని క్యారియర్లుకట్టుకు బయలుదేరినావు’ ఆఖరికి కిళ్ళికొట్టువాడు, చాక లాడు-ఎదురుపడ్డ ప్రతీవాడు అదే ప్రశ్న!

నైకిలు తొక్కుతూ వెళ్తున్న రాంబాబుకి అందరి ప్రశ్నలు వినగానే బుర్రలో ఒక ఆలోచన తక్కుమంది. ఆ ఆలోచన తట్టగానే రాంబాబులో ఉత్సాహం పుంజుకుని చకచకా నైకిలు తొక్కసాగాడు.

*

“రామ్చంద్ అండ్ కో క్యారియర్ సప్లయర్స్” అన్న బోర్డు ఆ బిల్డింగ్ ముందు వేలాడుతూంది. ఆ అక్షరాలకి క్రిందుగా ‘అండ్ ఎడ్వైజర్స్ అండు ఫైనాన్సర్స్ ఫర్ జాబ్ సీకర్స్” అన్నది బ్రాకెట్టులో రాసి వుంది.

ఆ బోర్డు ముందు నిలబడి ఒక యువకుడు రెండు నిమిషాలు చదివిందే చదివాడు. లోపలికి వెళ్ళడమో మానడమో తేల్చుకోలేక మరీ రెండు నిమిషాలు తచ్చాడి ఆఖరికి లోపలికి నడిచాడు.

ఎయిర్ కండిషన్డ్ రూములో రివాల్యూంగ్ కుర్చీలో కూర్చుని అతి సీరియస్ గా పైళ్ళు చూస్తున్న ప్రొఫ్రయిటరు రామ్చంద్ ముందు నిలబడ్డాడు. కొద్ది సేపట్లోనే-రామ్చంద్ వయసు నలభై సంవత్సరాలుండవచ్చు - సగం నెరిసిన జుత్తు, కళ్ళజోడు, సూటు బూటుతో రీవిగా

వున్నాడు. కాగితాలు చూస్తూనే 'ఎన్-వాటెకెన్ ఐ డూ ఫర్ యూ' అన్నాడు ఒకసారి కళ్ళెత్తి ఆ యువకుని చూసి.

"బైట బోర్డు చూసి...."

"ఉద్యోగం దొరుకుతుందని వచ్చావు" — రామ్చంద్ పెన్ను పక్కన పెట్టి కుర్చీ చూపాడు అతనికి.

"అవునుసార్." వినయంగా అన్నాడు అతను కూర్చుంటూ — "ఎం ఉద్యోగం కావాలి?" కళ్ళ జోడు తీసి రూమాలతో తుడుస్తూ నిశితంగా పరీక్షించసాగాడు రామ్చంద్..

"ఏదయినాసరేసార్.. ఎమ్. ఎ. ప్యాసయ్యాను. రెండేళ్ళుగా ఎంత ప్రయత్నించినా ఏ ఉద్యోగం దొరకలేదు. యిల్లు గడపడం కష్టంగా వుంది. యీ నిరుద్యోగపు బ్రతుకు యింక బతకాలనిపించడం లేదు" ఆరాటంగా కష్టాల కథ ఎకరువు పెట్టాడు.

"సారీ, మీ చదువుకి సరిపోయిన ఉద్యోగం వస్తుతం లేదు" యువకుని మొహం సూటిగా రిక్షిస్తూ అన్నాడు రామ్చంద్ — అతని మొహం చిన్నపోయింది.

"ఏదయినా పరవాలేదుసార్ — ప్రస్తుతానికి ఏదో చిన్న ఉద్యోగం అన్నా పరవాలేదు."

"ఏదయినా పరవాలేదు." అంటూ రామ్చంద్ ఓసారి ఓ పైలు, ఓ పెద్ద ఖాతా పుస్తకం తీసి చూశాడు. 'మీకు అంతగా కావాలంటే క్యారియర్లు అందించే బాయ్ ఉద్యోగం ఒకటి ఖాళీ వుంది. అదీయగలను' అన్నాడు రామ్చంద్.

ఆ యువకుడు ఒక్కక్షణం తెల్లబోయాడు — 'క్యారియర్ బాయ్ ఉద్యోగమా' అన్నాడు నమ్మలేనట్టు — అంతలోనే అతని మొహం ఎర్రబడింది.

"ఎం కావాలా?" రెట్టించాడు రామ్చంద్.

"సార్, చిన్న ఉద్యోగం అంటే ఏ గుమస్తా గానైనా అని గాని క్యారియర్లు మోసే కూలి ఉద్యోగం కాదు, మీరు నన్ను, నా చదువుని ఆవమానపరుస్తున్నారు." అవేశంగా పౌరుషంగా అన్నాడు యువకుడు.

రామ్చంద్ ఆ అవేశం చూసి చిద్విలాసంగా నవ్వి, విలాసంగా సిగరెట్టు అంటించుకుంటూ 'ఉన్న ఉద్యోగం అది, కావలసింది అక్కరలేనిది తేల్చుకోవలసింది మీరు' అన్నాడు కూర్చోగా.

'థాంక్స్' విసురుగా లేచాడు ఆ యువకుడు. "కూలిపనులే అయితే మీరిచ్చేదేమిటి? ఎక్కడైనా దొరుకుతుంది. ఆపాటి దానికి బయట బోర్డు యీ ఆఫీసు అట్టహాసం ఎందుకు, మా లాంటి వాళ్ళని చుట్టూ తిప్పుకుని పూర్వీచేసి పంపడానికా? ఉద్యోగాలు ఇస్తాం అన్న గొప్పలు ఎందుకు చెప్పుకున్నట్టు?" ఉడుకురక్తం ఉరకలేయగా అవేశంగా ధిక్కరించాడు ఆ యువకుడు. ఆ దాటికి రామ్చంద్ బెదరలేదు. 'మిస్టర్ — మీ పేరేమిటన్నారు? గోపాల్ కదూ? మిస్టర్ గోపాల్ — ఆ కూలిపనులు కూడా దొరకడం మీరనుకున్నంత సులువు కాదు — ఏదీ ఒక పూట కూలి పని సంపాదించగలరేమో బైటికి వెళ్లి ప్రయత్నించి చూడండి' అన్నాడు నవ్వి — ఆ సవాల్ కి ఉక్రోశంతో మొహం ఎర్రబడింది

గోపాల్ కి. 'మిస్టర్ గోపాల్: మీరు అవేశపడకుండా ఒక్కక్షణం ఆలోచించితే నేను అన్న మాట అబద్ధం కాదని అర్థం అవుతుంది. మిస్టర్ గోపాల్: మీలాంటి యువకులు పెద్ద పని చిన్న పని అని చూడకుండా ఏదిపడితే అది చేయడానికి సిద్ధపడితే గాని దేశంలో ఈ నిరుద్యోగ సమస్య తొలగిపోదు. విదేశాలలో మాదిరి అభ్యుదయం సాధించాలంటే — చిన్న పని చేయడానికి ముందుకు రావడంలో సిగ్గు పడాల్సింది ఏమీ లేదని మీలాంటి యువకులు గ్రహించి ముందడుగు వేయాలి ...'

'సార్ — ఎయిర్ కండిషన్ రూములో కూర్చుని లక్షలు సంపాదిస్తూ ఉపన్యాసాలు చెప్పడం చాలా సులువు —' వెటకారంగా నవ్వాడు గోపాల్.

'ఈ ఎయిర్ కండిషన్ ఈ లక్షలు ఎన్నాళ్ళు శ్రమిస్తే వచ్చాయో నీకేం తెలుసు గోపాల్!'

'ఓహో క్యారియర్లు మోసి మోసి సంపాదించారు కాబోయి' యింకాస్త వెటకారంగా అన్నాడు గోపాల్.

'ఎగ్జాట్ — నిజం కనుక్కున్నావు. ఈనాడు కోట్లకి పడగలెత్తిన టాటాలు చిన్న యినప కొలిమితో ఆరంభించే యిన్ని కోట్లు సంపాదించారన్న నిజం మరిచిపోయావా .... ఈనాడు లక్షలు ఆర్జించిన అందరికీ ఈ సూత్రం వర్తిస్తుందన్న విషయం మరవకు'

'థాంక్స్ సార్. యీ ఉపన్యాసాలు చెప్పడానికేనా యింత పెద్ద ఆఫీసు పెట్టుకు కూర్చున్నారు' విసురుగా వెళ్ళబోయాడు.

ఇద్దరు మిత్రులు మాట్లాడుకుంటున్నారు:

"నిన్న నేనూ, మా ఆవిడా దెబ్బలాడుకున్నాం!"

"ఎం? ఎందుకనీ?"

"అబ్బే! మరేం లేదు....మా ఆవిడ సినిమాకు వెళ్ళాలంది. నేను అలా కాదు — బీచ్ కి వెళ్ళాలన్నాను. మా ఆవిడేమో వెడితే సినిమాకే వెళ్ళాలని పట్టు పట్టింది. నేను ఊరుకుంటానా? బీచ్ కి వెళ్ళాలని ఇంకా గట్టిగా...."

"అదే సరేగానీ, సినిమా ఎలా ఉందీ?"

అనగనగా ఒక సుబ్బయ్య ఒక పెద్ద మనిషి ఇంట పని మనిషిగా చేరాడు; పనులు చెయ్యడంలో అనుమానం తోచి 'అయ్యా! నేను మీరు చెప్పినట్టు వినాలా? అమ్మగారు చెప్పినట్టు వినాలా?' అని అడిగాడు.

అయ్యగారు నెలవిచ్చారు: "అమ్మగారు చెప్పిన దానికీ, నేను చెప్పిన దానికీ తేడా ఉంటే, అమ్మగారి మాటే విను. ఇద్దరు చెప్పిందీ ఒకే రకంగా ఉంటే నా మాటే విను...."

‘మిస్టర్ గోపాల్ జస్ట్ ఎ మినిష్టర్, మీరు ఒక సామెత గంట టైము స్పేస్ చేయగలిగి నేను చెప్పేది వింటారా?’

‘సామెతగంట ఏం ఖర్చు — నా లాంటి నిరుద్యోగికి అంతా ఖాళీయేగా కాని మీ నీతి బోధలు వినే ఒక మాత్రం లేదు.’

‘నీతి బోధకాదు మిస్టర్ — నిజాయితీ, జీవిత సత్యాలు. నీలాంటి వారు విని నేర్చుకోవలసింది చాలా వుంది. నాకేం పని పాటలేక నీతో బాతా ఖానీ వేసుకోడం కాదు. నేను చెప్పే మాటలు ఏ ఒక్కరి జీవితానికి వెలుగు నిచ్చినా నా కంత కంటే అనందం మరొకటి లేదు. నాకు చేతనయినంతగా మరొకరికి ఉపకారం చెయ్యడమే నా చేయి. కమాన్ సిన్ డౌన్ మిస్టర్’ గోపాల్ మొహంలో కాస్త యింటరెస్ట్ కనిపించింది. వచ్చి కూర్చున్నాడు.

‘మిస్టర్ గోపాల్—ఒకప్పుడు నీలా నేనూ నిరుద్యోగినే. డిగ్రీ చేతికి వచ్చాక రెండేళ్ళు ఎంత ప్రయత్నించినా ఏ ఉద్యోగం దొరకలేదు. అప్పటి నా మనస్థితి ఎలాంటిదో నీకు తెలుసు. తండ్రి లేడు—అన్న జీతం అంతంతమాత్రం—కాస్తో కూస్తో చదువు చెప్పించాక కూడా అన్నకి భారంగా బతుకుతూ అడుగుడుగున నిరసనలు, హేళనలు, విసుర్లు, అవమానాలు అన్నీ సహిస్తూ ఎంతకాలం బ్రతకగలను. ఆ బాధ భరించలేక ఆత్మహత్య చేసుకోవాలన్న విరక్తి వుట్టింది.’

‘‘కాని అంతలోనే అనుకోకుండా నా జీవితం మలుపు తిరిగింది. ఇదిగో యిటు చూడు. యీ ఫోటో ఎవరిదో తెలుసా! అప్పలమ్మ అని క్యారియర్లు మోసే మనిషిది! యింత పెద్ద ఆఫీసులో ఆ కూలి మనిషి ఫోటో ఏమిటని ఆశ్చర్యపోతున్నావా? ఆమె యీనాడు నా స్థితికి కారకురాలు! ఆమె నాకు మార్గదర్శకురాలు! నా యీ అదృష్టం అంతా ఆమె కారణంగానే వచ్చిందని నా భావన!’

గోపాల్ ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. ‘‘అవును—ఒక రోజు మా అన్నయ్య ఫాక్టరీకి క్యారియర్లు తీసి కెళ్ళడానికి అప్పలమ్మ రాలేదు. అన్నయ్యకి ఆ రోజు నేను తీసికెళ్ళాల్సి వచ్చింది. నే నెలాగూ వెడ్డున్నానని మాయగురు పొయగు వాళ్ళు క్యారియర్లన్నీ నాకు అంట గట్టారు. ఎవరినీ కాదనలేని మొహమాటంతో అందరి క్యారియర్లు నైకిళ్ళ మీద మోసు కెడ్డున్న నాకు ఆ రోజు

శాపంగా కన్పించిన ఆ పుటనే వరంగా రూపొందింది. ‘ఈ ఉద్యోగం ఎప్పటినించి’ అన్న అందరి వేళాకోళం, హేళన చేసిన ఆ భావనే నా అదృష్టానికి అలంబన అయింది. ఆ క్షణంలో అవమానం అన్పించిన ఆ సంపుటన ఒక్క షీటు అలోచించగానే వరంలా కన్పించింది.

‘‘అంతే—వెంటనే ఆచరణలో పెట్టేశాను—మా అప్పలమ్మ సాయంతో కొన్ని క్యారియర్లు సంపాదించాను. మిస్టర్ గోపాల్—ఎండలో చెమటలు కక్కుతూ ఎడాపెడా నైకిలుకి క్యారియర్లు తగిలించుకుని ఒక్కొక్కసారి డబ్బును క్యారియర్ల చొప్పున మూడు నాలుగుసార్లు మూడేసి మైళ్ళు తొక్కుతూ నలభై క్యారియర్లు సరఫరా చేసేవాడిని. నెలకి రెండొందలు సంపాదించడానికి ఆనాడు ఎన్ని కష్టాలు పడ్డానో చెప్పితే నీవిప్పుడు నమ్మవు. శారీరక శ్రమకంటే యింట బయట అవమానాలు అవహేళనలు, అభ్యంతరాలు ఎదుర్కోడం ఎంతో కష్టమైంది. ఇంట్లో పరువు తక్కువ పనులు చేస్తున్నానని తిట్లు, సాధింపులు, బెదిరింపులు—మిత్రుల, పరిచయస్థుల వేళాకోళాలు! అవన్నీ పెడచెవిని పెట్టి మొండిగా అందరినీ కాదని నిలబడడం చాలా కష్టమే అయింది. నెలతిరిగే సరికి రెండొందలు కళ్ళజూసేసరికి—రాజ్యాలు పొందినంత సంబరపడ్డాను. ఉత్సాహం పుంజుకుని—ఒక మూడు చక్రాల నైకిలుబండి అద్దెకు వుచ్చుకుని ఓ వంద క్యారియర్లు సపై చేయడం ఆరంభించాను. అంటే రాబడి ఐదువందలకి పెరిగింది. దమ్మిడి పెట్టుబడి లేకుండా నెలకి ఐదువందలు కళ్ళబడడం చూసి — హేళన చేసిన మిత్రులు దగ్గర చేరారు. అభ్యంతరాలు చెప్పిన పెద్దలు నా కార్యదక్షతని మెచ్చుకుంటూ భుజం తట్టారు.

‘‘నాలాంటి మరో యిద్దరు నిరుద్యోగ మిత్రులు నాతో కలుస్తూ అన్నారు. ముగ్గురం కలిసి పని చేయడానికి నిర్ణయించాం—మరిన్ని క్యారియర్లు సరఫరా చేయగలిగాం. రాబడి వెయ్యికి పెరిగింది. రాబడితోపాటు అలోచనలూ పెరిగాయి. బ్యాంకు లోను తీసుకుని ఒక టెంపో వ్యాను కొన్నాం—ఒకరు క్యారియర్లు తీసుకొచ్చి వ్యాన్ లో వేయడం, మరొకరు డ్రైవ్ చేయడం, మూడోవాడు క్యారియర్లు అందించడం—ఆ పద్ధతిలో మునపటికన్నా నాలుగురెట్లు క్యారియర్లు అందించగలిగేవారం. ఖర్చులు పోను ముగ్గురికి చెరి ఐదువందలు మిగిలింది. ఆ వచ్చిన లాభంతో

మరొకరి పేర మరొక టెంపో అప్పుచేసి కొన్నాం. ఆ విధంగా బ్యాంకు లోను తీరుస్తూ—ముగ్గురం శ్రమపడుతూ నెలనెలకి క్యారియర్ల సరఫరా సంఖ్య పెంచుకుంటూ నెలకి మూడు వేల అర్జనపరులయ్యాం.

ఇదంతా చెప్పడం సుఖవుగా చెప్తున్నాను—అంత కష్టం మీద అన్ని అవరోధాలని దాటుకుంటూ ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కి వచ్చాం—ముందులో క్యారియర్లు మోసుకెళ్ళే పనివాళ్ళు మామీద తిరగబడ్డారు—వాళ్ళ నోట దుమ్ము కొడున్నాం అని దుమ్మెత్తి పోశారు. ప్రతి యింటికి తిరిగి తిరిగి క్యారియర్లు సంపాదించాల్సి వచ్చేది. చదువుకున్నవాళ్ళం అని—ఈ పనికి తలపడ్డాం అని జాలితో సానుభూతితో క్యారియర్లు మాకిచ్చేవారు అందరూ. అంతేకాక గంపలలో మోసుకెళ్ళే మనుష్యులకంటే మేము నైకిళ్ళ మీద, వ్యానుల మీద తీసికెళ్ళడం చేత యిల్లాఖు మరో గంట రెండు గంటలు అలశ్యంగా సావకాశంగా వంట వండి క్యారియర్లు అందించవచ్చుననే ఉద్దేశంతో మమ్మల్ని ప్రీవర్ చేసేవారు. బ్యాంకులోను తీరుస్తూ—పెట్రోలు ఖర్చులు భరిస్తూ ఇంటి ఖర్చులు భరించుకుంటూ మేము మిగుల్చుకునేది తక్కువే అయినా అంతటితో సంతృప్తిపడకుండా మా బిజినెస్ వృద్ధి చెందిందా లన్న పంథంతో అహోరాత్రులు కష్టపడేవారం. ముగ్గురం మూడు టెంపో వ్యానులు డ్రైవ్ చేస్తూండడంతో క్యారియర్లు తీసుకొచ్చేవాళ్ళు, అవతల అందించే మనుష్యులు అవసరం అయ్యారు. గంపలలో క్యారియర్లు మోసే మనుష్యులు మా మీద దుఃఖపడుతున్నారు అని ఆ పని వాళ్ళకే యిద్దాం అని వాళ్ళందరినీ జీతాలకి మా కింద క్యారియర్లు అందించే మనుష్యులుగా పెట్టుకున్నాం.

మూడేండ్లు తిరిగేసరికి మా కింద ఆరు టెంపో వ్యాను—ముప్పైమంది జీతగాళ్ళు—పదివేల క్యారియర్లు సపై చేసే స్థాయికి వచ్చాం—అంటే నెలకి ఏబై వేల రూపాయల రాబడి! జీతాలు, ఖర్చులు, అప్పులు, యింటి ఖర్చులు అన్నీ పోగ మిగిలిన లాభాలతో వ్యానుల మీద వ్యానులు కొనడం—మరిన్ని క్యారియర్లు; మరింతమంది జీతగాళ్ళు; యిలా వ్యాపారం అభివృద్ధి చేయసాగాం.

అంతదాకా వచ్చాక—బొంబాయినించి వచ్చిన ఓ మిత్రుడు మా ఉత్సాహం, కార్యదక్షత అంతా

కౌన్సిల్ భారతీయ వంటకాలు

గోధుమ 'పిట్టు'

ఇది చెయ్యడానికి ముఖ్యంగా గోధుమపిండి కావాలి. ఇడ్లీలు చెయ్యడానికి ఉపయోగించే బెణ్ణాల పళ్ళెంమీద ఒక పొడి గుడ్డ పరచి దాని మీద గోధుమపిండిని పోసి, ఇడ్లీ పాత్రలో ఉంచి పది నిమిషాలపాటు ఆవిరిలో ఉంచాలి. తర్వాత దాన్ని నీడలో ఆరనివ్వాలి. (ఇలా ఆవిరిలో ఉంచి, ఆరబెట్టిన గోధుమపిండిని జాగ్రత్తగా ఒక డబ్బాలో వేసి ఉంచితే అవసరం వచ్చినప్పుడు వాడుకోవచ్చు.) అలా ఆరబెట్టిన గోధుమపిండిని రెండు కప్పులు తీసుకోవాలి. ఒక కొబ్బరి చిప్పను తురుముకోవాలి. గోధుమ పిండినీ, ఈ కొబ్బరి కోరునూ కొద్దిగా నీళ్లు చల్లి పిండిలా కలుపుకోవాలి. ఈ పిండిని గట్టిగా ముద్దలా కలుపుకోకూడదు.

తమిళులు పిట్టు చెయ్యడానికి గొట్టంలాంటి

పాత్రను ఉపయోగిస్తారు. 'అలాంటి పాత్ర లేదే' అనుకోకుండా, వెడల్పు తక్కువ, పొడవు కొంత ఎక్కువ ఉన్న పాత్రను తీసుకుని దాని లోపలి అంచులకు నూనె పట్టించాలి. అందులో మొదట కొంత కొబ్బరి కోరు వెయ్యాలి. దాని మీద కలుపుకున్న పిండిని వదులుగా, పాత్ర నిండేదాకా వెయ్యాలి. ఇడ్లీ పాత్రలో నీళ్ళు పోసి, స్టవ్ మీద ఉంచాలి. ఆ పాత్రలో ఈ పిట్టుచేసే పాత్రను ఉంచి ఆవిరి సోకనివ్వాలి. ఐదు నిమిషాలు ఆవిరి సోకనిచ్చాక, పాత్రను దించి పిట్టును బయటికి తీసి చక్కెరతో కలిపి తింటే బావుంటుంది.

గోధుమ 'ఇడ్లీ'

గోధుమలతో ఇడ్లీలు చెయ్యడానికి మామూలు

పిండి గోధుమల కంటే ఎర్ర గోధుమలు ఉపయోగిస్తే బావుంటుంది.

ముందుగా గోధుమలను పిండిమరకు పంపించి సన్నని రవగా విసిరించుకోవాలి. ఈ రవతోపాటు ఈ ఇడ్లీలు చెయ్యడానికి మినప పప్పు, కొద్దిగా ఉప్పు, కాస్త వంట సోడా అవసరం.

మొదట నాలుగు కప్పుల గోధుమరవను తీసుకోవాలి. గోధుమ 'పిట్టు' చెయ్యడానికి ముందు చేసినట్టు ఈ రవనూ ఆవిరిలో 15 నిమిషాలు ఉడకనివ్వాలి.

ఒక కప్పు నిండా మినప పప్పు తీసుకుని, దాన్ని నీళ్ళలో నానబోయ్యాలి. పప్పు బాగా నానాక, దాన్ని బాగా రుబ్బుకోవాలి. తర్వాత ఈ రుబ్బిన పిండిని ఒక పాత్రలో తీసుకుని గోధుమరవను కలపాలి. అవసరమైనంత ఉప్పు వెయ్యాలి. ఉప్పు వేళాక పిండిని బాగా కలియబెట్టి పాత్రను అలాగే మూసిపెట్టేయ్యాలి. మర్నాడు ఆ పిండిలో కాస్త వంటసోడా వేసి-మామూలుగా ఇడ్లీలు చేసే తీరులోనే ఇడ్లీ పాత్రను ఉపయోగించి ఆవిరిలో ఉంచి ఇడ్లీలు చెయ్యాలి.

చూసి బొంబాయిలో క్యారియరు డబ్బా రవాణా అది ఎంత పకడ్బందీగా ఎంత క్విక్ గా, ఎంత సిస్టమేటిక్ గా జరుగుతుందో వివరించాడు. బొంబాయిలో రోజూ లక్షలకొద్దీ క్యారియర్లు రవాణా అతి చురుకుగా ఒక రెండు గంటలలో ఎలా రవాణా అయిపోతాయో వివరించి-ఆ విధంగా మమ్మల్ని ఊరంతా క్యారియర్లు సపై చేస్తే బాగుంటుందని సూచించాడు. ఎటో చివ్ బొంబాయిలో రైళ్ళలో వెళతాయి క్యారియర్లు-ఎచోటకి వెళ్ళాల్సిన క్యారియర్లు అక్కడికి చేరగానే అక్కడ మనుష్యులు సిద్ధంగా వుండి అవి అందుకుని ఏఎ అపీసులు, స్కూళ్ళు చేరాల్సి నవి చేరుస్తారు-ప్రతీ క్యారియరు డబ్బాకి తాళం వుంటుంది. ఆ డబ్బా మీద నెంబరు, వెళ్ళాల్సిన ఏరియా గుర్తు వుంటుంది - అన్ని లక్షల క్యారియర్లు రోజూ సరఫరా అవుతున్నా ఏదీ తప్పిపోకుండా కరక్టుగా సంకేత స్థలం ఎలా చేరుతుందో వివరిస్తుంటే మాలో ఉత్సాహం, ఉద్రేకం కట్టలు తెంచుకుంది, కార్యరంగంలోకి దుమికాము.

ఊరంతా మేమే క్యారియర్లు సపై చేయడానికి సంసిద్ధపడ్డాం-స్లాస్టు తయారుచేశాం. ఈ నగరం

జనాభా పదిహేను లక్షలు! రోజుకి లక్ష క్యారియర్లు సరఫరా చేయాల్సి వుంటుంది. స్కూలు పిల్లలు, అపీసులకేళ్ళేవాళ్ళు, వెంట తీసికేళ్ళేవాళ్ళు తీసికేళ్ళగా లక్ష క్యారియర్లు సరఫరా జరుగుతుందని లెక్కలు తేల్చాయి. వెంటనే వూర్లో క్యారియర్లు తీసికేళ్ళే మనుష్యులందరినీ సమావేశపరిచాం - వారికి ఒక్కొక్కరికి నూరు రూపాయల జీతం చొప్పున నిర్ణయం చేశాం-ఒక్కొక్క వీధికి ఒక్కొక్క మనిషి. ఆ మనిషి నూరు క్యారియర్లు వ్యాన్ కి అందించి-తిరిగి ఖాళీవి యిళ్ళకి అప్పజెప్పాలి. ఒక డజను టెంపో వ్యానులు ప్రతీ వీధినుంచి తిరిగి క్యారియర్లు అందుకుని ఒక్కో వ్యాను ఒక్కో ఏరియాకి వెడతాయి. ఆ ఏరియాలో అక్కడ మనుష్యులు ఆ క్యారియర్లు అందుకుని ఎక్కడికి అందాల్సినవి అక్కడికి చేరుస్తారు. ఆ విధంగా పకడ్బందీగా ఏర్పాటులు జరిపాం. క్యారియరు మోసే మనుష్యులు వాళ్ళు మైళ్ళకొద్దీ నడవక్కర లేకుండా వాళ్ళు సంపాదించేదానికంటే మేము ఎక్కువ జీతాలు యివ్వడంతో సంతోషంగా మాతో కలిసిపోయారు. ఊరంతా మేమే సప్లయ్ చేయడం

ఆరంభమైంది. ఒక గంటలో క్యారియరు చేరుతుందని, యింట్లో యిల్లాళ్ళు సావకాళంగా వండి, వేడి వేడి భోజనం భర్త-పిల్లలు తినగలరని యిదివరకు ఉదయం వెంట తీసికేళ్ళేవారు కూడా మా సిస్టమ్ చూసి క్యారియర్లు యివ్వడం ఆరంభించారు. అనుకున్న దానికంటే బిజినెస్ దిన దినాభివృద్ధి పొందింది.

ఇంతమంది పనివాళ్ళు, డ్రైవర్లు, క్లీనర్లు వీళ్ళందరూ చేరడంతో అపీసు తెరవవలసి వచ్చింది. మేం ముగ్గురం పార్ట్ నర్స్ గా అపీసు తెరిచాం. లాభాలు మూడు వాటాలు! మేం ఆరంభించిన వేళావిశేషం ఏమిదోగాని మాయా కంపెనీ దినదినాభివృద్ధి పొంది ఈ నాటికి యింతదయి లక్షలార్జిస్తున్నాం. రోజుకి లక్ష క్యారియర్లు సరఫరా చేసే ఆ సంపాదన కాక-ఇరవై టెంపో వ్యానులు క్యారేజీ సప్లయ్ చేయడం ఆయాక మిగతా టైమంతా అద్దెలకి తిప్పతూ వుంటాం. ఈ నాడు మొత్తం మాక్రింద ఐదు వందల మంది పని చేస్తున్నారు. అపీసు స్టాఫ్-డ్రైవర్లు-క్యారియరు బాయ్లు అన్ని రకాల వాళ్ళున్నారు-ఎక్కువమందికి జీవనోపాధి కల్పించే ఉద్దేశంతో

తేడా గమనించండి

మీ రూప లావణ్యములు సహజంగానే ఉంటాయి
మీ దృష్టిలోపము సంగతి ఎవ్వరికి తెలియదు
అత్యాధునికమైన
దిగుమతి చేసుకొనిన పరికరములతో
అమర్చు నిపుణులు :
డాక్టర్ ఆర్. శ్రీనివాసాచార్య

దృష్టిలోపమా?

వికృతమైన కళ్ళజోడు లేకుండా మంచి చూపు

కాన్టాక్ట్ లెన్సులు లేక మెత్తని లెన్సులు

కంటికి అమర్చుకొని పొందవచ్చును

కళ్ళజోడే అవసరమైనపుడల్లా
అందమైన, నాణ్యమైన

శ్రీనివాస్

కళ్ళజోడు ఫ్రేములనే కోరండి

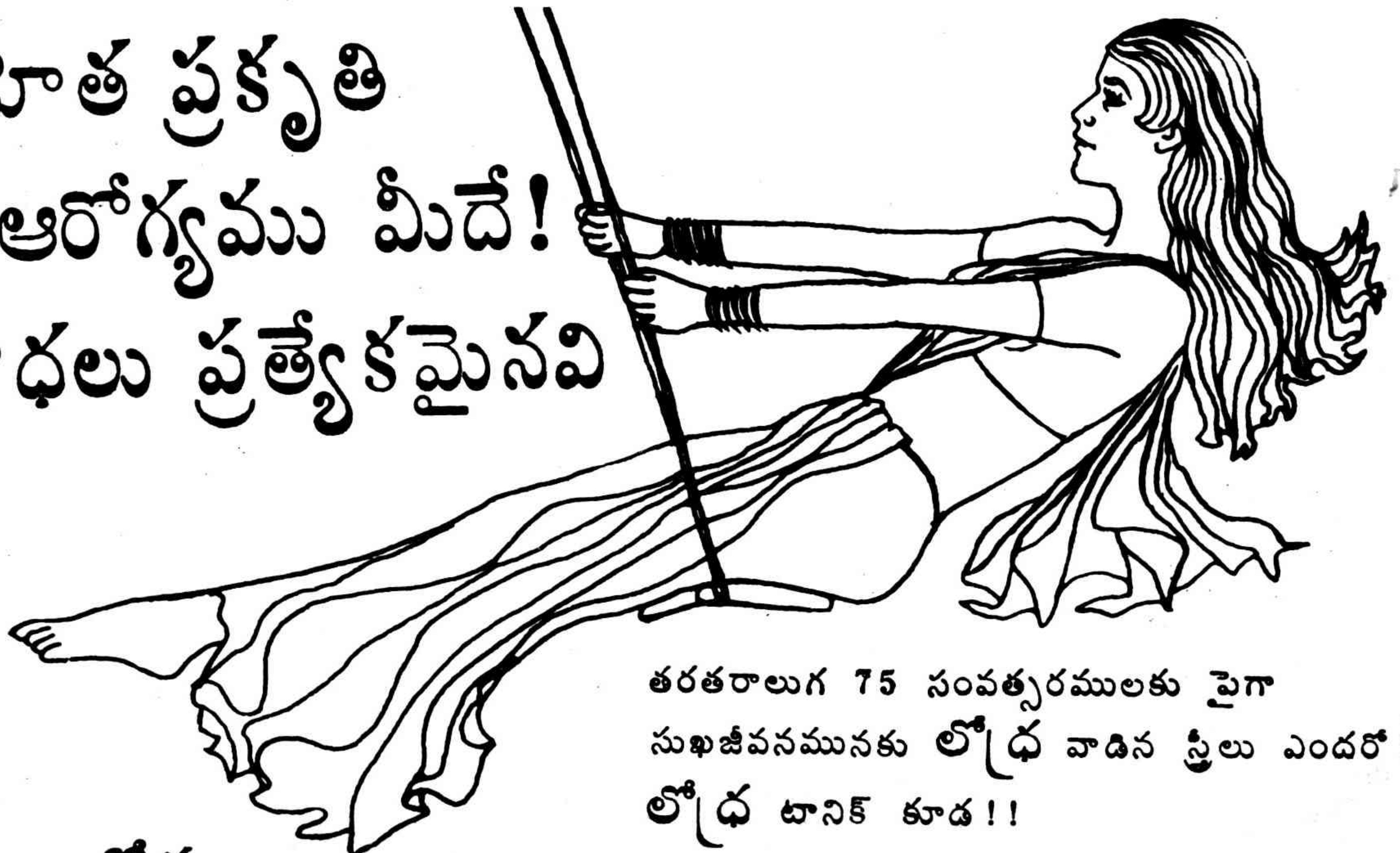
తయారు చేయు వారు :

కాన్టాక్ట్ లెన్స్ క్లినిక్ — శ్రీనివాస్ అండ్ కో.,

ఫోన్ : 379

7-36-15, మెయిన్ రోడ్, తెనాలి-522 201 ఆంధ్రప్రదేశ్.

బాధారహిత ప్రకృతి
సిద్ధమైన ఆరోగ్యము మీదే!
స్త్రీల బాధలు ప్రత్యేకమైనవి

తరతరాలుగ 75 సంవత్సరములకు పైగా
సుఖజీవనమునకు లోద్ర వాడిన స్త్రీలు ఎందరో!
లోద్ర టానిక్ కూడ!!

లోద్ర మద్రాసు 'కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్'వారి తయారి

ఏజంట్లు : శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు.

SISTAS K.V/75 TE

ఒక్కొక్క క్యారియరు మనిషికి సూరు క్యారి
యర్లు అందించే పని మాత్రం యిచ్చాం—బిజినెస్
పెరిగిన కొద్దీ మేము ప్రొఫ్రయిటర్లుగా ముగ్గురం
మా మా పనులు కేటాయించుకున్నాం— నేను
అపీసు పని చూస్తే—నా మిత్రుడు ఒకడు క్యారి
యర్ సరఫరా సరిగా జరుగుతున్నది, పనివాళ్ళు
అవసరాలు చూస్తాడు—ఘూదోవాడు వ్యానులు
అద్దెకియడం వాటి రిపేర్లు మొదలైన వ్యానులకి
సంబంధించింది చూసుకుంటాడు” —

గోపాల్ ఆశ్చర్యంగా కథ వింటున్నట్టు విన
సాగాడు కుతూహలంగా—“ఎం మిస్టర్ ఆశ్చ
ర్యంగా నమ్మకశక్యం కానట్టు అనిపిస్తుందా?
రామ్చంద్ నవ్వుతూ అన్నాడు.

“నిజంగానే నమ్మకశక్యం కావడం లేదు—
క్యారియర్లు సరఫరా చేసి లక్షలాదింవారంటే—”

“అదే నేను చెప్పేది మిస్టర్—అలాంటి చిన్న
పనులు చేయడం అవమానం, పరువు తక్కువ
అనుకుంటే మనం ఎన్నటికీ పైకిరావాలంటే—విదేశాలు
అంత ప్రగతి సాధించాయంటే ప్రతీవారు చిన్న,
పెద్ద కష్టపడి పనిచేస్తారు. ఎంత చిన్న ఉద్యోగం
అయినా చేయడానికి సిద్ధపడ్తారు. దొంగతనం—
ముష్టి ఎత్తడం తప్ప యింకే పనన్నా అవమాన
కరం కాదనుకుంటారు. అందుకే ఆ దేశాలు
బాగుపడ్డాయి. ఎటొచ్చి మన దేశంలోనే
ఈ భేషజాలు—తినడానికి తిండిరేకపోతే పస్తు
లుంటారు కాని చిన్న చిన్న పనులు చేయడం
పరువు నష్టం అనుకుంటారు. మన ఈ దృక్పథం
మారేవరకు మనం బాగుపడం—చదువు విజ్ఞా
నానికి కాని ఉద్యోగార్జనకి మాత్రమే అనే దురభి
ప్రాయం తొలగిపోవాలి ప్రతివారికీ—చదివిన
అందరికీ ఉద్యోగాలు ప్రభుత్వం చూపలేదని
దుయ్యవడితే ప్రభుత్వం ఎంతకని చూపగలదు!”

“కాని, అందరూ మీలాంటి అదృష్టవంతులే
వుంటారా? అందరికీ యిలాంటి అవకాశం దొరుకు
తుంది. పోనీ ఏ స్మార్ట్ స్కేర్ యిందస్త్రీయో
ఆరంభించాలంటే బ్యాంకులో అప్పు తెచ్చుకోడం
కూడా ఎంతో గగనమవుతుంటే ఎం చెయ్యగలం.
అప్పు తెచ్చుకున్నా ఏ పరిశ్రమ ఆరంభించాలన్నా
గవర్నమెంటు పర్మిట్లు, మెటీరియల్ దొరకడం
ఆ అవస్థలు అన్నీపడే ఓపిక ఎందరికుంటుంది?”

“అవును. కాని ఇండస్ట్రీస్ స్టార్ట్ చెయ్యక్కర
లేదు. ఓ టాక్సీ కొనుక్కో స్వయంగా నడుపుకో.
ఓ నాలుగు గేదెలు కొని చిన్న డెయిరీ ఫారంగా
ప్రారంభించు. ఓ ఏబై కోళ్ళు కొని చిన్న
పౌల్ట్రీ ఫారం ఆరంభించు. అదీ కాకపోతే

ఓ కిల్లీ కొట్టు పెట్టు—యింకా ఓపిక వుంటే
మీ యింట్లోవాళ్ళందరితో కలిసి చిన్న హోటలు
ఆరంభించు—ఓ మొబైల్ రెస్టరెంటు ఆరంభించు.
మిస్టర్—చెయ్యాలంటే ఎన్నో బ్రతుకుతెరువు
మార్గాలున్నాయి. అన్నింటికంటే ముఖ్యం పట్టు
దల, కార్యదక్షత, ఓపిక ముఖ్యం. వాటికంటే
ముఖ్యమైనది చేస్తున్న పని అప్రదిష్ట, అవమాన
కరం అనుకుంటే ఏం సాధించలేదు. ఆ అహం
పదులుకున్నాడే జీవితంలో పైకి రాగలవు—”

‘మిస్టర్ గోపాల్ యదంతా యింత ఓపిగ్గా
ఎందుకు చెప్పావో ఆర్థం అయిందా.’

‘ఆర్థం అయింది. కాని యింత చెప్పినవారు
నన్నేం చెయ్యమంటారో సలహా చెప్పితే మీకు
కృతజ్ఞతలు చెప్పతాను.’

‘చెప్పతాను. అందుకే ఆసలు ఈ అపీసు వుంది.
నీలాంటి నిరుద్యోగులకందరికి నా కథ చెప్పి
వాళ్ళని ప్రోత్సహించి వాళ్ళకేదో ఒక బతుకు
తెరువు ఏర్పరచడమే నా ర్యేయం. కాని మిస్టర్
గోపాల్! నా దగ్గరికి ఉద్యోగం కోసం వచ్చే
అందరిని ముందుగా పరీక్షించేది ఏమిటో తెలు
సునా! ఈ రోజు నీకు క్యారియర్ బామ్ ఉద్యోగం
మాత్రం యిస్తానని చెప్పినట్టే అందరికీ చెప్ప
తాను. చిన్నతనం పరువు నష్టం అనుకోకుండా
వెంటనే ఆ పనికి అంగీకరించిన వాళ్ళ మీద
ప్రత్యేక శ్రద్ధ కనపరచి వాళ్ళకి మంచి పని
దొరికేట్లు చూస్తాను. ప్రతీవాడు ఆఖరి మెట్టు
నుంచి పై మెట్టు చేరుకోవడమే వాంఛనీయం!
ప్రతి మెట్టు ఎక్కుతూ గమ్యం చేరుకోబోతుంటే
శ్రమ మరచి ఎదో సాధించిన గర్వం, అనుభూతి
రావాలి అందరికీ. అలాంటి మనిషే జీవి
తంలో ఎదురు దెబ్బలకి తట్టుకుని నిలబడగలడు.
అలాంటి మనిషే యితర్ల కష్టసుఖాలు గ్రహించ
గలడు. అందుకనే నా దగ్గరికి ఉద్యోగం కోసం
వచ్చే ప్రతి మనిషినీ ముందు ఆరునెలలు ఆఖరి
మెట్టు ఉద్యోగంలో ఎవ్రంటిన్గా అన్నట్టు వుంచు
తాను. తను చేసే పని పరువు తక్కువది కాదు
అని గర్వంగా తలెత్తుకు తిరిగే వీలు కల్పించాక,
వారి వారి తాహతు, చదువులనిబట్టి ఉద్యోగావ
కాశాలు కల్పిస్తాను. అందుకు సిద్ధపడినవారే
నా దగ్గర పని చెయ్యాలి.’

గోపాల్ ఏదో చెప్పబోయి తడబడ్డాడు—
రామ్చంద్ గోపాల్ మొహా కవళికలని పరీ
క్షిస్తూ “అదిగో ఇంకా అహం నీలో వదలలేదు.
త్వరగా వదులుకో మిస్టర్.”

“సరే, ముందు ఆరునెలలు క్యారియర్ బామ్
ఉద్యోగం యిస్తారు. తరువాత ఎంతమందికని
మీరు ఉద్యోగాలు యిస్తారు?” గోపాల్ కుతూ
హలంగా అడిగాడు.

“అన్ని ఉద్యోగాలు నా దగ్గరే వున్నాయని
కాదు. నా పేరు ప్రతిష్టలు ఉపయోగించి మిగతా
చోట్ల కొందరికి, వీలున్నంతవరకు నా క్రింద
యిలా పనులు చూపుతాను. అలాంటి అవకాశం
కనపడని చోట స్వయంగా ఏదన్నా చిన్న చిన్న
బిజినెస్లు పెట్టుకోవాలనుకునే వారికి డబ్బు
సమకూరుస్తాను. రిక్తా తొక్కుకోవాలంటే రిక్తా
కొని యిస్తాను. టాక్సీ నడుపుకుంటానంటే
టాక్సీ కొనే డబ్బు యిస్తాను. కిళ్ళీ కొట్టు, ఓ
దుకాణం పెట్టుకోడానికి, ఓ కుట్టు మీషను, గేదెలు
కొనడానికి ఎవరికి ఏ పనిలో ఉత్సాహం వుంటే
దానికి సరిపోయే డబ్బు యిస్తాం—”

“పూరికేనా. అప్పుగానా?”

“అతి స్వల్ప వడ్డీకి యిస్తాం. మొదటి ఏడు
ఆసలు వడ్డీ వుండదు. తరువాత వాళ్ళు తీసుకున్న
డబ్బునుబట్టి ఏడాది కింత అని తీరుస్తారు.”

గోపాల్ ప్రశంసా పూర్వకంగా చూశాడు.
“సార్—నిజంగా యిన్ని కష్టనిష్ఠులాలకి ఓర్పి
మీరింత శ్రమ తీసుకోడం” కృతజ్ఞతగా అన్నాడు.

“నే ననుభవించాను గనక నీలాంటివారు ఆ
బాధలు పడకూడదని దానికి నా చేతులో వున్నంత
వరకు సాయపడాలని నా ప్రయత్నం. ఇదీ ఒక
బిజినెస్సే. డబ్బు పెట్టుబడి పెట్టడం వడ్డీలు అదీ—
కాని, యిందులో కాస్తో కుస్తో పరోపకార చింత
వున్నదని నీలాంటి వారు గ్రహిస్తే నా శ్రమకి
ఫలితం వుంటుంది—కృతజ్ఞతలు చూపకపోయినా
నా ఆశయాన్ని గుర్తిస్తే అదే పదివేలు....”

“సార్—యిన్నాళ్ళు మీ దగ్గరకి రానందుకు
విచారిస్తున్నాను. మీరు నన్ను కొత్త మనిషిని
చేశారు. మీ మేలు మరిచిపోను. రేపటి నుంచి
పనిలో ప్రవేశిస్తాను సార్—మిమ్మల్నే నమ్ము
కున్నాను. నన్నేం చేసినా మీ యిష్టం—”
గోపాల్ గొంతు కృతజ్ఞతతో నిండిపోగా లేచి
నిల్చుని చేతులు జోడించాడు. “మీకెలా కృతజ్ఞ
తలు చెప్పాలో, మీ బుణం ఎలా తీర్చు
కోవాలో....”

రామ్చంద్ లేచి అప్యాయంగా గోపాల్
బుజం తట్టి—“త్వప్తి, ఆనందం కంటే
ఎవరైనా ఇచ్చేది ఏముంటుంది గోపాల్”
అన్నాడు సంతృప్తిగా.

*

కె. వెంకటరామరెడ్డి సమర్పించు రవిరాజ్ కంప్లెక్స్

సంతానం - సాభాగ్నం

SKP

కథ: తిరకరామ (రఘురామ ఫిలింస్ ద్వారా)
నిర్మాణ: నవభారత్
నైపుణ: శ్రీ తిరకరామ

నిర్మాణ: కే. నవజయరామ్ దర్శకత్వం: డి. ఎస్. ప్రకాశరావు

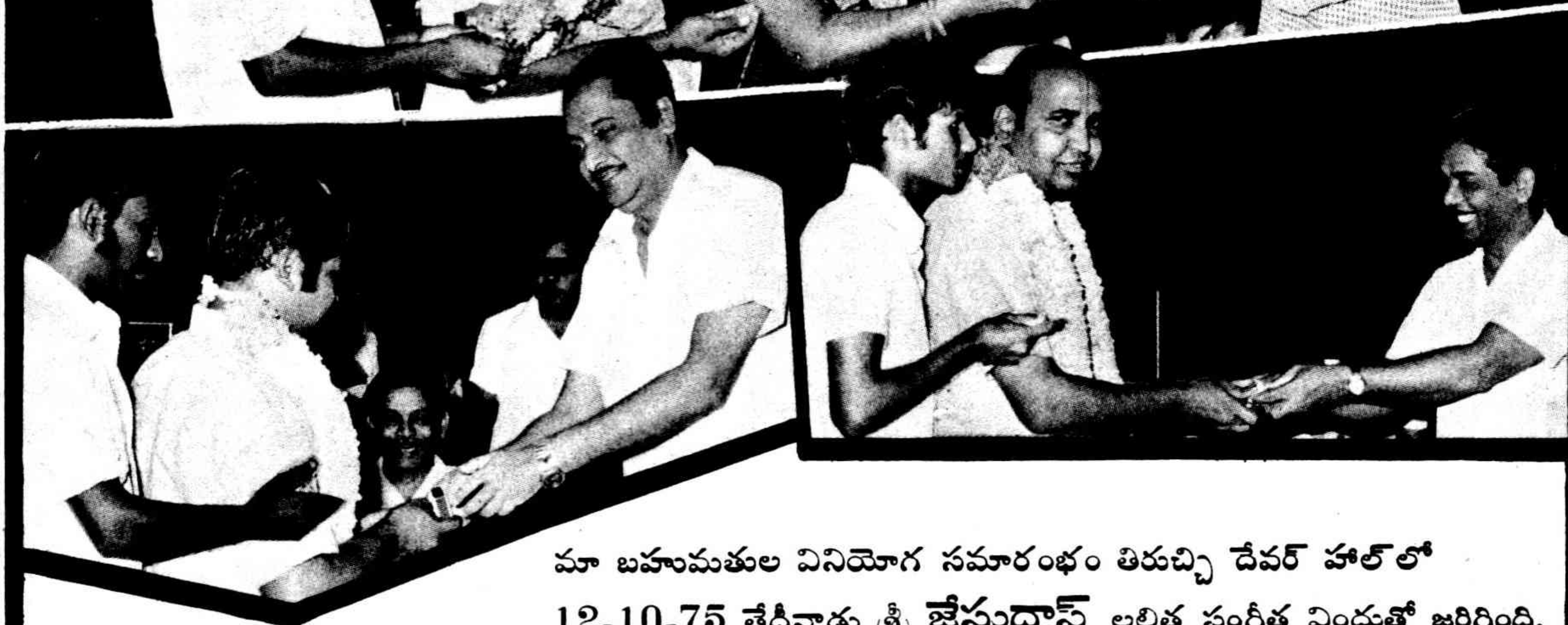

STUDIO
Reophala

మెడిమిక్స్

ఉచిత బంగారు నగల బహుమతి
వినియోగ సమారంభం

మా బహుమతుల వినియోగ సమారంభం తిరుచ్చి దేవర్ హిల్స్
12-10-75 తేదీనాడు శ్రీ జేసుదాస్ లలిత సంగీత విందుతో జరిగింది.
తర్వాత కలెక్టర్ శ్రీ ఎం. వైద్యలింగం ఆధ్వర్యాన
డైరెక్టర్ శ్రీ కె. బాలచందర్ B.Sc. డాక్టర్ శ్రీ బాలకృష్ణన్
మున్నగువారు గెలుపొందినవారికి బహుమతులను వినియోగించారు.

ఈ ప్రకాశిక 31-1-76 వరకు
పొడిగింపబడినది. నేడే మెడిమిక్స్
సబ్బు కొని బహుమతిని పొందండి.

CHOLAYIL PHARMACEUTICALS
1, Palayakara Street, Madras - 600023.

You'll love their
naturalness
under the new fashion

NAIDU HALL

Bras designed for fit, support and comfort

Manufacturers of Ladies foundation garments

29 Pondy Bazaar Madras 600 017 Phone 442882

నాయుడు హాల్

ట్రేసియర్లు, స్ట్రీట్ నుండి తయారు చేయబడిన బ్రాస్

29, పండ్లబజార్, మద్రాసు-600017

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అన్ని హాల్స్ డిలర్లు కలిసి